

O B S A H

POČASIE.....	3
SVET A SLOVENSKO.....	4
POSTAVENIE SLOVENSKA V MERANÝCH REBRÍČKOCH.....	5
POSTAVENIE TISOVCA V RÁMCI SLOVENSKA.....	5
DEMOGRAFIA.....	5
MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO.....	6
KOMISIE.....	6
MESTSKÝ ÚRAD.....	8
HOSPODÁRENIE MESTA.....	9
VÝSTAVBA, ROZVOJ MESTA A CESTOVNÉHO RUCHU.....	10
Vykonané práce	
Reálny obraz	
Ubytovanie	
Krčmy	
Parkovanie	
Obchody	
Služby	
Slovenská pošta	
KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ PODUJATIA.....	18
SPOLKOVÁ ČINNOSŤ.....	29
MAS Horehronie Muránska planina	
OZ Zubačka	
Klub dôchodcov Tisovec	
Klub dôchodcov Rimavská Píla	
Organizácia ťažko postihnutých	
OZ zdravotne postihnutých	
Slovenský Červený kríž	
OZ Extreme Offroad	
OZ Pomocnica	
PZ Voniaca	
PS Vysoký Vrch	
Slovenský rybársky zväz	
Slovenský zväz chovateľov	
Matica slovenská	
Slovenský zväz protifašistických bojovníkov	
KULTÚRA	40
Mestské múzeum	
Knihnica	

Kino Pod Hradovou
Súbory

ŠPORT.....	46
MESTSKÁ POLÍCIA	48
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	49
ŠKOLSTVO.....	51
Materská škola Tisovec	
Materská škola Rimavská Píla	
Základná škola	
Základná umelecká škola	
Evanjelické gymnázium	
Stredná odborná škola	
CIRKEV.....	71
EKONOMICKÁ OBLASŤ.....	75
Mestské lesy	
Služby mesta Tisovec	
CSM	
Calmit	
Tiswood	
Ekometal	
Locoproject	
Brysyrt	
Agrofarma Dianiška	
Agrospol Hradová	
Branislav Brndiar, SHR	
Karol Csölle, SHR	
Jazdecký klub Pod Okrúhlou skalou	
Urbariálna spoločnosť	
SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ.....	85
Centrum pre deti a rodiny	
ZSS Tisovček	
ŽIVOT NA RIMAVSKEJ PÍLE.....	87
NAŠI RÓMOVIA	90
OBLEČENIE a mobily.....	92
OCENENÍ OBČANIA.....	95
PROFILY OCENENÝCH.....	95
ÚMRTIE	98
PREZIDENTSKÉ VOĽBY.....	98
VOĽBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU.....	100
VÍZIA SNÍVAJME SPOLU!	102
POUŽITÉ ZDROJE.....	105

POČASIE

Do nového roku 2024 sme stupovali bez snehu, hoci Vianoce 2023 boli po dlhšom čase biele, ale to netrvalo dlho, oteplilo sa a sneh zmizol. Celkovo prvé tri mesiace roku boli teplé, sneh napadol, ale stopil sa, takže snehová pokrývka nebola trvalá. Podľa meraní bol tohoročný február mimoriadne teplý nielen na Slovensku.

Rýchlo prišlo oteplenie prvé dva týždne v apríli v niektorých dňoch dosahovali temer letné teploty. Prejavilo sa to i na vegetácii. Ovocné stromy rozkvitli približne o tri – štyri týždne skôr, než bývalo zvykom. V treťom aprílovom týždni prišla zmena, výrazné ochladenie. Boli zaznamenané i prízemné mrazy, ktoré poškodili niektoré už vysadené rastliny v záhradkách.

Máj bol studený. Podľa pranostiky – studený máj - v stodole raj, to nemusí byť zlá správa. Prvá polovica júna bol chladná a daždivá. Dažde sú každodenné, s výnimkou pekného slnečného počasia, soboty, 8. a 15. Nie sú také intenzívne, ako na viacerých miestach na Slovensku, keď došlo po krátkom intenzívnom daždi k záplavám a hospodárskym škodám.

Tretí júnový týždeň boli vysoké teploty, 30° C. Prvý júlový týždeň sa teplé počasie striedalo s chladným. Tretí júlový týždeň je mimoriadne horúco, teplota cca 35° - 36° C, mimoriadne teplé noci, ráno o 7,00 hod. už bolo teplo, večer o 22,00 hod. ešte teplo, dusno. Štvrtý júlový týždeň teplota trochu klesla, boli slnečné dni, slnko sa striedalo s krátkymi dažďovými prehánkami. August bol podľa meraní najteplejším augustom. Teploty dosahovali 33 - 35° C. Horúce počasie bolo prerušené krátkymi prudkými lejakmi, ktoré ale nezmiernili teploty. Prvé dva týždne ani v noci nedošlo k citeľnejšiemu ochladeniu.

Zvrat nastal v druhom septembrovom týždni, kedy sa výrazne ochladilo, denná teplota klesla na 15° C, ráno bolo i 9° C. Cez víkend, 14., 15. septembra a nasledujúce dni, pršalo. V porovnaní so záplavami na západnom a severnom Slovensku, v Rakúsku, Poľsku, Nemecku, kde boli záplavy, 100 ročná voda, škody na majetku, na viacerých miestach museli byť občania evakuovaní, Tisovec a okolie nezažilo takúto prírodnú katastrofu. V polovici septembra prudké ochladenie, daždivo.

V polovici októbra nastupuje babie leto, ktoré trvá do konca mesiaca. Na Dušičky je príjemne teplo, 16° – 20° C, cez deň, modrá obloha.

7. novembra napadlo cca 15 cm snehu. Udržal sa týždeň. V druhom týždni trochu nasnežilo, tenká snehová pokrývka sa udržala týždeň. Vianoce neboli biele a do konca roka sneh už nenapadol.

Rok 2024 bol celosvetovo najteplejším rokom v histórii meraní, ktoré siahajú do roku 1850. Globálna teplota dosiahla 15,10° Celzia, čo je o 0,72 stupňov Celzia nad priemerom rokov 1991 až 2020 a o 0,12 stupňov Celzia viac ako v roku 2023. Vyplýva to zo správy Copernicus, ktorý je súčasťou vesmírneho programu Európskej únie. (denník SME, 13.01.2024)

SVET A SLOVENSKO

Život v Tisovci neprebíha v uzatvorenej bubline. Globalizácia zasahuje všetky zložky nášho života.

Uvediem najdôležitejšie domáce a zahraničné udalosti, ktoré sa odohrali v roku 2024.

Zmena Trestného zákona, ktorú si vládna koalícia (SMER, HLAS, Slovenská národná strana) schválila v skrátanom legislatívnom konaní. To vyvolalo protestné zhromaždenia občanov. V Tisovci sa zhromaždenia nekonali, najbližšie boli v Rimavskej Sobote.

Boli zrušené Úrad špeciálnej prokuratúry a Národná kriminálna agentúra (NAKA).

15. mája pri výjazdovom zasadnutí vlády v Handlovej bol pokus o atentát na predsedu vlády SR Róberta Fica. Tento čin otriasol celou spoločnosťou.

Predseda vlády sa zotavil a 5. júla počas cyrilo-metodských slávností na Devíne na prvom verejnom vystúpení po atentáte vyzval na zasiahanie proti „ liberálnej rakovine“, ktorá je v spoločnosti.

Národná rada SR odvolala z postu podpredsedu rady predsedu najsilnejšej opozičnej strany Michala Šimečku.

V Paríži sa konali v dňoch 26.07 – 11.08. XXXIII Letné olympijské hry. *Aj Tisovec mal zastúpenie na olympiáde v podobe dobrovoľníka Martina Pašiaka.*

Predseda vlády neočakávane navštívil 22. decembra Ruskú federáciu, ktorá Slovensko zaraďuje do kategórie nepriateľských štátov. Stretol sa v Moskve s prezidentom Vladimírom Putinom. Jeho neočakávaná návšteva, výsledky a okolnosti, za ktorých sa uskutočnila, sú zahalené tajomstvom.

Vnútropolitický vývoj je charakterizovaný rozdelením a polarizáciou spoločnosti.

Najvýznamnejšou, dlho očakávanou udalosťou vo svete, sú výsledky amerických prezidentských volieb. Zvíťazil v nich republikánsky kandidát Donald Trump. Jeho nástup do úradu v roku 2025 je spojený s veľkou

neistotou, ktorú vyvoláva jeho predchádzajúca vláda v rokoch 2016 – 2020. Jedinou istotou, na ktorej sa zhodnú komentátori a analytici, je jeho nepredvídateľnosť.

Na Ukrajine pokračuje vojna. Ruská federácia napadla Ukrajinu 24. februára 2022. Slovensko odsúdilo toto agresívne porušenie medzinárodných dohôd a poskytuje Ukrajine v mnohých oblastiach pomoc. V tomto roku si na pomoc Rusko prizvalo kontingent cca 12 000 severokórejských vojakov.

POSTAVENIE SLOVENSKA V MERANÝCH REBRÍČKOCH (výber)

- 1.HDI (Human Development Index, index ľudského rozvoja)
vypracúva OSN – ako sa ekonomický pokrok premieta do zlepšenia života ľudí **30 miesto zo 193 krajín**
2. Priemerná dĺžka života **SR 76,1 EU 79,09**
3. Kúpna sila obyvateľstva, meraná HDP na obyvateľa
v SR 24 145 € v EU 32 219, 07 €
4. Svetový index slobody tlače – hodnotí medzinárodná organizácia Reportéri bez hraníc **29. miesto zo 180 hodnotených krajín**
5. Svetová správa o šťastí **50. miesto zo 143 hodnotených krajín**

POSTAVENIE TISOVCA V RÁMCI SLOVENSKA

Najvyšší kontrolný úrad SR hodnotí v programe MuMAP (Municipalities on Map) všetky mestá a obce, **spolu 2924**, a vytvára rebríček. Analyzovanými oblasťami sú doprava, vzdelávanie, demografia, bezpečnosť, kultúra, životné prostredie, zdravotná starostlivosť, záujem o veci verejné, sociálna starostlivosť, ekonomická aktivita.

Tisovec sa umiestnil na 1115 mieste.

Uvedený výsledok bol publikovaný 22.augusta 2025.

Nezistila som, kedy sa robil zber dát. Je možné, že v predchádzajúcom období, a preto túto informáciu, zaradenú do roku 2024, treba brať so zreteľom na tento fakt. HP

DEMOGRAFIA

	Muži	Ženy	Chlapci	Dievčatá	Spolu
Bez adresy	39	36	8	8	91
Tisovec	1281	1391	175	187	3034

Rimavská Píla	192	190	44	45	471
Spolu	1512	1617	227	240	3596

Narodení	15 chlapcov	10 dievčat
Úmrtia	33 mužov	24 žien

Prihlásení	32
Odhlásení	40

MESTSKÉ ZASTUPITEĽSTVO

pracuje v nezmenenom zložení od posledných komunálnych volieb v roku 2022.

Primátor	Bc. Ján Vengrín, MBA
Viceprimátorka	Mgr. Marta Svobodová

Poslanci: Ing. Ján Belica, Matej Binder, Róbert Boháčik, Ing. Róbert Buchta, Milan Cibuliak, JUDr. Nikoleta Dušová, Ing. Hana Homol'ová, JUDr. Mário Keleti, Ing. Karol Kubíni, Ing. Erik Lopušný.

V roku 2024 bolo spolu 14 zasadnutí mestského zastupiteľstva (MsZ), z toho jedno mimoriadne, 14. marca, zvolané na žiadosť poslancov, dve mimo plánu, 25. septembra a 23. decembra. Zasadnutia sa konajú v zasadačke Mestského úradu v Tisovci, zväčša poslednú stredu v mesiaci o 16,00 hod. Jedno zasadnutie je už tradične v máji v Kultúrnom dome na Rimavskej Píle. Spolu bolo prijatých 165 uznesení. Zasadnutia MsZ sú verejné, občania sú pozývaní na zasadnutia prostredníctvom mestského rozhlasu a oznamom na úradnej tabuli mesta. Napriek tomu je účasť občanov slabá. Sú prítomní tí, ktorých sa téma dotýka. Keď sa ich vec prerokuje, odchádzajú. Svetlou výnimkou je občan Vladimír Pašiak, v minulosti aktívny poslanec MsZ a predseda ekonomickej komisie. Vždy vydrží do konca a svoje postrehy, zasadené do rámca svetovej a slovenskej politiky, už dlhoročne pravidelne publikuje v Tisovskom mesačníku.

Zasadnutia sú nahrávané a videá sú k dispozícii na oficiálnom webovom sídle mesta. Ak sa prerokúva citlivá téma, alebo sa poslanci potrebujú poradiť, kamera sa vypne.

KOMISIE

sú odbornými orgánmi mesta pre učeníu oblasť. Zriaďuje ich MsZ, ktoré volí zo svojich radov predsedu tajným hlasovaním. Tajomník organizačne zabezpečuje prácu a je zamestnancom MsÚ. Komisie plnia poradenskú, kontrolnú funkciu, predkladajú návrhy a podnety.

Komisia sociálnych služieb a školstva

Predseda: Ing. Karol Kubíni

Členovia: Mgr. Veronika Cibuliaková, PaedDr. Katarína Dominiková, Júlia Hodoňová, Mgr. Milan Matucha, Adriana Švarcová

Tajomníčka: Mgr. Veronika Kobyljaková

Komisia výstavby a rozvoja mesta a cestovného ruchu

Predseda: Róbert Boháčik

Členovia: Ing. Jaroslav Hecko, Dušan Kojnok, Mgr. Irena Milecová, Mgr. Tatiana Krادلáková, Roman Šotek, Ing. Róbert Buchta

Tajomníčka: Ing. Tatiana Csölleová

Ekonomická komisia

Predsedníčka : Ing. Hana Homol'ová

Členovia: JUDr. Mário Keleti, Jarmila Mašlárová, Ing. Katarína Mešková, Iveta Ondrejková

Tajomníčka: Ing. Veronika Majerová

Komisia kultúry a športu

Predseda: Ing. Erik Lopušný

Členovia: Bc. Alžbeta Debnárová, Ing. Pavel Trnavský, (do 30. apríla) Bc. Milan Cibuliak, Rudolf Keleti, Bc. Radka Murárová, od 1. mája

Tajomník: Michal Stejskal

Komisia ochrany verejného poriadku a životného prostredia

Predseda: Matej Binder

Členovia: Ing. Danka Bálintová, JUDr. Nikoleta Dušová, Jaroslava Hrušková, Ing. Kristián Struhár

Tajomníčka : Ing. Miriama Janotíková

Komisia zbor pre občianske záležitosti Človek-človeku

Predsedníčka: Mgr. Marta Svobodová

Členovia: Bc. Ján Vengrín, MBA, Ing. Ján Belica, Bc. Michala Kupcová Durecová, Mgr. Milan Matucha, Mgr. Štefan Sabó, Michal Stejskal, Mgr. Veronika Dianišková, Mgr. Ivana Szökeová

Tajomníčka : Denisa Mániová

Výbor mestskej časti Rimavská Píla

Predseda: Ing. Ján Belica

Členovia: Adrián Zvara, podpredseda, Bc. Edita Miklášová, Pavel Karas, Martin Šucha

Tajomníčka: Denisa Mániová

HOSPODÁRENIE MESTA

Rozpočet mesta k 31.12.2024

Položka rozpočtu	Rozpočet	Rozpočet po zmenách
Príjmy celkom	4 743 291,00 €	5 099 351,98 €
z toho:		
Bežné príjmy	3 806 451,00 €	4 097 727,24 €
Kapitálové príjmy	670 286,00 €	702 286,00 €
Príjmové finančné operácie	191 688,00 €	229 127,39 €
Príjmy RO (ZŠ, ZUŠ)	74 866,00 €	70 211,35 €
Výdavky celkom	4 741 601,00 €	5 088 415,18 €
z toho:		
Bežné výdavky	2 343 682,00 €	2 487 978,24 €
Kapitálové výdavky	399 586,00 €	425 978,59 €
Výdavkové finančné operácie	530 929,00 €	530 929,00 €
Výdavky RO (ZŠ, ZUŠ)	1 467 404,00 €	1 643 529,35 €
Rozpočet mesta	1 690,00 € prebytkový	10 936,80 € prebytkový

Bežné príjmy – daňové príjmy

Rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia
2 032 446,00 €	2 051 246,00 €	1 974 711,73 €	96,27 %

Bežné príjmy – nedaňové príjmy

Rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť k 31.12.2024	% plnenia
360 147,00 €	402 015,00 €	373 434,24 €	92,89 %

Granty a transfery

P. č.	Poskytovateľ dotácie	Výška dotácie	Investičná akcia
1.	Ministerstvo zdravotníctva SR	305 066,18 €	Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti
2.	Environmentálny fond	31 758,50 €	Kybernetická bezpečnosť
3.	Environmentálny fond	3 736,29 €	Kybernetická bezpečnosť
4.	Environmentálny fond	69 999,30 €	Rekonštruk. verejného osvetlenia
5.	Ministerstvo životného prostredia SR	79 179,28 €	Bezpečne na náuč.chodník Hradová
6.	Ministerstvo financií SR	32 000,00 €	Parkovisko pred CIZS
	Celkom kapitálové granty a transfery	521 739,55 €	

Závazky	1 801 404,06	1 593 487,98
- rezervy	13 108,00	11 116,00
- zúčtovanie so subjektami verejnej správy	170 480,72	205 205,45
- dlhodobé záväzky	223 434,66	179 687,51
- krátkodobé záväzky	483 455,65	555 386,53
- bankové úvery a výpomoci	910 925,03	642 092,49

Celková výška dlhu na daniach za rok 2024, ktorú mesto zverejnilo na úradnej tabuli, bola 263 089,68 €. Spolu bolo dlžných 199 subjektov, prevaha fyzických osôb. Sú to nedoplatky na daniach za komunálny odpad, daň z nehnuteľnosti, daň za psa. Najväčším dlžníkom je CSM Tisovec a. s., ktoré je mestu dlžné 143 007,55 €. Odpočítajúc túto sumu, „menší“ dlžníci vyrobili dlh 120 082,13 €.

VÝSTAVBA, ROZVOJ MESTA A CESTOVNÉHO RUCHU

sú v portfóliu komisie rovného mena. Komisia spolu s oddelením výstavby mestského úradu zabezpečuje všetku potrebnú dokumentáciu, vykonáva administratívne úkony, týkajúce sa týchto troch oblastí.

Spoločný stavebný úrad so sídlom v Rimavskej Sobote, zastrešuje mesto Tisovec pre 22 obcí z regiónu.

Vykonané práce

- žiaden novovybudovaný dom, len dve zrekonštruované fasády jednou je Starý dom na Daxnerovej ulici, ktorý je príkladom profesionálne a citlivo urobenej fasády, druhým je reštaurácia Darijan

- aktualizácia turistickej mapy, posledná aktualizácia bola asi 2008
- skolaudovaná prvá etapa kanalizácie na Rimavskej Píle
- dobré umiestenie v súťaži propagačných materiálov o štyroch náučných chodníkoch v okolí Tisovca a knihy Turistický Tisovec a okolie
- schválenie 5000 € na vybudovanie malej ferraty na hrebeni v Hradovej
- výmena vodovodného potrubia na Partizánskej a Daxnerovej ulici
- vyasfaltovanie Podhradovej ulice, 221 481,47 € -
- interiérové vybavenie CIZS, (Centrum integrovanej zdravotnej starostlivosti) 6 414,72 €, 16 044,48 € ?
- výstavba detského ihriska, 57 374,00 €
- rekonštrukcia verejného osvetlenia, dotácia 79 567,00 €, spolufinancovanie 4 188,00 €

Reálny obraz

Aj najväčší lokálpatriot s ružovými okuliarmi musí pripustiť, že Tisovec je z roka na rok viac ošumelý a ošarpaný. Túto vizuálnu realitu nemôžu prekryť ani odhodlané slová o rozvoji turistického ruchu, jedinečnej prírodnej krásy, bohatej histórie a kultúry Tisovca, ktoré sa už viac ako 30 rokov slovne prezentujú vo verejnom priestore. Ak návštevník vchádza do Tisovca od Brezna, môže nadobudnúť dojem, že cestuje v čase a ocitol sa na začiatku 20. storočia. Ošarpané domy. Ak vystúpi z vlaku na malej stanici pri pohľade na nápis Kocúrskovo Stred nevie, či sa nepomýlil, alebo ocení recesiú a teší sa na ďalšie prekvapenia. Na Muránskej ulici je pár domov, síce zanedbaných, ale s pôvodným exteriérom a originálnymi drevenými bránami. Sú tam i domy, ktoré prešli necitlivou rekonštrukciou. Na Daxnerovej ulici je pár domov, ktoré sú neobývané, zanedbané, napr. č. 719. Sú ďalej od cesty, tak ich veľmi nevidno, napr. č. 682. Čo vidno, je necitlivá oprava exteriéru viacerých rodinných domov, napr. rodinný dom na Daxnerovej ulici č. 731.

Námestiu dominujú dve centrálné stavby, evanjelický kostol a radnica, obe potrebujú exteriérovú úpravu. Ani stará radnica, ktorá je prázdna, okrem novej šindľovej strechy, nie je obrazom starostlivosti o naše hmotné dedičstvo.

„Predstava, že ctihodná 60 ročná dáma si oblečie minisukňu a nahodí si make up 20 ročnej dievčiny, je groteskná. Ale že my s úplnou samozrejmou vymeníme na starých budovách pôvodné štýlové okná a nahradíme ich súčasnými, to je tiež v poriadku. Že k domom prilepujeme prístrešok, aby nepršalo na schody, je tiež v poriadku, najlepšie z vlnitej PVC krytiny, to je tiež v poriadku. Nielen verejné budovy tvoria obraz mesta. I súkromné rodinné domy dotvárajú celkovú atmosféru. Pri návšteve západných krajín sa nadchýname vkusnou architektúrou rodinných domov, predzáhradok, čistotou, bohatou kvetinovou výzdobou. Obraz našej „architektúry“ rodinných domov

z posledných desaťročí je smutný, samozrejme česť výnimkám. Stavby, ktoré nerešpektujú prírodné prostredie,... oplotenie na hranici gýča.“

Toto je skráteneý úryvok zápisu v mestskej kronike z roku 1991. Čas v Tisovci akoby sa spomalil, ba dokonca zastavil.

Ubytovanie

TIS ubytovanie, Jozeffyho ulica č. 34

Majiteľom zariadenia je Rastislav Roško, prevádzkuje ho Oľga Belušiaková, rod. Rošková.

Dom postavila v roku 1859 rodina Basalidesovcov. Neskôr sa majiteľmi stali Roškovci. V roku 1968 bol rekonštruovaný. Druhá rekonštrukcia bola rokoch 2018 a 2019. Ako ubytovacie zariadenie bol daný do prevádzky 1. apríla 2019.

Má päť izieb, jedna štvorposteľová, jedna dvojposteľová, tri trojposteľové, tri kúpeľne, jedna väčšia a jedna menšia kuchynka s kompletným vybavením.

V roku 2021 kúpil majiteľ od mesta schátraný dom v susedstve, ktorý zrekonštruovali a rozšírili ubytovacie kapacity o dve dvojposteľové izby s príslušenstvom a kuchynkou. V podkroví sú tiež dve dvojposteľové izby s príslušenstvom. Na dvore je zastrešené veľké sedenie s grilom. Vznikol tak pekný komplex so samostatným dvorom. Zariadenia je v strede mesta. Veľká brána na zamykanie zaručuje súkromie.

V roku 2024 boli v mesačných intervaloch po troch ubytovaní Ukrajinci, spolu 365 nocí. Slováci si objednali 217 ubytovaní, spolu 741 nocí.

Oľga Belušiaková, ako poskytovateľka ubytovania, vidí veci, ktoré sú nedostatkom v komplexnom poskytovaní služieb v cestovnom ruchu v Tisovci. Návštevníci si nevedia nikde cez víkend zakúpiť pohľadnice, informačné centrum je zatvorené. Nemajú sa ako dostať do Muráňa, z Muráňa, nefunguje tu taxi. Párkrát sa zatúlali, večer volali, či príde po nich. Ráno nemajú kam ísť na kávu, nie vždy sú podniky od rána otvorené, aj keď sa káva dá uvariť aj v penzióne. Návštevnosť je slabá, v Tisovci je veľa ubytovacích zariadení v súkromí, bez dokladu.

Ubytovanie u Snovákov

celoročne ponúka ubytovanie v tichej časti Tisovca na Hviezdoslavovej ulici s celkovou kapacitou 11 lôžok. Ubytovanie sa nachádza v uzavretom areáli s veľkou záhradou a možnosťou parkovania.

Komplex pozostáva z dvoch apartmánov s vlastnou kúpeľňou a TV, troch dvojlôžkových izieb, jednej jednolôžkovej izby, dvomi kúpeľňami, dvomi toaletami, spoločenskej miestnosti s jedálenskou časťou, krbom, TV, posedením a wifi. Kompletne je zariadená kuchyňa s plynovým sporákom, umývačkou riadu, chladničkou. Je k dispozícii altánok, gril, kotlík na guláš,

ohnisko, pre deti detský domček, trampolína, basketbalový kôš. Je možnosť využiť drevenú vyhrievanú kaďu. V letných mesiacoch si možno požičať e-biky.

Súkromné ubytovanie

Ubytovanie pod Hradovou.

Stravovanie

Možnosti stravovania sa v poslednom období výrazne zlepšili a zvýšila sa ponuka priamo v strede mesta.

Sú tam

Reštaurácia Centrál, majiteľka Silvia Remperová, príjemné prostredie, v lete i na krytej terase, donáška stravy dôchodcom, zabezpečovanie stravy pri spoločenských príležitostiach na vysokej kulinárskej i estetickej úrovni.

Reštaurácia Kôlnička, majiteľka Zuzana Karasová, sa presťahovala z Daxnerovej ulice na námestie, interiér v retro štýle, sedenie vonku smerom na námestie.

Pokračuje rekonštrukcia celého objektu, vonkajšie zadné uzavreté priestory sa využívajú v lete na hudobné produkcie.

Darijan, pizzeria, kaviareň, piváreň, majiteľka Renata de Buhrová, Jozeffyho ulica, sedenie vonku i vo vnútri, piatkové tematické večery, oldies party.

Pizzeria Meredith, Daxnerova ulica, oproti autobusovej zastávky, sedenie i vonku.

Novo otvorená *reštaurácia Starý dom*, Daxnerova ulica, vedľa pizzerie, majiteľka Michaela Kinclová.

Krčmy dotvárajú obraz slovenského vidieka i miest. Patria ku koloritu miesta. Majú špecifickú atmosféru a sú odrazom a obrazom doby.

Krčma *Pod ostrbom*, Partizánska ulica, pokračovanie reštaurácie Centrál. Majiteľom je Robert Bertoš. Je to ikonická krčma s typickou atmosférou, „vôňou,“ osadenstvom. Otvorená je od 7, 30 – 19,30 hod. Tvoria ju dve prepojené miestnosti. Vo vstupnej miestnosti je výčap a dva stoly, v ďalšej sú 4 stoly, všetko jednoduché, bez výzdoby. Fajčenie je dovolené. Typická klientela sú starší muži, ktorí prichádzajú ráno a cez deň, večer je malá návštevnosť. Pije sa pivo v kombinácii s tvrdým alkoholom. Čapuje sa Gemer 10° a je vraj lepší ako v Darijane, lebo kompresor. Striedajú sa dve krčmárky. Nikola Jackovičová pracuje cez týždeň, Eva Guzmová cez víkend. Sú prísne, udržujú si disciplínu. Krčma je pre štangastov diskusným

klubom a spovednicou zároveň. Muži sa sťažujú na ženy, na nízke dôchodky. V diskusii je na prvom mieste politika, na druhom šport, lebo v krčme je možnosť tipovania v Niké. Vládne tam dobrá rodinná, priateľská atmosféra, človek sa veľa dozvie.

Hradová, kedysi reštaurácia s dobrou kuchyňou. Boli tam spoločenské posedenia, svadby, kary. Dnes sa už nevarí a je to krčma. Majiteľkou je Viera Bertošová. Otvorená je 11,00 – 21, 00 hod. Je to typická sídlisková krčma. Klientela je vekovo rozmanitejšia. Dopoludnia sú to dôchodcovia, popoludní mladší, vracajúci sa z práce, a potom znovu prichádzajú dôchodcovia po obedňajšom oddychu. Vo vnútri sú dve miestnosti. V jednej je biliardový stôl. Veľká zakrytá terasa je príjemná počas teplých dní. Krčmárky Zuzana Košičiarová a Monika Dianišková majú u zákazníkov rešpekt. Oceňujú rodinnú atmosféru, ktorá tam vládne. Nerieši sa tam politika, najviac sa zdieľajú zážitky. Pije sa tvrdý alkohol + malinovsky. Čapuje sa pivo Corgoň.

Deravý sud je oficiálny názov krčmy na Francisciho ulici v budove, kde je potravinový obchod zo siete Bonus market. Majiteľkou celej budovy je Katarína Mináčová. Názov krčmy prešiel rôznymi zmenami. Kedysi to bola oficiálne *Modrá lagúna*, neoficiálne *Pod orechom*, alebo *Papuča*, lebo zo susedných činžiakov sa dalo odskočiť si do krčmy i v papučiach. Krčma je otvorená v čase 12,00 – 22,00 hod. Má viacero miestností. Hlavná, s výčapom, je nefajčiarska. Je tam televízor, šípky, tipovací automat na športové udalosti synottip, detský kútik, poličky s množstvom futbalových trofejí, pretože krčma je miestom stretávania sa starých pánov, futbalistov. Zároveň je miestom, kde sa stretávajú členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, pretože predsedom miestnej organizácie je Peter Mináč, bývalý primátor, manžel majiteľky krčmy. Osobitná miestnosť je pre fajčiarov a pokračuje sa z nej na terasu. Sortiment nápojov je široký, v ponuke sú aj rôzne kekсы. Čapuje sa Gemer 10° a Zlatý bažant 12°. Striedajú sa tri krčmárky, Dagmar Gavalierová, Anna Krankušová a Judita Pavlíková. Všetky oceňujú rodinnú atmosféru, ktorá tam vládne.

Bufet Mini- mix na Sládkovičovej ulici, zvaný *plecháč*, vznikol v roku 2002, je podľa jeho majiteľky Luby Hambeisovej napoly bufet so základným potravinovým a drogériovým tovarom, napoly krčma, vyjadrené číslami 50 : 50. Zariadenie nenavštevuje veľa zákazníkov. Výhodou je však dlhá otváracia doba. Počas pracovných dní je otvorené od 7,00 – 19, 00 hod., cez víkend 8,00 – 19,00. Z bufetovej časti sa krátkym prechodom prejde do krčmovej, nefajčiarskej časti. Osobitne je vytvorený aj malý fajčiarsky priestor a zastrešené vonkajšie sedenie. Pripravuje sa priestor na sedenie vonku bez zastrešenia.

Je to rodinný podnik, majiteľka sa strieda v službe so svojím manželom. Pozná zákazníkov a má medzi nimi rešpekt.

Na Rimavskej Píle je od marca 2024 v priestore, kde vždy bola krčma, *Pohostinstvo*. Majiteľom je Peter Bartók, krčmárkou Denisa Demeterová, ktorá pracuje na pošte v Tisovci a poobede o 15, 30 hod. otvára krčmu, ktorá je otvorená do 20,00 hod., v piatok a sobotu do 2,00 ráno. Krčma je pre ňu druhá domácnosť. Vidno to i zo zariadenia. Sú tam kreslá, televízor. Osobitná miestnosť je pre fajčiarov. Pohostinstvo navštevujú všetky vekové skupiny, muži, ženy, deti, ktoré prídu na kofolu a keksík. Pije sa tvrdý alkohol, rum, vodka s vodou, v lete sa čapuje pivo Radegast 10°, 12°. Obľúbený je drink „víchrica“ – polovica pepermintového likéru a polovica vodky s ľadom Rómovia z Hrbu pijú víno „čučo“ (lacné jablkové víno) a ružový Hiperion. Kúpia si nápoje a konzumujú ich vonku. Aj v Pohostinstve vládne rodinná atmosféra.

Tá, ako vidno, je spoločným znakom všetkých krčiem. Vo všetkých sú kompetentné, sebavedomé krčmárky, ktoré si získali rešpekt. Rovnako vo všetkých krčmách konštatujú klesajúci počet návštevníkov. Je to spôsobené zdražovaním a odchodom ľudí za prácou do iných miest a do zahraničia

Parkovanie

Nárast počtu osobných áut vytvára tlak na parkovacie plochy. Najviac sa parkuje pred MsÚ. Na Jesenského ulici parkujú žiaci z oboch stredných škôl. Učitelia ZŠ a ZUŠ parkujú na vyhradenom parkovisku pri ZUŠ. Učitelia a zamestnanci EGT na ploche, ktorá vznikla z pôvodného trávniká na severnej časti budovy. Oficiálne to nemá parametre parkoviska, je to zhromaždisko. Obyvatelia bytovky na Francisciho ulici parkujú pri plote v priestore vysypanom šotolinou, parkovanie pri bytovke pri CSM, problém je na Partizánskej ulici. Využívajú sa všetky odstavné a zanedbané plochy, hlavne za Kôlničkou na Partizánskej ulici a na Daxnerovej ulici oproti lekární.

Obchody

COOP Jednota	Námestie dr.V. Clementisa, Daxnerova ulica
	Rimavská Píla
TOVOZEK, potraviny	Rimavská Píla
Domäsko, s. r.o.	Námestie dr.V. Clementisa
Železiarstvo	Námestie dr. V. Clementisa
101 Drogerie	Námestie dr. V. Clementisa
Kvetinárstvo Tulipán	Námestie dr. V. Clementisa
Bufet Mini – mix	Sládkovičova ulica

Kniha, info centrum	Jozeffyho ulica, stará fara
Chovateľské potreby	Jozeffyho ulica, stará fara
Potraviny BIP	Partizánska ulica
Potraviny BIP 2	Hviezdoslavova ulica
Brysyrť	Daxnerova ulica, cukráreň, predajňa bryndze
Čerpacia stanica PHM	Daxnerova ulica
Môj obchod	Jesenského ulica
Papiernictvo	Muránska ulica
Second hand	na prízemí v radnici
Čínsky obchod	Jozeffyho ulica, bývalý CSM market
Pekáreň	Jozeffyho ulica, pri bývalom mlyne
Zmrzlinový stánok	autobusová stanica, počas letnej sezóny
Vikea	Jozeffyho ulica, galantéria, pletené výrobky
LUCIA	Muránska ulica, odevy, topánky, kuchynka, sklo...
Novinový stánok	

Mliečny automat pri Hradovej – zrušený

Tržnica – upravený priestor so stánkami medzi starou farou a budovou ZŠ.

Dvakrát do týždňa, utorok, štvrtok, predaj najmä zeleniny a ovocia, predajcovia, sprostredkovatelia, najmä z okolia. Niekedy aj predaj textilného tovaru, obuvi, cestovín. Pravidelne prichádza predajca z Poľska, ponúka ovocie, zemiaky.

Služby

Kaderníctvo súkromne

Holičstvo súkromne

Pedikúra súkromne

Krajkárstvo nie je

Kozmetika nie je

Sklenárstvo, spracovanie dreva, elektrikár, vodár, murár - nie je

Auto servis

Bicyklový servis Daxnerova ulica

Lekáreň Daxnerova ulica

Reklamná agentúra Marcel Strinka, pivničné priestory lekárne.
rôzne reklamné predmety, potlače na tričká, vizitky

Čerpacia stanica pohonných hmôt, Daxnerova ulica

Bezdotyková umývareň áut, bicyklov, Daxnerova ulica

Nákupné príležitosti Tisovčanov sa s postupujúcimi rokmi zmenšili a zhoršili. Spôsobili to viaceré okolnosti. Drobní obchodníci nedokázali udržať konkurenciu s veľkými reťazcami, zvyšovali sa ceny prenájmov. Počas pandémie sa výrazne zmenilo nákupné správanie ľudí. Trend, ktorý už bol i predtým, sa výrazne posilnil a urýchlil. Ľudia nakupujú v e-shopoch

(on line nakupovanie v elektronických obchodoch pomocou webového prehliadača alebo mobilnej aplikácie) rýchlejšie, lacnejšie, z celého sveta, čo samozrejme nie je bez rizika. Ako huby po daždi vyrástli mnohé doručovacie spoločnosti. Kuriér priamo domov doručí tovar, alebo si ho nakupujúci vyzdvihne na určenom mieste.

Z prehľadu obchodov možno vidieť, že prevažujú obchody s potravinami, ktoré rozšírili svoju ponuku, napr. o drogériu, ovocie, zeleninu. Iné špecializované, predtým fungujúce obchody, textil, obuv, elektronika, už zanikli. Nakupujúci porovnávajú ceny nielen s cenami v e shopoch, ale aj s cenami v nákupných reťazcoch a vychádza im lacnejšie urobiť nákup v Tesco v Hnúšti, Revúcej, Rimavskej Sobote, v Brezne, či v Kauflande, Lidli, v Bille v týchto mestách. Vlastníctvo auta už nie je prepych, ale i ľudia, najmä dôchodcovia, ktorí nevlastnia auto a sú mobilní, využijú vlaky zadarmo, prípadne zľavy v autobusoch, si urobia výlet a nakúpia si v susedných mestách.

Slovenská pošta

Na pošte pracovalo na začiatku roka 5 zamestnankýň na plný úväzok. Vedúcou pošty je Silvia Palik Maťková. Počet zamestnancov pošty sa riaditeľstvom Slovenskej pošty každoročne prehodnocuje na základe normovania počtu zásielok, t. j. dôchodky, listy obyčajné i doporučené. V troch rajónoch pracovali tri doručovateľky a pri dvoch priehradkách dve pracovníčky. Od júna, na základe normovania, sa rajóny zredukovali na 2,5 a priehradky na 1, 5. Jedna pracovníčka musela odísť. Pošta v Tisovci nedoručuje balíky. Túto službu robí kuriérska služba Slovenskej pošty.

V spomienkovom porovnaní vedúcej pošty, keď v roku 1991 bolo na pošte 15 zamestnancov, je to veľký pokles. Bol spôsobený nástupom techniky, ktorá výrazne zmenila spôsob komunikácie. V budove pošty, ktorá vznikla na mieste starej pošty, ikonickej stavby, pripomínajúcej architektúru Divokého Západu, v priestore pre verejnosť sú 4 priehradky, teraz fungujú len dve, a dve telefónne kabínky. Občan, ktorý nemal doma pevnú telefonickú linku, telefonoval z kabínky prostredníctvom spojovateľky, ktorá bola v technickej časti budovy. Boli rôzne formy telefonátov, hovor na ÚV (účet volaného), bol populárny nielen preto, že hovor platila druhá strana, ale skratka ÚV evokovala ústredný výbor komunistickej strany, hovor na výzvu - občan dostal oznam s presným dňom a časom, kedy sa má dostaviť na poštu, kde sa hovor uskutočnil. Mobilné telefóny tento spôsob komunikácie úplne zlikvidovali. V roku 2007 bola na Slovensku zrušená služba posielania telegramov.

Telegram bola krátka textová správa prenášaná pomocou d'alekopisu. Išlo o zariadenie s klávesnicou, ktoré umožňovalo prenos textu po telekomunikačných vedeniach. Telegramy sa používali na posielanie naliehavých správ, gratulácií a iných dôležitých oznámení na diaľku.

Slovak Telekom zrušil zmluvy so Slovenskou poštou o poskytovaní telegrafnej služby, pretože bola dlhodobo nevýhodná a prinášala značné straty. Ako alternatívy k telegramom boli v tom čase už dostupné SMS správy a elektronická pošta. Zatiaľ čo "starý" telegram bol fyzický dokument prenášaný po drôtoch, "nový" Telegram je moderná digitálna komunikačná platforma, ktorá vznikla v roku 2013.

Miesto týchto služieb pošta poskytuje tieto služby: je pobočkou Poštovej banky, zabezpečuje poistenie pre poisťovňu UNION, dáva výpisy z registra trestov a z katastra, overuje doklady predáva žreby stávkovej kancelárie TIPOS, predáva hračky a drogistický tovar, sprostredkováva zmluvy na internet a televíziu pre operátora 4+KA

Poštové rajóny sú rozdelené takto:

- 1.rajón – ulice Sládkovičova, Hviezdoslavova, Muránska, Bakulíniho, Jesenského, celá Rimavská Píla
- 2.rajón – ulice Francisciho, Daxnerova, Štefánikova, Štúrova
- 0,5 rajóna – ulice Partizánska, Podhradová, Jozeffyho, Malinovského, námestie.

Predtým doručovateľky, túto pozíciu dlhodobo vykonávajú ženy, chodili po svojom rajóne peši. Neskôr mali možnosť využiť bicykel. Teraz je v najväčšom rajóne č.1. osobný automobil Peugeot, predtým Volkswagen. Tendencia je nahradiť benzínové motory elektromobilmi.

Vedenie Slovenskej pošty kladie dôraz na ponúkanie otvorenia účtov a poistenia a predaj žrebov TIPOS-u. Kvartálne vyhodnocujú túto činnosť vyhlásením Hviezdy kvartálu.

Rušné dni na pošte sú pri vyplácaní sociálnych a nemocenských dávok. Zhromaždia sa celé rodiny. Sú hluční, čím sťažujú prácu zamestnankýň. K dispozícii bola i asistancia mestskej polície. Na budove pošty je nainštalovaná bezpečnostná kamera.

KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ PODUJATIA

26. januára bola pre veľký záujem **repríza** divadelnej hry Materské znamienko. Mala premiéru 26. decembra 2023.

27. januára si turisti a občania pripomenuli oslobodenie Tisovca **večerným výstupom na Hradovú**. Podujatie už 13 krát zorganizoval Klub slovenských turistov. 25 účastníkov zapálilo 134 kahancov na vyhliadke pri zástave. Zaspievali partizánsku pesničku Tichá noc, tmavá noc. Nasledujúce ráno štyria dobrovoľníci znovu vystúpili ku zástave a pozbierali kahance, aby, ako správni ochrancovia prírody, uviedli miesto do pôvodného stavu.

29. januára bol pietny akt kladenia vencov pri pamätníku na námestí pri príležitosti **oslobodenia Tisovca**. Príhovor mala viceprimátorka Marta

Svobodová a báseň zarecitovala učiteľka na dôchodku Eva Sliacka, členka miestneho Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Slávnosť sa konala v dopoludňajších hodinách, aby sa jej mohli zúčastniť žiaci miestnych škôl. Bez ich účasti by bolo námestie počas pripomienky prázdne.

2. februára otvoril plesovú sezónu **študentský ples EGT**. Bol v štýle Roaring Twenties (burácajúce 20. roky 20. storočia, špecifický štýl v hudbe, móde, v západnej spoločnosti a v západnej kultúre).

Dňa **9. februára** sa v priestoroch spoločenskej sály mestského kultúrneho strediska konal v poradí **druhý mestský ples**. Na úvod sa predstavili tanečníci Fabera dance team z Brezna s ukážkami spoločenských tancov. Po slávnostnom otvorení plesu primátorom mesta pokračovala zábava až do skorých ranných hodín.

10. február – fašiangová veselica Pochovávanie basy, dychová hudba Hradovanka, eSeMeS, duo Netopier s tromi členmi, vystúpil detský folklórny súbor Čížiček, vedúce Patrícia Cavarová a Diana Vojenčiaková.

17. február bol tanečný venček.

8. marec – Medzinárodný deň žien – kultúrny program, príhovor primátora. Ženy boli obdarované typickými tradičnými kvetmi pre túto príležitosť od čias socializmu, červenými klincami.

26. marec – **Deň učiteľov** Príhovor mal Karol Kubíni, predseda komisie sociálnych služieb a školstva.

Ocenení : Bc. Jitka Mertinyáková, MŠ, Mgr. Miroslava Janečeková, ZŠ, PaedDr. Zuzana Vojteková, EGT, Ing. Veronika Jeremiášová, SOŠ.

Za žiakov poďakoval Matúš Cibuliak. Program pripravil ZPOZ a učitelia ZUŠ.

7. apríla sa v priestoroch MsKS konala regionálna prehliadka divadelných súborov Lojkov Tisovec 2024. Prehliadku organizovalo mesto Tisovec v spolupráci s Gemersko-malohontským osvetovým centrom Rimavská Sobota. Vyhlasovateľom a odborným garantom bolo Národné osvetové centrum Bratislava s finančnou pomocou BBSK. Prehliadky sa zúčastnilo päť divadelných súborov. Jedným z nich bol domáci divadelný súbor Daxner, ktorý sa predstavil hrou Materské znamienko. Súťaž hodnotila trojčlenná odborná porota v zložení MUDr. Geza Hizsnyan, PhDr. Ľubomír Šárik, Mgr. Dušan Krnáč.

1.máj Sviatok práce, 20. výročie vstupu Slovenska do Európskej únie

Prvý máj sa v Tisovci vždy pripomína ako sviatok práce, ale náš vstup do EÚ prechádza bez oficiálneho pripomenutia. A keďže sa to deje pravidelne každý rok, nedalo mi to ako občanke nereagovať aspoň článkom v TM 2024 / 5. HP

Aj my sme Brusel, aj my sme Európska únia

1. máj si pripomíname a oslavujeme ako Sviatok práce. Tak je to v každom kalendári. A navyše, je to deň pracovného pokoja, tak môžeme oslavovať prácu pokojom. Je to tak už dlhé desaťročia. Ku Sviatku práce nám pribudol pred 20. rokmi ďalší sviatok, ktorý je však akoby v tieni svojho oveľa staršieho brata. Tak sa stane, že si naň možno ani nespomenieme. A mali by sme, pretože je významným medzníkom v našich dejinách.

Pred 20. rokmi vstúpila Slovenská republika do Európskej únie, klubu najvyspelejších štátov sveta. Cesta, ktorá viedla k tomuto cieľu nebola ľahká, ale zvládli sme ju a môžeme byť na to hrdí. Dnes je už pre nás samozrejmé, že môžeme voľne cestovať do zahraničia, máme možnosť študovať a pracovať v zahraničí, aby som uviedla dva dôvody, ktoré najviac oceňujú občania SR pri odpovediach o výhodách členstva v Európskej únii. Samozrejme je ich omnoho viac. Z eurofondov sa podporilo mnoho projektov, opravili sa cesty, školy, u nás v Tisovci rekonštrukcia budovy mestského podniku, modernizácia výrobného procesu v CSM, modernizácia v Ekometale, výpočet by bol dlhý.

Za 20 rokov sa menilo vnímanie Európskej únie na Slovensku, od eurooptimizmu, ktorý dosiahol vrchol po prijatí eura, 71 %, najviac zo všetkých členských štátov EÚ, až po 37 % v roku 2022. K tomuto poklesu prispeli domáce problémy, covid, vojna na Ukrajine. Minulý rok stúpila dôvera k EÚ na priemer v EÚ, 48 %. / denník Sme, 30.4.2024 /

Vnímanie Európskej únie ako príčiny našich problémov v hospodárskej oblasti, v dodržiavaní a vymáhaní práva, v rovnakom prístupe k menšinám, v boji proti korupcii a iné, sa stalo súčasťou politického folklóru a mýtov o zlom, prebyrokratizovanom Bruseli, o potláčaní našej suverenity a stáva sa živnou pôdou pre nebezpečnú hru spochybníť naše členstvo v EÚ. Aj my sme Brusel! Sme súčasťou tohoto spoločenstva, na napredovaní a rozvíjaní ktorého sa môžeme a máme aktívne podieľať, napr. zodpovednou voľbou do Európskeho parlamentu už o mesiac. Byť sebavedomým občanom Slovenskej republiky a zároveň hrdým Európanom, sa vôbec nevyklučuje. A svoje hrdé európanstvo si môžeme pripomenúť aj 9. mája, kedy sa v EÚ, na výročie prijatia Schumanovej deklarácie, oslavuje Deň Európy.

Ale ani to sme neurobili, hoci sme mali na to príležitosť pri Vatre slobody.

10. mája bola pri príležitosti ukončenia 2. svetovej vojny už tradične na Obadovom očku zapálená **Vatra slobody**. Postavili ju členovia komisie kultúry a športu. Za príjemného počasia sa na kopci stretlo cca 55. účastníkov. Príhovor mal Michal Stejskal. Piľanskí hasiči podávali guľáš.

11. mája bola Vatra slobody na Rimavskej Píle, vysoká 6 m. Postavili ju piľanskí hasiči. Drevo dodal Ivan Slivka, ktorý hospodári ako nájomca v piľanskom urbári. Príhovor ku približne 100 účastníkom mal mestský poslanec Ján Belica. Akcie sa zúčastnil i piľanský farár Marián Bodollo, ktorý bol duchovným v OS ASR (Ozbromené sily armády SR). Piľanskí

hasiči chceli podávať guľáš, ale skysol! Bol z minulého dňa z podujatia v Tisovci.

V nedeľa **12. mája** bol **Deň matiek**. Tento sviatok sa oslavuje druhú májovú nedeľu. Je to deň, kedy deti vzdávajú úctu svojim mamám a vyjadrujú im svoju lásku a vďačnosť. V nasledujúcich dňoch sa konali slávnosti, pripomínajúce tento sviatok.

13. mája v kinosále MsKS pripravila MŠ program pre mamičky. 15. mája pozdravili svoje mamy deti zo ZUŠ-ky.

Deň matiek sa oslavuje na mnohých miestach po celom svete, vychádza z rôznych tradícií. Na Slovensku sa oslavuje od roku 1923. Hlavnou propagátorkou tohto sviatku bola Alica Masaryková, dcéra prezidenta T. G. Masaryka. Za socializmu sa nepripomínal. Po Novembri 89 sa vrátil do nášho spoločenského života.

31. – 2. júna sa konal Festival divadla mladých **FEDIM**, ktorého vyhlasovateľom a odborným garantom je Národné osvetové centrum Bratislava, hlavným organizátorom Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobote, v spolupráci s mestom Tisovec, MsKS a občianskym združením Tisart. Na festivale sa predstavilo 11 divadelných súborov, vystúpilo 121 účinkujúcich. Vystúpenia hodnotila päť členná odborná porota. Na záver podujatia pre účastníkov festivalu i pre verejnosť vystúpil známy herec a hudobník Martin Geišberg so svojím programom.

11. júna bolo v kinosále MsKS za veľkého záujmu verejnosti predstavené literárno-hudobné pásmo **690 ročný Tisovec**. Bolo súčasťou spomienkových osláv. 690 rokov uplynulo od vydania doteraz prvej známej písomnej zmienky o Tisovci, listine uhorského kráľa Karola Róberta, vydanéj 26. júna 1334 na Vyšehrade, týkajúcej sa výmeny pozemkov medzi kaločským arcibiskupom Ladislavom, ktorému Tisovec dovtedy patril, a sedmohradským vojvodom Tomášom. Táto listina sa považuje za „rodný list“ Tisovca. Autorkou scenára a moderátorkou programu bola Helena Pašiaková. Sprievodcami históriou boli Monika Koncošová, Michal Stejskal a Juraj Genčanský z Revúcej. Hudobné vstupy mali členovia Mužského spevokolu dr. Samuela Daxnera, pod vedením dirigentky Gabriely Rúfusovej a pedagógovia ZUŠ Milan Matucha a Peter Kubíni. Techniku zabezpečoval Štefan Sabó a Mirka Kojnoková, ktorá pripravila písomný a fotografický materiál do vizuálnej podoby na premietanie, podporujúci hovorené slovo.

Predpremiéra programu bola v dopoludňajších hodinách ponúknutá žiakom miestnych škôl. Program mal priaznivú odozvu medzi Tisovčanmi.

Z neznámych dôvodov program nebol nahraný, ako je zvykom pri takomto type vystúpení. Stalo sa tak pri repríze programu 6. novembra, za menšej účasti obecnstva.

14. júna sa konal vo vonkajších priestoroch Daxnerovho domu **XXX. ročník** regionálnej prehliadky dychových hudieb Gemera Malohontu pod názvom **Festival Janka Plichtu**. Organizuje ho Gemersko-malohontské osvetové stredisko Rimavská Sobota a mesto Tisovec. Predstavili sa dychové hudby domáca Hradovanka, dychová hudba z Hnúšte, SMZ Magnezitár z Jelšavy, dychová hudba RS 6 z Rimavskej Soboty. Prevažnú väčšinu muzikantov tvoria starší páni, ktorých láska k dychovke spája dlhé roky a takto zmysluplne trávajú svoj voľný čas. Host'om prehliadky a posledným vystupujúcim bola dychová hudba Selčianka z Banskej Bystrice. Ich mladý kolektív, inovatívna úprava ľudových, tanečných, muzikálových a filmových piesní zaujali publikum a boli pekným vyvrcholením podujatia.

20. júna bola **celomestská brigáda**. Upratovalo sa v Hámre, na Šťavici, v parku na námestí, detské ihrisko na sídlisku, čistila sa Rimava. Brigády sa zúčastnilo celkom 93 ľudí. Z poslancov sa zapojili do akcie Karol Kubíni, Erik Lopušný, Robert Buchta, Milan Cibuliak, Robert Boháčik.

21. júna ZUŠ pripravila program **Rodinná pohoda**. Tentokrát bola témou komunita, rešpektovanie inakosti, potreba komunikácie. Program uvádzal učiteľ Peter Kubíni, ktorý je výborným hudobníkom a pri moderovaní dokázal, že vie rovnako dobre narábať i so slovom. Podujatie sa tešilo veľkému záujmu obecnstva, väčšinu ktorého tvorili rodičia a príbuzní detí, niektorí z nich v programe aj vystupovali, a tak naplnili názov podujatia. Z mestských poslancov sa podujatia zúčastnil Robert Boháčik.

27. – 29. júna sa konal 29. ročník **Dní mesta**

Program bol tradičný, len s rozdielnymi menami externých umelcov, ktorí sú zvyčajne najväčším lákadlom pre obecnstvo.

Štvrtok 27. júna bola, ako mnoho rokov predtým, na tribúne, postavenej pre predstavenia počas Dní mesta na priestranstve pred ŽŠ, letná tanečná show ZŠ.

V piatok popoludní bola v mestskej galérii vernisáž výstavy Dušana Hutku Krásky dreva. Viacúčelové plastiky, vytvorené z jedného kusa dreva, doplnené kovom, kameňom, zvoncami. Potom nasledovalo slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva v kine. Za zvukov znelky Tisovca, autorom ktorej je Milan Matucha, prichádzajú vlajkonosiči so zástavami SR, EU, Tisovca, za nimi mestskí poslanci a primátor so slávnostnou reťazou na hrudi. Na začiatok zaznie hymna SR. Hlavným bodom programu slávnostného zasadnutia je predstavenie a ocenenie občanov a kolektívov spojené so zápisom do pamätnej knihy.

Po oficiálnej časti nasleduje vystúpenie nejakého známeho umelca alebo telesa. Tohoto roku to bol gitarista David Bílek. Po programe bola

v spoločenskej sále pre pozvaných hostí slávnostná recepcia, ktorú už tradične pripravuje reštaurácia Centrál. Ako vždy, recepcia je na vysokej úrovni. Majiteľka Centrálu Silvia Remperová je zárukou vysokej kvality jedla a estetickej úpravy.

V sobotu dopoludnia bol tradičný jarmok na námestí. Domáci a cezpoľní remeselníci ponúkali vyšívané a paličkované obrusy, krajky, hačkované hračky pre deti, šúpolienky, vyšívané tašky, maľované textilné doplnky, výrobky z prútia, z kože, z dreva, med a medové produkty. Na tržnici bolo občerstvenie. Salaš Zbojská ponúkal syrové a mäsové výrobky, baraní perkelt, bryndzové halušky, držkový guláš. Agrofarma Dianiška zase svoje syrové produkty, med, „vrtušovský krajec“ (opečený chlieb s bravčovou masťou) (vrtušovský - v Tisovci bolo a je viac rodín Dianiškovcov, aby sa odlíšili, mali rôzne prímenia, napr. Vrtušovci)

Na dvore za kultúrnym domom prebiehala od rána súťaž Kotlíkové špeciality. Súťažilo 9 družstiev. Veselá Stonožka varila českú kulajdu, Tisovský spolok tenistov kaputnicu, Štyri baby babguláš, Back to Elements fitness guláš, miestni rybári fazuľovicu a nesúťažne ponúkali pečené ryby, ktoré rýchlo zmizli, DS Daxner tľapance. 3. miesto v súťaži obsadili futbalisti s gulášom, 2. miesto školský internát SOŠ s kapustnicou a víťazom sa stal sladký bôb z kuchyne divadelného súboru Pivnica zo Srbska, ktorý bol hosťom Dní mesta. Členky Klubu dôchodcov ponúkali po obede rôzne druhy koláčikov.

Sobota nebola len o jedení, ale aj o športovaní. Na námestí boli malé trampolíny a za sprievodu rezkej hudby sa mohli záujemcovia vyskákať do sýtosti. Predstavili sa sokoliari a vystúpil akademický folklórny súbor Gusle zo Srbska.

Popoludní bol historický sprievod. Predstavili sa v ňom najdôležitejšie míľniky Tisovca od najstarších čias po súčasnosť, osobnosti mesta. V sprievode bolo okolo 130 ľudí, primátor, poslanci, hostia z družobných miest, z českých Ludgeřovic a srbskej Pivnice, športovci, speváci, jaskyniari, hasiči, jednotlivci, OFF Road Club, 4 jazdci na koňoch, autá. Účastníci sa vžili do svojich historických úloh. Okrem iných potlesk si získal Karol Hruška, ktorý veľmi presvedčivo stvárnil eštebáka, ktorý viedol Clementisa. (eštebák – člen tajnej polície za socializmu). Sprievod išiel od MsKS, prešiel námestím. Na parkovisku pri pošte boli vystavené autá z mestských lesov, vojenská UDS z CSM, ťažké stroje z Calmitu.

Po sprievode popoludní a večer pokračovali vystúpenia profesionálnych umelcov, Mirka a Ondrej, Lukáš Adamec a pražský Smokie revival. Večer sa končil tanečnou zábavou s domácou hudobnou skupinou Dezen.

Dni mesta sprevádzalo horúce počasie. V porovnaní s minulými rokmi bolo menej stánkov. Zrejme to spôsobil rovnaký dátum konania s populárnou klenovskou Rontoukou.

27. júl sobota popoludní bol program pre deti Stretneme sa na kupku.

Napriek horúcemu počasiu na mestskom kúpalisku nebolo počas sezóny veľa návštevníkov. Dlhodobá osobná skúsenosť ma vedie ku nelichotivému konštatovaniu, že ľudia sa na kúpalisku nevedia správať. Ignorujú osprchovanie pred vstupom do bazéna, hoci ich na to upozorňujú viditeľné nápisy. Plavčíci, zväčša študenti, ktorí by na to mali dbať, nevidia, lebo sú zaujatí ťukaním do mobilu, sediac ďaleko, podľa možnosti v tieni, v bezpečnej vzdialenosti od kritického miesta, brodítky a sprchy. Zákaz skákania do vody sa takisto nerešpektuje. Malá ilustrácia - starý otec, ktorého vnúča jeden z kúpajúcich slušne upozornil, že sa má ísť pre vstupom do bazéna osprchovať, bez osprchovania, bravúrne skočil hlavičku do bazéna. (*Škola života - pravidlá netreba dodržiavať. HP*)

24. augusta zorganizovala komisia kultúry a športu akciu **Popoludnie na Šťavici**. Cieľom bolo využiť areál Šťavice a pripraviť zábavno-náučné podujatie pre deti a dospelých. Akciu moderovali Milan Cibuliak a Michal Stejskal. Ponuka bola pestrá. OFF-ROAD Club ponúkal jazdy terénnym autom, hasiči pripravili súťaž šikovnosti, zasiahnutie cieľa prúdom vody, predviedli i techniku. BACK to ELEMENTS pripravil pohybové cvičenia detí i dospelých, súťaž detí v tanečných kreáciách, ukážky cvičenia na žinenkách.

PZ Voniaca pripravilo pre deti súťaž na poznávanie lesných zvierat podľa zvukov. Súťažiaci musel ukázať na fotografii, ktorému zvieraťu zvuk patrí. Bola i streľba zo vzduchovky, hádzanie drevenej pušky na cieľ.

Fanúškovia paintball-u si mohli vysúšať streľbu na cieľ. (Paintball je považovaný za šport, ktorého podstatou je boj tímov alebo jednotlivcov proti sebe pomocou zbraní s cieľom zasiahnuť súperu projektilom naplneným farbou. Paintball vznikol v 80. rokoch 20. storočia v USA. Wikipédia)

Agrofarma Dianiška mala na Šťavici ohradu s ovečkami. Bolo možné odfotografovať sa s papagájmi a nechýbalo občerstvenie, kukurica, guláš, kapustnica, alkoholické i nealkoholické nápoje.

30. augusta bola na námestí oslava, venovaná **80. výročiu Slovenského národného povstania**. Program bol koncipovaný ako spoločné podujatie troch susedných miest, Tisovca, Hnúšte, Revúcej. Hlavným obsahom bola oslava partizánov. Súčasťou programu bola ukážka dobovej techniky a vojaci v dobových uniformách.

Súčasťou osláv bola i **výstava SNP - doteraz najväčší odboj na Slovensku**, ktorá bola v dňoch 1. – 15. augusta inštalovaná v areáli pred ZŠ. Výstavu zapožičalo občianske združenie Post Bellum (organizácia, ktorá dokumentuje spomienky na totalitu 20. storočia, robí vzdelávanie, buduje archív a tvorí pamäť národa. Predstavili sa príbehy ľudí, zapojených do SNP.

Oslavy SNP pokračovali **9. septembra**, v pamätný **Deň obetí holokaustu a rasového násilia**. Hlavným organizátorom bola základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v spolupráci s mestom. Aktívne sa do príprav zapojil bývalý primátor mesta Peter Mináč, ktorý je

predsedom základnej organizácie SZPB v Tisovci. Sponzorsky získal finančné prostriedky a ochotných kuchárov na uvarenie rôznych druhov gulášov, na výber boli baraní, bravčový, bôbový, z diviny. Vydaných bolo 460 porcií gulášu a 360 porcií párok. Prvýkrát sa to organizovalo lístkovým systémom, Tieto detailné informácie uvádzajú vo svojom príspevku, TM 24 /11, Ružena Štulajterová a Valéria Huňová, členky ZO SZPB. Aby sa všetko organizačne zvládlo, lístky boli rozdane školám a inštitúciám. Možno boli protifašistickí bojovníci inšpirovaní prvomájovými oslavami v minulosti.

Pri pomníku zavraždených Rómov pod Hradovou, tragickej udalosti, ktorá sa odohrala 21. novembra 1944, bol spomienkový akt, kladenie vencov, príhovory, modlitba. Program pokračoval pred ZŠ. Vystúpili deti z MŠ, ZŠ, učitelia ZUŠ, mladé mažoretky zo SOŠ, dychová hudba Hradovanka, spevokol Nôta a hudobná skupina Sokoly. Ani daždivé počasie neodradilo divákov.

Súčasťou programu bola **vernisaž výstavy Cigáni v spomienkach**, autorom ktorej je Dušan Hutka. (Na rozdiel od politicko- korektného termínu Rómovia, ktorý sa používa teraz, autor použil termín Cigáni, odôvodňujúc to historickým kontextom.) Výstava vznikla v spolupráci s Gemersko-malohontským múzeom v Rimavskej Sobote. Zobrazuje spôsob života, kultúru tohoto etnika. Po skončení výstavy v Tisovci sa presunula do Gemersko-malohontského múzea do Rimavskej Soboty.

(Viac o dejinách Rómov v Tisovci v TM 2024 / 10). Súčasťou vernisáže bolo i predstavenie knihy Stojeden príbehov z vojny. Dušan Hutka zozbieral spomienky účastníkov 2. svetovej vojny, SNP, ich osudy, spomienky ich príbuzných, potomkov. Písané slovo dopĺňajú dobové fotografie, fotografie autorov spomienok. Kniha vyšla s finančnou pomocou SZPB v náklade 700 výtlačkov.

Na vernisáži bol zároveň predstavený spomienkový kalendár na rok 2024 – Tisovec a Rimavská Píla – Cigáni v spomienkach, ktorý je venovaný 80. výročiu poprav rýmskych obyvateľov z Tisovca.

Súčasťou osláv 80. výročia SNP bolo **11. septembra** premietnutie filmu – Pred 80 rokmi bojovali za slobodu so zbraňami. Ako dnes vnímame slobodu – a následná **diskusia**, ktorej sa zúčastnili žiaci EGT a SOŠ so svojimi učiteľkami a verejnosť. Hostami diskusie boli Sandra Polovková, riaditeľka Post Bellum, Ivan Kamenec, významný slovenský historik, ktorý sa venuje tomuto obdobiu a prežil holokaust, a Martin Posch, historik a spoluvorca výstavy o SNP. Obsahom diskusie boli historické témy i aktuálna situácia na Slovensku, ktorá súvisela s oslavami 80.výročia SNP. Na otázku z publika, prečo sa celoslovenských osláv 80. výročia v Banskej Bystrici nezúčastnili prezidenti, prípadne premiéri, susedných štátov, odpovedal Ivan Kamenec. Uviedol, že dôvodom bolo, že Slovensko vybočuje z noriem slušnosti. Pozvali veľvyslanca Ruskej federácie v SR Igora Bratčikova. Hlavy susedných štátov sa dištancovali a odmietli prísť. Dali najavo, že

Slovensko, vybočuje politicky z EÚ. Prezident nedokázal harmonizovať oslavy SNP so súčasnou politikou koalície. Politické garnitúry si od vzniku SR prispôbovali oslavy SNP svojim politickým zámerom, čo viedlo k ohýbaniu histórie.

Podobná situácia nastala o necelý rok neskôr. Pri 80. výročí oslobodenia Bratislavy 4. apríla 2025 sa nezúčastnili spomienkovej oslavy na Slavíne veľvyslanci členských štátov EÚ. Situácia sa zneužila politicky. Hlavnou príčinou je stále prebiehajúca vojna na Ukrajine. HP

14. septembra bol pred reštauráciou Kôlnička **zraz automobilových veteránov**. Iniciátorom podujatia bol spolumajiteľ Kôlničky Michal Karas. Návštevníci mohli obdivovať a starší spomínať. Boli vystavené vozidlá, ktoré stále jazdia : motorka JAWA 250, päť vozidiel LADA 1500,1600, tri FIAT 500, vyrobené pred rokom 1989, jeden FIAT 600, vyrobený v roku 1965, tri ŠKODA 1000 MB z roku 1963, štyri ŠKODA 110, 120, jeden FIAT 1500, jedna DACIA 300, vyrobená v roku 1978. Vlečka z mobilnej poľnej kuchyne z roku 1970 bola využitá na to, na čo slúžila, varil sa v nej guláš, ktorý sa predával spolu s pivom.

20. – 21. septembra sa konali **Clementisove dni**.

V piatok 20. septembra bol v evanjelickom kostole koncert na pamiatku obetiam represálií. Vystúpili domáce spevácke zbory, pedagógovia ZUŠ a organista a spevák Aleš Tománek z Ludgeřovic. S príhovormi vystúpili evanjelický farár Vladimír Ticháň a katolícky farár Artur Ciepelski.

V sobotu 21. septembra sa konal tradičný turistický pochod Clementisovou cestou. Bolo výborné počasie, slnečno, nie horúco. Bolo prekvapujúce, že sa ho zúčastnilo menej turistov, ako zvykne bývať. Možno preto, lebo v tento deň oslavovali tisovní turisti na Šťavici 40 rokov svojho pôsobenia. Guláš na Burde bol dobrý, varili mestské lesy.

O 16, 00 hodine bol pietny akt pri pamätníku Clementisa pred ZŠ. Zúčastnilo sa ho pár mestských poslancov, predstavitelia družobných miest a zástupcovia obcí Pohorelá a Závadka nad Hronom, ktoré sa tradične spolupodieľajú na tomto podujatí. Po položení vencov sa prihovoril primátor Ján Vengrín a Braňo Ondruš, ktorý ako mladý ľavicový politik stál pri začiatku Clementisových dní. V súčasnosti je poslancom Európskeho parlamentu za politickú stranu Hlas. Okrem prejavu, kde spomenul Gustáva Husáka, ako žiaka Vladimíra Clementisa, zaujal svojím tričkom, na ktorom mal podobu Che Guevaru. (1928 – 1967, argentínsko- kubánsky marxistický revolucionár, vodca, kontroverzná postava), „pre jedných hrdina, pre iných vrah.“ (RTVS, TASR, 9.10.2022)

28. september – tenisový turnaj 4 hier. 10 dvojíc, aj z Popradu, nedohrali pre dážď.

28. septembra bola oslava **150. výročia** otvorenia **železničnej trate** Tisovec – Jesenské. Organizátormi podujatia boli mestá Tisovec, Hnúšťa, Rimavská Baňa, Rimavská Sobota, Jesenské, občianske združenie Zubačka, Banskobystrický samosprávny kraj, Ministerstvo cestovného ruchu a športu. Záštitu nad podujatím prevzali Železnice SR.

5. septembra 1874 sa začalo vlakové spojenie Tisovec – Jesenské. Bol to významný krok v rozvoji dopravnej infraštruktúry v 19. storočí v rakúsko-uhorskej monarchii a zohral dôležitú úlohu pri rozvoji priemyslu v našej časti Rakúsko-Uhorska.

Oslavy sa začali slávnostnou špeciálnou jazdou parným rušňom s historickými vagónmi z Jesenského do Tisovca. Para sa skončila v roku 1970. Na zastávkach bol pripravený kultúrny program. Boli aj tri krátke jazdy z veľkej stanice cez tunel na Kordove lúčky a späť. Napriek zlému počasiu bolo dosť návštevníkov, mnoho rodín s deťmi. Na veľkej stanici, kde bolo centrum osláv, bola odhalená pamätná tabuľa. Boli stánky s občerstvením, hrali dychové hudby z Tisovca, Rimavskej Soboty, eSeMes, (Marta Svobodová, Milan Matucha.) Napriek nepriaznivému počasiu to bolo vydarené podujatie, pripomínajúce zašlú slávu železnice.

4. október – slávnostná akadémia pri príležitosti 50. výročia dokončenia budovy základnej školy. Spomienkový program bol kombináciou audiovizuálneho pásma so živými vstupmi žiakov, hostí, medzi ktorými boli bývalí riaditelia, Božena Pardupová, Klement Kéry, bývalí učitelia a súčasní zamestnanci.

Hostkou na slávnosti bola PhDr. JUDr. Soňa Hanzlovičová, odborníčka na školstvo. Pochádza z nášho regiónu, je absolventkou Gymnázia v Hnúšti. Pracovala na ministerstve vnútra i ministerstve školstva, vedy a športu.

Po oficiálnej časti sa hostia presunuli do školy. V jedálni bola recepcia. Pani kuchárky pripravili jedlo. Kvalita, ponuka a estetické stvárnenie boli na vysokej úrovni. Tu bol priestor na rozhovory, spomínanie.

19. október – Dielik - pripomenutie si obranných bojov v tomto priestore pred 80 rokmi, 21. októbra 1944. Podujatie pozostávalo z dvoch častí, oficiálnej, na začiatku bolo kladenie vencov. Mesto zastupovala viceprimátorka Marta Svobodová, ZO SZPB podpredseda Klement Kéry. Zaznela hymna, salvy, ktoré vypálili muži v dobových uniformách slovenskej armády. Tí držali pri pamätníku čestnú stráž. V druhej časti členovia klubov vojenskej histórie z celého Slovenska v hodinovom predstavení v dobových uniformách a s dobovými zbraňami urobili komentované predstavenie, rekonštrukciu bojov povstalcov a slovenských vojakov s ustupujúcimi nemeckými vojskami. Simulovaný boj sa odohrával v obnovených zákopoch aj s výraznými zvukovými efektami.

Celý areál je zrekonštruovaný a sú osadené edukačné panely. Pekné počasie sa podpísalo na hojnej účasti. Bola zabezpečená kyvadlová doprava z Tisovca na Dielik. Nechýbalo občerstvenie, typické pre takýto druh podutia, guláš, kapustnica, alkoholické a nealkoholické nápoje

22. októbra sa premietal dlho očakávaný film Miki, o veľkom mafiánovi Slovenska v 90-tych rokoch. Divácky záujem bol veľký, 119 návštevníkov. Vo vestibule príslušník MsP kontroloval, či diváci majú viac ako 18 rokov. To u starších divákov vyvolalo spomienku, keď sa za socializmu kontrolovala návštevnosť na mládeži neprístupné filmy.

23. október V rámci mesiaca októbra, ktorý je venovaný **úcte k seniorom**, bola v spoločenskej sále pripomienka. Seniorov pozdravil primátor mesta, vystúpil detský folklórny súbor Čížiček a divadelný súbor z Medzibrodu s autorskou hrou Táračky. Vystúpenie neskĺzlo do väčšinového vkusu tejto vekovej kategórie, ale vtipným a inteligentným spôsobom komentovalo historické udalosti a osobnosti v našich dejinách. Po predstavení bolo malé občerstvenie, víno a štrúdle. Zúčastnilo sa ho približne sto seniorov, z toho 90 % žien.

15. november – prvý verejný slávnostný **koncert** Miešaného speváckeho zboru **Nôta**, venovaný 690.výročiu prvej písomnej zmienky o Tisovci. Spevácky zbor začal svoju činnosť v roku 2016, najskôr v komornom zložení bývalých členov detského speváckeho zboru Lykovienky, ktoré viedla Marta Svobodová. Začínali liturgickými skladbami, s ktorými vystupovali v rímsko- katolíckom kostole. Neskôr pribudli k nim svetské skladby. Zbor má 26 členov a vedú ho Marta Svobodová a Milan Matucha.

35. výročie novembrových udalostí s oficiálnym názvom v kalendári **Deň boja za slobodu a demokraciu** sme si v meste pripomenuli skromne, bez pompéznosti, dvomi príspevkami v novembrovom čísle Tisovského mesačníka. Posun je v tom, že sme si ho vôbec pripomenuli.

11. decembra bol v evanjelickom kostole **adventný koncert** žiakov, pedagógov ZUŠ. Ako hostia vystúpili žiaci zo ZUŠ v Hnúšti a miešaný spevácky zbor Nôta. Na koncerte odznelo 20 známych skladieb. Obecenstvo tvorili hlavne rodičia. Ako je žiaľ zvykom, nikto z predstaviteľov a poslancov mesta sa koncertu ako divák nezúčastnil, nehovoriac o tom, že by sa niekto poďakoval. V jeden a polhodinový koncert v studenom kostole podali účinkujúci pekný výkon. Ani obecenstvo nebolo veľmi trpezlivé. Po vystúpení svojich detí viacerí rodičia opustili kostol.

13. december – 42. ročník regionálnej prehliadky speváckych zborov dospelých **Daxnerov Tisovec 2024**

Tradične sa ho zúčastnili spevokoly Mužský spevokol dr. Samuela Daxnera, domáci Miešaný spevácky zbor Nôta, spevácke zbory Bona fide a Blaha Lujza z Rimavskej Soboty, spevácky zbor Quirin z Revúcej. Novým účastníkom bol dievčenský zbor Cambiar La Música, v ktorom spievajú dievčatá vo veku 11– 15 rokov z Polhory a Michalovej. Ich vystúpenie je podporené pôsobivou choreografiou a oblečením, čím vzniká zaujímavý zvukovo vizuálny zážitok. Ako posledné bolo vyvrcholením celej prehliadky, ktorá bola tradične zakončená spoločným vystúpením všetkých zborov spevom vianočnej piesne Tichá noc pri svetle sviečok.

Sprievodným podujatím bola predajná výstava výrobkov domácich umelcov Vianočná nálada.

Je škoda, že takéto tradičné a kvalitné podujatie sa nestretáva v posledných rokoch so záujmom verejnosti. Keby neboli v spoločenskej sále samotní účastníci, bola by sála temer prázdna.

SPOLKOVÁ ČINNOSŤ

MAS (miestna akčná skupina) – **Horehronie Muránska planina** je občianskym združením s celoštátnou a zahraničnou pôsobnosťou. Je nástupníckou organizáciou Partnerstvo Muránska planina-Čierny Hron. Jeho cieľom je okrem iného rozvíjať miestnu demokraciu, občiansku spoločnosť, zapájať obyvateľov do občianskeho života a účasti na rozhodovaní, rozvíjať vzdelávacie, kultúrne, športové aktivity, ochraňovať prírodné zdroje a životné prostredie, národopisné, historické a duchovné hodnoty, kultúrne a technické pamiatky, podporovať ekologické myslenie a správanie sa a environmentálnu výchovu, zviditeľňovať územie jeho propagáciou, podporovať malé a stredné podnikanie, rozvíjať infraštruktúru, dopravu a cestovný ruch, zvyšovať miestnu zamestnanosť a rozvíjať sociálnu inklúziu, podporovať rozvíjanie a budovanie miestnych služieb pre obyvateľov.

Mestské zastupiteľstvo schválilo členstvo v združení uznesením 28.februára.

Predsedníčkou OZ je Ing. Jana Tkáčiková, starostka obce Pohorelá.

Podpredsedom je Ján Vengrín, primátor Tisovca.

V tomto roku sa vypracúval nový strategický dokument pre nasledujúce programové obdobie.

Činnosť MAS sa zamerala na celé okolie Muránskej planiny, na Deň detí v Tisovci zorganizovali putovanie tisovským chotárom, spolu sa podieľali na Clementisovej ceste, propagovali ovčiarstvo na Zbojskách a podporovali regionálnu značku Gemer-Malohont. MAS má v Tisovci sídlo na námestí.

Pracujú tam štyria zamestnanci PhDr. Igor Pašmík, Mgr. Irena Milecová, Janka Rončáková, Ing. Lenka Tokárová.

Občianske združenie Zubačka Tisovec

si tomto roku si pripomína 20.výročie. Vzniklo 31. mája 2004. Je to vhodná príležitosť na krátke bilancovanie činnosti. V čase vzniku malo 60 členov. Predsedom o. z. sa stal Ján Spišiak, dnes je čestným predsedom. Vyprofiloval sa pevný tím stálych členov, potrebovali by však viac mladých ľudí. Cieľom je prevádzkovať občasnú turistickú dopravu súpravou vyhladkových vozňov parným ozubnicovým rušňom. Nevyhnutným predpokladom splnenia tohoto cieľa je rekonštrukcia a udržiavanie dobových strojov, ktoré majú veľkú historicko-technickú hodnotu a vyžadujú technické znalosti, majstrovstvo a zanieťenie pri obnovovaní historických rušňov. (Technické podrobnosti uvádza Ján Spišiak vo svojom príspevku v TM 2024 / 6.)

K naplnenie cieľu pomohlo uznesenie vlády SR č. 804 / 2007 o oživení ozubnicovej železničnej trate Tisovec - Pohronská Polhora a vyhlásenie zubačky za kultúrnu pamiatku v roku 2008. V spolupráci s mestom a Ministerstvom dopravy SR získala Zubačka areál starého rušňového depa, v roku 2007 ho mesto kúpilo. Postupne dobrovoľníci opravili zatekajúcu strechu depa, zriadili sklad, opravárenskú dielňu. 18. mája 2007 otvorili v budove bývalého staničného bufetu na veľkej stanici železničné múzeum.

Prvé zakúrenie parného ozubnicového rušňa bolo 18. apríla 2014. 4.októbra 2014 sa v časti Tisovec-Zbojská podarilo odvieť prvý vlak pre verejnosť. Posledný parný vlak prešiel po zubačke 27. mája 1955. Od prvej jazdy pre verejnosť počas nasledujúci ôsmich sezón odviezli cca 25 000 cestujúcich z celého Slovenska aj zo zahraničia.

Klub dôchodcov v Tisovci

má 58 členov, z toho 10 mužov. Najstaršou členkou je 94 ročná Margaréta Dobšinská, ktorá je aj pravidelnou návštevníčkou služieb božích v evanjelickom kostole. Predsedníčkou klubu je od roku 2014 Oľga Oravcová, bývalá vedúca školskej jedálne v ZŠ, pokladníčkou Zdena Husanicová, členka výboru Darina Mizeráková. Členské v klube je 3 € ročne. MsÚ prispieva na činnosť klubu. Stretávajú raz do týždňa, pondelok popoludní, v klubovni v novej časti MsKS. Členovia sa zúčastňujú mnohých akcií v meste a organizujú si aj vlastné podujatia. Boli vo wellnese vo Veľkých Teriakovciach, na trhoch v Novom Targu, Poľsko, na regionálnej kulinárskej špecialite, gemerských guľkách v Muráni, na vychádzke na Krivej, na Ondrejskom jarmoku v Brezne, pripomenuli si výročie Nežnej revolúcie, usporiadali kvíz Desatoro bezpečného seniora. Na stretnutiach v klube debatujú, hrajú karty a oceňujú udržiavanie sociálnych kontaktov.

Klub dôchodcov Rimavská Píla

Klub vznikol v roku vo februári 2011. Má 22 členov. Členský príspevok je 5 € za rok. Predsedníčkou od založenia klubu je Mária Bagačková, podpredseda Milan Bútor, tajomníčka Blažena Svinčiaková, pokladníčka Ružena Štulajterová, členovia klubu Jaroslava Lacková, Anna Kováčová, Zuzana Zvarová.

Stretávajú sa každý pondelok. V rokoch 2011–2018 sa stretávali v sále kultúrneho domu. V roku 2019 im boli poskytnuté zrekonštruované priestory bývalej obecnej školy na ulici Vansovej. Tento priestor je vybavený novým nábytkom, ktorý si zakúpili z vlastných prostriedkov, rovnako aj žalúzie na okná. Stoličky poskytla Pomocnica, stoly zakúpil občiansky výbor z prostriedkov získaných organizovaním Dní Rimavskej Píly. Klubovú miestnosť využíva aj občiansky výbor. Mesto každoročne v rozpočte vyčleňuje dotáciu pre činnosť klubu, ktorá sa čerpá na rôzne akcie podľa plánu práce.

Spolupracujú s ZO SZPB, s komunitným centrom v obci. Organizovali zájazd do Poľska, fašiangové posedenie pri šiškách. Vyrábali domáce rezance, ktoré si rozdelili. V júni boli zástupcovia klubu dôchodcov pozvaní do Klenovca – Ráztočné na ich výročnú členskú schôdzu. 24. júna varili jánovský guláš, ktorého sa zúčastnilo 18 členov KD z Klenovca.

Na nádvorí klubu zapálili prvú adventnú sviečku na adventnom venci. Pripravili malé občerstvenie a uvarili punč. Každoročne sa počas Dní Rimavskej Píly zúčastňujú súťaže vo varení. Koniec roka oslávia spoločnou večerou v reštaurácii Centrál v Tisovci.

Organizácia ťažko zdravotne postihnutých (OTZP)

má 31 členov. Predsedníčkou je od roku 2014 Vlasta Kekeňáková, podpredsedníčkou Ing. Anna Krišková, pokladníčkou Janka Giertlová. Stretávajú raz do mesiaca, vo štvrtok dopoludnia v Klube dôchodcov. Poskytujú reálnu pomoc svojim členom, napr. vybavenie parkovacích kariet v Rimavskej Sobote, návšteva chorých členov klubu. S Mirkou Kojnokovou ako cvičiteľkou absolvovali manuálnu a mentálnu gymnastiku, členka klubu Elena Čipková mala prednášku o zdravej výžive. V Košiciach boli na výlete v botanickej záhrade na výstave motýľov. Mesto poskytlo dopravu. Na dvore SOŠ mali opekačku. Aktívne sa zúčastňujú diania v meste. Pred Dňami mesta každoročne vyzbierajú smeti v dolnej časti Daxnerovej a Jesenského ulice. Členské v organizácii je 5 € ročne.

Občianske združenie zdravotne postihnutých (OZZP)

má 116 členov. Členom sa môže stať ktokoľvek. Ako sami s humorom hovoria, všetci tí, ktorí majú už doživotné choroby. Zároveň prijímajú i zdravých sympatizantov. Majú členov i v domove dôchodcov. Viacerí (é)

sú členmi klubu dôchodcov a organizácie ťažko postihnutých a členkami Slovenského Červeného kríža. Členské je 3 €.

Predsedníctvo tvoria:

predsedníčka Irena Krankušová
tajomníčka Elena Chomová
pokladníčka Anna Krankušová
asistentky Ľubica Obročníková, Jarmila Krišková, Jana Brndiarová,
Oľga Kunštárová

Revízna komisia: Miroslav Kováč, predseda, členky Alžbeta Gašparová a
Dagmar Gavalierová

Zdravotné okienko zabezpečuje Gabriela Petróczyová

Stretávajú sa raz do týždňa, vo štvrtok o 13, 00 hod. v klubovni MsKS, prázdninové mesiace nevynímajúc. Hrajú karty, robia ručné práce, debatujú. Robia výlety, organizujú spoločné zájazdy na kúpanie. V lete prostredníctvom cestovnej kancelárie organizujú zájazd do Grécka. Spolupracujú s OZZP v Revúcej a v Brezne. Oblíbeným miestom stretávok sú Zbojská. S nostalgiou spomínajú na záujem a návštevy bývalého primátora Petra Mináča. Okrem súčasného primátora Jána Vengrina nevidia záujem u mestských poslancov, dokonca ani členov príslušnej komisie.

Slovenský Červený kríž, miestny spolok Tisovec

má 167 členov.

Výbor tvoria : predsedníčka Zuzana Gažúrová
podpredsedníčka Vlasta Kekeňáková
pokladníčka Jarmila Stanová

členovia zdravotnej činnosti: Martin Moncol', Katarína Ambrozová

členky humanitnej činnosti: Anna Kubíniová, Irena Krankušová

členky revíznej komisie: Mgr. Irena Vetráková, Božena Binderová,
Milota Gavalierová.

Miestny spolok Tisovec poskytuje pomoc najzraniteľnejším skupinám obyvateľstva mobilizáciou všetkých členov a dobrovoľníkov a všetkých humánne cítiacich ľudí, ktorí dobrovoľne a nezištne realizujú svoje aktivity, smerujúce ku konkrétnej pomoci ľuďom, ktorí ju najviac potrebujú. Hlavnými úlohami je rozvíjať a zabezpečovať činnosť na úseku spolkovej činnosti, zdravotníckej činnosti, sociálnej a humanitnej činnosti.

Venujú sa propagácii bezplatného darčovstva krvi. 6 obyvateľov Tisovca bolo ocenených bronzovou Jánskeho plaketou za 10 odberov. Marián Danko získal za 80 odberov diamantovú Jánskeho plaketu.

Propagujú kurzy prvej pomoci. Absolvovali ju Zuzana Gažúrová, Martin Moncol', Zuzana Oláhová a Jana Semotanová. Organizujú praktické ukážky prvej pomoci. 16. mája zorganizovali takéto podujatie. Bolo nielen pre

členov spolku, ale i pre verejnosť. Program pozostával z teoretických poznatkov i praktickej činnosti.

Zúčastňujú sa na charitatívnych akciách, robia zbierky šatstva a potravín pre sociálne slabších občanov mesta. Spolupracujú so zdravotne postihnutými občanmi.

Občianske združenie Extreme Offroad Tisovec

vzniklo v roku 2022. Jeho cieľom bolo vybudovať areál, v ktorom sa môžu vykonávať adrenalínové aktivity, sústrediť ich na jedno miesto, a tak predchádzať nelegálnemu jazdeniu na iných miestach. V areáli na Košianove sa dá jazdiť na motorkách, štvorkolkách, bicykloch, off road autách. Predsedom združenia je Milan Mucha, ktorý je zároveň aj správcom areálu. Ďalšími členmi sú Jaroslav Perenčay, Dušan Stožek, Patrik Gažúr.

8. – 9. júna sa za pekného slnečného počasia konali na Košianove Majstrovstvá Slovenska Trial Off Road terénnych špeciálne upravených vozidiel. Zúčastnilo sa 28 posádok zo Slovenska, Čiech a Maďarska.

Občianske združenie Pomocnica

si v tomto roku pripomína 10 rokov svojho pôsobenia. Bolo zaregistrované v decembri 2014. Hlavnou náplňou je charitatívna činnosť. Iniciátormi a vedúcimi osobnosťami sú Ing. Ivan Kriška s manželkou Drahoslavou a Juraj Maťko, zborový dozorca v evanjelickom cirkevnom zbore v Tisovci.

Prvé kroky pre vznik charitatívnej činnosti sa uskutočnili v roku 2012, keď sa Ivan Kriška stretol s Thomasom Herwingom, nemeckým misionárom Cirkvi bratskej, žijúcim s rodinou v Rimavskej Sobote, ktorý sa venoval práci s Rómami. Prostredníctvom neho Ivan Kriška nadviazal kontakt s Ernstom Drossom z nemeckej organizácie Auslandshilfe, ktorá pracovala na Slovensku. Vozili pomôcky, najmä pre školy, v našom regióne to boli školy v Hrachove, Rimavskej Sobote, ZŠ a SPŠCH v Tisovci. Problémom bolo najmä uskladňovanie týchto pomôcok, boli zložené zväčša na školských dvoroch, čo bolo len dočasné riešenie a nevyhovovalo. Hľadal sa vhodný priestor. Vtedajší primátor mesta Peter Mináč informoval Ivana Krišku, ktorého presvedčil, aby kandidoval za poslanca mestského zastupiteľstva, že jedno nevyužívané krídlo v budove základnej školy by bolo možné využiť na uskladnenie tovaru. Prišiel Ernst Dross, prezrel si zničený blok, obývaný myšami a vtákmi a bolo rozhodnuté. Breznianska firma Maťa Garaja dala výbornú cenovú ponuku a urobila dve tretiny stavebných prác pri rekonštrukcii bloku. Ďalším problémom bola strecha, do ktorej tieklo. To sa riešilo v rokoch 2015-16. Mesto prispelo sumou 10 000 €, mestské lesy poskytli drevo na krov, ostatné práce a materiál zabezpečila Pomocnica. Tieto práce urobila firma Attilu Daraboša z Fil'akova, ktorú si Pomocnica vybrala pre jej najvýhodnejšiu cenovú ponuku. Napokon skutočná cena bola nižšia, ako plánovaný rozpočet. Majiteľ firmy zohľadnil charitatívnu

podstatu činnosti, ktorú Pomocnica vykonávala. Plynovú prípojku vybudovali na vlastné náklady.

Pomocnica je nadkonfesionálne združenie, spája obe cirkvi v Tisovci. Pracujú v nej dobrovoľníci, nedostávajú žiadnu odmenu. Stabilnými pracovníkmi sú manželia Kriškovci, Juraj Maťko, Jarmila Bitalová, Vlasta Kekeňáková, Mária Šatarová, predtým pomáhala Katarína Hrončoková. Dobrovoľníčky triedia tovar, ktorý privezú z Nemecka v kamióne. Podstatnú časť tvorí oblečenie rôzneho druhu, spoločenské, športové, pre deti i dospelých, topánky, kabelky, hračky, kuchynské potreby. Je to akýsi second hand. Veci nie sú zavesené na vešiakoch, lebo to množstvo tovaru by sa tam, hoci je to veľká miestnosť, nespratalo, ale sú uložené v škatuliach a veľmi presne označené. Preto pri predaji asistujú dobrovoľníčky. Sú tam použité veci, ale možno nájsť i nepoužité kúsky, dokonca značkové. Cena jedného kusa je symbolických 50 centov.

Okrem tohoto tovaru má Pomocnica i použité, ale funkčné zdravotné pomôcky, ktoré prenajíma občanom na dva roky s možnosťou predĺženia. Sú to polohovateľné postele domáceho typu, umývateľné matrace, konzoly s trianglom, toaletné stoličky, chodítka, invalidné vozíky. Zdravotné pomôcky a zdravotnícky materiál poskytna Pomocnica i nemocniciam v Rimavskej Sobote, Revúcej, Vranove nad Topľou, Žiari nad Hronom, Hnúšti.

V charitatívnej činnosti spolupracuje Pomocnica s americkou firmou AT&T s pobočkou v Bratislave, ktorá v rámci svojho dobrovoľníckeho program pripraví balíčky so sladkosťami, oblečením, drogériou, hračkami pre deti. Z Nemecka prichádzajú potravinové balíčky, Packet zum Leben, ktoré Pomocnica distribuuje rodinám, ktoré potrebujú pomoc.

Raz do týždňa, v stredu popoludní, je Pomocnica otvorená pre verejnosť. Záujemci, podľa poradia v limitovanom čase, si kúpia veci. Výraznú časť kupujúcich tvoria Rómovia. Táto charitatívna činnosť Pomocnice im uľahčuje život. Sú však aj prípady, keď zakúpené veci možno nájsť znehodnotené a vyhodené. To vyvoláva u majoritnej časti obyvateľstva negatívne reakcie a nezaslúžené obviňovanie Pomocnice. Nielen rómski spoluobčania nakupujú v Pomocnici, ale i ostatní občania, ktorí cítia ekologicky a nemajú predsudky voči nákupom v second hande, ocenia pomoc Pomocnice.

V Pomocnici je i väčšia klubová miestnosť, ktorá sa využíva na komunitnú prácu. Farby na steny navrhla Mgr. Katarína Hutková, výtvarníčka a učiteľka SOŠ. Kombinácia farieb použitých na maľovku stien vyjadruje spoluprácu s Nemeckom. Vedľa klubovej miestnosti je zariadená kuchyňa. Logo Pomocnice navrhol Mgr. Klement Kéry, riaditeľ školy a učiteľ výtvarnej výchovy. Symbolizuje pomoc a kresťanskú podstatu inštitúcie.

Pomocnica platí základnej škole symbolický mesačný nájom. Je v ňom zahrnutá električka, voda, nie plyn.

Pomocnica je nielen ďalším second handom, v Tisovci je ešte jeden, ale charitatívnou organizáciou, ktorá do praxe prenáša kresťanské poslanstvo lásky a pomoci. Tak sa napĺňa myšlienka, ktorá stála pri zrode Pomocnice.

Poľovnícke združenie Voniaca – Tisovec

obhospodaruje poľovný revír Voniaca o výmere 4481, 57 ha.

Hlavným predmetom činnosti je výkon práva poľovníctva. Poľovnícke združenie (PZ) chráni a presadzuje oprávnené záujmy svojich členov na úseku poľovníctva, ochrany prírody a životného prostredia, a pri ostatných činnostiach, súvisiacich s poľovníctvom. Členovia zachovávajú, zveľadujú, chránia a optimálne využívajú genofond zveri a ostatnej fauny a prírodného bohatstva. Dbajú o zachovanie tradícií a kultúrnych hodnôt poľovníctva ako súčasti národného a prírodného dedičstva a o zachovávanie poľovníckej etiky.

Poľovníctvo je ušľachtilou činnosťou, ktorá presahuje bežné predstavy a nie je len o love zveri. Je o starostlivosti a ochrane prírody, o udržiavaní rovnováhy v ekosystéme. Pre mnohých poľovníkov je to aj životný štýl, ktorý zahŕňa neúnavnú prácu, vzdelávanie, ochranu tradícií a spoluprácu s odborníkmi, či verejnosťou, často na úkor financií aj osobného života.

Výbor organizácie má 7 členov. Tvoria ho predseda, podpredsa, tajomník, poľovnícky hospodár, finančný hospodár, kynologický referent a strelecký referent. Predsedom je Miroslav Zvara ml.

V tomto roku sa činnosť členov PZ sústredila na brigádnicú prácu. Opravili a zveľadili poľovnícku garáž, postavili verandu na poľovníckej chate Voniaca. Opravili poľovnícke stavby a zariadenia, ktoré sa využívajú v poľovníckom revíre. Spolupracovali s Národným parkom Muránska planina na projekte Natura 2000, kde obnovovali lúčne biotopy na vybraných lúčkach v lokalite Voniaca, čo je pekným, ale nie bežným príkladom spolupráce ochranárov a poľovníkov. PZ sa zapojilo do projektu Leto na Šťavici. Spolupracovali so ZŠ, vyhlásili výtvarnú súťaž pre žiakov prvého stupňa pod názvom Poľovníctvo očami detí.

V tomto roku sa podarilo v revíri Voniaca uloviť kapitálneho diviaka, ktorého trofej bola ohodnotená na chovateľskej prehliadke, organizovanou obvodnou poľovníckou komorou Rimavská Sobota, na 123,55 bodov, čo predstavuje zlatú medailu a v tom poľovníckom roku to bola najsilnejšia trofej diviaka za okres Rimavská Sobota. Šťastným lovcom bol predseda PZ, Miroslav Zvara ml.

Poľovnícka spoločnosť (PS) Vysoký Vrch

má rovnakú náplň činnosti ako PZ Voniaca. Obhospodaruje poľovný revír v rozlohe 2148 ha. Má 11 členov.

Výbor tvoria Ing. Peter Vencel – predseda

Ing. Karol Kubíni – podpredsa

Ing. Peter Jakubčo – tajomník, pokladník
Ivan Ondrejka – poľovnícky hospodár
Miroslav Dianiška – kynológ
Jozef Svinčiak – kontrolór

PS sa aktívne zúčastňuje na viacerých spoločenských podujatiach v rámci mesta. Počas Dní mesta sa zapojili do súťaže varenia kotlíkových špecialít. Podieľali sa na mestskej výstave poľovníckych trofejí.

Spolupracujú s Národným parkom Muránska planina, monitorujú vlka, medveďa a rysa, udržuujú horské lúky a biotopy.

Aktívne spolupracujú pri eliminácii vplyvov infekčných chorôb, ako sú AMO a SLAK – slintačka a krívačka.

(Africký mor ošípaných AMO) – postihuje diviačiu zver, ktorá po nakazení masívne hynie. Je to nebezpečná a neliečiteľná choroba, pretože sa prenáša na domáce chovy a farmy. Na základe požiadaviek Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR majú poľovníci za úlohu intenzívne loviť a znižovať tak hustotu diviačej zveri, likvidovať nájdené uhynuté kusy, aby sa čo najviac minimalizovalo riziko šírenia tejto choroby, hlavne jej prenos na domáce a farmové chovy.

Zrenovali a udržuujú poľovníckej chatku pod Fabovou hoľou. Je to vzor a ukážka vplyvu poľovníctva na starostlivosť o krajinu a zver s ohľadom na rastúci turistický ruch v lokalite Zbojská - Fabova Hoľa - Burda.

Poľovnícke združenie Poľana

vzniklo v roku 2016. Poľovný revír Hradová Tisovec o výmere 2183, 77 ha obhospodaruje od roku 2017. Má 19 členov. Štatutárnymi zástupcami sú Ing. Karol Csölle, ktorý je zároveň predsedom PZ, a Peter Dianiška. Poľovným hospodárom je Peter Vetrák.

Slovenský rybársky zväz, miestna organizácia Tisovec

Výbor SRZ MO

predseda	Jaroslav Katreniak
podpredseda	Igor Murtin
tajomník	Ján Kubove
rybársky hospodár	Martin Kuvik
finančný hospodár	Ing. Ľuboš Fraňo
pokladník	Roland Balážik
referent	Miroslav Balážik
pomocník brigádnického referenta	Róbert Trnavský
detský rybársky krúžok	Alexandra Demianová
kontrolná komisia	
predseda	Pavel Karas
členovia	Katarína Tóbková, Peter Dovala
disciplinárna komisia	

predseda
členovia

Ján Hronec ml.
Ondrej Doboš, Miloš Trnavský

MO obhospodaruje 11 rybárskych revírov.

4. augusta bol pri rybníku prázdninový detský tábor. Zúčastnilo sa ho 22 detí. Bývali v stanoch. Súčasťou programu boli náučné hodiny o prírode, vedomostné súťaže, základy rybolovu, telovýchovné aktivity. Deti upravovali okolie rybníka. Vedúcou bola Alexandra Dovalová, učiteľka z Revúcej.

Slovenský zväz chovateľov, základná organizácia Tisovec

História

Spomienky Juraja Svobodu st. na minulosť chovateľov siahajú do roku 1987, keď stúpil do Československého zväzu chovateľov. V Tisovci bol vtedy predsedom organizácie základnej organizácie (ZO) František Súčz. Organizácia mala v tom čase okolo 100 členov. Výstavy sa nekonali, ale každý rok sa doviezlo do Tisovca okolo 500 – 600 kurčiat čistokrvnej hydiny z liahne Očová, kde mal zväz centrálnu liaheň pre svojich členov.

Predsedníčkou hydínárskej komisie pri ZO bola Salomé Hudecová a predsedníčkou králikárskej komisie bola Ing. Viera Michalisková. Králiky sa registrovali a chodilo sa na výstavy do Čerenčian. Znami členovia boli bratia Pavlikovskí.

Po roku 1989 sa zväz rozpadol. V roku 1993 vznikol SZCH (Slovenský zväz chovateľov). Organizácia v Tisovci ale prestala existovať z prozaického dôvodu. Štát prestal podporovať krmivom chovateľov, ktorí boli vtedy členmi zväzu.

Základná organizácia Slovenského zväzu chovateľov v Tisovci vznikla na základe iniciatívy tisovských občanov na ustanovujúcej schôdzi 15. januára 1999. Jej cieľom bolo zachovať genofond existujúcich čistokrvných národných plemien, ktoré sú naším dedičstvom. Na prvom zasadnutí sa zišlo 17 chovateľov králikov, hydiny, oviec, kôz, exotického vtáctva, aby nadviazali na chovateľské tradície čistokrvných chovov spred roku 1989.

Medzi zakladajúcich členov patrili Pavel Milec, Ján Martíni, Ján Vencel, Juraj Svoboda st., Jaroslav Hoos, Branislav Brndiar st., Štefan Balog, Igor Murtin, Dušan Demian, Ján Dianiška, (hodinár) Pavel Pohorelský, Rudolf Pastýr, Miloš Šupka, Július Čepík, Milan Svinčiak, Ján Dianiška (poštár) a Pavel Rosiar. Zvolili pracovný výbor v zložení: predseda Juraj Svoboda st., tajomník Pavel Milec, hospodár Dušan Demian.

Prvé finančné prostriedky, potrebné pre činnosť, získavali brigádami na mestských lesoch pri sadení stromčekov. Myšlienka uskutočňovať výstavy drobných zvierat aj v Tisovci vznikla na XX. Oblastnej výstave

v Čerenčanoch na podnet bývalého primátora mesta Petra Mináča. I. propagačná výstava drobných zvierat uskutočnila v roku 2006. Výstavnícke začiatky neboli ľahké. Kliecky pre králiky, či voliéry pre hydinu museli dovážať z Čerenčian a stojany pod kliecky pred každou výstavou stavali z dosák. Vďaka podpore mestských lesov si postupne tieto potrebné veci vyrobili sami.

Prvé výstavy sa uskutočňovali vo dvore reštaurácie Dariján. Od roku 2011 sa konajú v areáli MsKS, kde je väčší priestor pre zvieratá. Okrem Tisovca pravidelne vystavujú svoje zvieratá na Oblastnej výstave v Čerenčanoch a na výstavách, ktoré usporadúvajú oblastné výbory Banskej Bystrice, Zvolena, Pohronia a Rimavskej Soboty. Podľa vysokého hodnotenia patria Tisovčania k úspešným chovateľom.

V roku 2018 na základe návrhu oblastného výboru v Rimavskej Sobote udelila Republiková rada Slovenského zväzu chovateľov dvom jej členom zväzové vyznamenanie, Jurajovi Svobodovi st. Bronzovú plaketu za zásluhy o rozvoj SZCh a Dušanovi Demianovi Čestný odznak za dlhoročnú funkcionársku a aktívnu činnosť v rámci ZO Tisovec.

30. novembra 2019 si tisovská organizácia pripomenula 20. výročie svojho vzniku. Jej členovia boli prijatí komisiou ZPOZ v obradnej sieni mesta. Po slávnostnom príhovore predseda základnej organizácie Juraj Svoboda st. odovzdal všetkým prítomným členom ďakovné listy od Republikovej rady Slovenského zväzu chovateľov v Bratislave. Osobitné zväzové vyznamenanie Republiková rada udelila dvom členom, Petrovi Blaškovi odznak Vzorný chovateľ za výstavnícku činnosť a Petrovi Dianiškovi Čestný odznak za zúšľachtovanie zvierat, za funkcionársku a výstavnú činnosť.

Vyznamenanie Čestný odznak zväzu získali Dušan Demian, Peter Dianiška, Branislav Kriška, Stanislav Ambróz a Igor Murtin .

Bronzovú plaketu za rozvoj chovateľstva za výstavnú a funkcionársku činnosť získali Ivan Rosiar Ivan a Juraj Svoboda.

V roku 2019 boli členmi ZO SZCH v Tisovci Stanislav Ambróz, Katarína Ambrózová, L. Bálint (Lom nad Rimaviou), Viktoria Bálintová (Lom nad Rimavicou), Peter Blaško, Dušan Demian, Peter Dianiška, Peter Dianiška, Jaroslav Ferencčík, Ľubomír Hanuska, Miroslav Hecko, Štefan Hlavatý.

V roku 2024 dostal Juraj Svoboda st. Striebornú plaketu za rozvoj chovateľstva na Slovensku.

Miestny odbor Matice slovenskej

Predsedníčkou je PaedDr. Monika Koncošová, učiteľka slovenského jazyka a dejepisu v SOŠ. Odbor má 33 individuálnych členov a štyroch kolektívnych členov, SOŠ, Detský folklórny súbor (DSF) Čížiček, Mužský spevokol Sama Daxnera. ZUŠ.

V tomto roku sa zúčastnili predstavenia knihy Ľuba Olacha – Clementis, a mestskej brigády.

Monika Koncošová spolupracovala na podujatí, venovanom pripomienke Mateja Hrebendu – Nemám nič, nežiadam nič – , na príprave literárno-hudobného pásma, venovaného Pavlovi Jozeffymu, vystúpila na podujatí v evanjelickom kostole v Tisovci, ktoré bolo venované 250. výročiu narodenia Pavla Jozeffyho a 200. výročiu posvätenia evanjelického kostola, vystúpila v hudobno-dramatickom pásme pri príležitosti 690. výročia prvej písomnej zmienky o Tisovci.

Uskutočnili sa tri projekty :

Po stopách Terézie Vansovej a Židovské ríty, oba projekty boli v spolupráci so SOŠ Tisovec, ktorý je kolektívnym členom. Úspešným bol projekt Svojpomocná výroba ľudových krojov pre vlastný detský DSF Čížiček, ktorý je kolektívnym členom MO MS v Tisovci. Jeho detskí členovia pravidelne vystupujú na matičných podujatiach v Tisovci, počas rôznych podujatí v regióne Gemer-Malohont. Ľudové kroje, prostredníctvom ktorých sa zviditeľňuje odkaz našich predkov a zachovávanie slovenských tradícií, boli už opotrebované, preto sa členovia odboru rozhodli pre svojpomocnú výrobu jednotlivých súčastí ľudových krojov pre potreby ďalšieho fungovania DSF Čížiček.

Projekt bol úspešný i vďaka finančnej podpore Matice slovenskej a ochote a nadšeniu šikovných žien z Tisovca. Pracovali na ňom Miroslava Kochanová, Jitka Mertinyáková, Patrícia Cavarová, Ingrid Guzmová, Mária Perenčajová Byssová. Prvé vystúpenie DFS Čížiček v nových krojoch bolo počas Noci literatúry 2024.

Matica slovenská vyhlásila rok 2024 za Rok slovenských žien v národnom hnutí. Téma postavenia a úlohy slovenských žien v národnom spoločenstve v premenách času si doteraz nenašla väčší priestor, aby sa jej venovala patričná pozornosť. V dňoch 3. – 13. septembra 2024 bola z Matice slovenskej v Martine zapožičaná výstavu Slovenské ženy v národnom hnutí. Pri tejto príležitosti usporiadali 5. ročník NOCILITERATÚRY. Predstavili životné osudy i literárne diela Adely Ostrolúckej, Eleny Maróthy Šoltésovej, Terézie Vansovej, Zory Jesenskej, spisovateľky, prekladateľky, jej mama Milina, rodená Zvarová, pochádzala z Tisovca, Márie Rázusovej Martákovej. Sprievodkyňa programom Monika Koncošová predstavila aj Amáliu Francisciovú, manželku Jána Francisci Rimavského, ktorá je známa tým, že vyšla obálku prvých Stanov Matice slovenskej, a spisovateľku Boženu Slančíkovú Timravu. V programe vystúpili Miška Snováková a Anna Matuchová, ktoré v sprievode učiteľky Patrície Cavarovej zaspievali tri ľudové piesne.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov (SZPB)

je občianskym združením vyvíjajúcim činnosť a sídliačim na území Slovenskej republiky. Je to združenie priamych účastníkov boja proti

fašizmu za národné oslobodenie v rokoch 1939 – 1945, za obranu mieru, demokracie a sociálnu spravodlivosť a ostatných občanov SR, ktorí súhlasia s jeho poslaním, cieľmi, programovým zameraním zväzu a stanovami SZPB. Štruktúru SZPB tvoria základné organizácie SZPB a oblastné organizácie.

Základná organizácia (ZO) v Tisovci má k 108 členov.

Zloženie výboru: Ing. Peter Mináč – predseda

Ružena Štulajterová – podpredsedníčka, súčasne zastupuje organizáciu v Oblastnej organizácii SZPB v Rimavskej Sobote

Mgr. Diana Mydlová – pokladníčka

členovia: Mgr. Klement Kéry, Mgr. Radka Murárová, Mgr. Ľubomír Bagačka, Mgr. Eva Sliacka, Milota Gavalierová, Milan Šlajfer

revízná komisia: Karol Hruška – predseda

Janka Šlajferová – členka

Mgr. Eva Sliacka – členka

ZO SZPB v Tisovci v spolupráci s miestnou samosprávou zabezpečuje každoročné aktivity:

28. január – oslobodenie Tisovca a Rimavskej Píly

8. máj – Deň víťazstva nad fašizmom

29. august – pripomienka výročia SNP v Tisovci a v Rimavskej Píle

Na týchto podujatiach sa zúčastňujú nielen občania, ale aj mládež z miestnych škôl. Program spestrujú deti z MŠ Tisovec, žiaci ZUŠ v Tisovci, ďalej sa zapájajú do programov žiaci ZŠ Dr. V. Clementisa, SOŠ, EGT.

V roku 2024 si spoločne pripomenuli 80. výročie SNP v Tisovci. Bolo pripravené veľmi pekné podujatie a súčasne uviedli do života novú knihu Dušana Hutku 101 príbehov z vojny. Peter Mináč získal sponzorov, ktorí finančne prispeli na vydanie knihy.

Cieľom organizácie je získavať do radov ZO SZPB v Tisovci najmä strednú a mladšiu generáciu. Starajú sa o miesta, pripomínajúce SNP a obidve svetové vojny, busta generála Nosku pred ZŠ, cigánsky pomník, pomník 1. svetovej vojny, pamätník na Dieliku, pamätník SNP na námestí, pamätná tabuľa na budove kultúrneho domu v Rimavskej Píle.

KULTÚRA

Činnosť kultúry organizačne zabezpečuje oddelenie kultúry a športu ktoré sídli v budove MsKS.

Zároveň sa stará o technické, bezpečnostné a hygienické zabezpečenie všetkých podujatí, ktoré sa v priestoroch MsKS konajú, bez ohľadu na to, či sú to jednorazové alebo pravidelné akcie. Zabezpečuje aj komerčné aktivity, aby sa získali pre mesto finančné prostriedky z nájmu

nebytových priestorov a konania kultúrno- spoločenských podujatí. Stálymi nájomcami v budove sú MC Stonožka, ZUŠ Tisovec, lekárske ambulancie.

Veľkú klubovňu pravidelne raz do týždňa využíva OZ Invalid, nepravidelne sa v nej konajú schôdzky miestnych organizácií, záujmových združení a spolkov. V kinosále sú v pondelok a stredu na návštevy DS Daxner, v utorok má EGT dopoludnia chapel (školské služby Božie), v utorok podvečer sa premieta kino. Kinosála sa nepravidelne využíva na rôzne predstavenia, prenájmy profesionálnych súborov, pre miestne školy, vystúpenia žiakov škôl.

V starej časti budovy MsKS je miestnosť, kde sú uložené kroje, dve šatne, priestor pod javiskom zrekonštruovalo OZ TisArt. Spoločenská sála slúži i DFS Čížiček a cvičeniu zumbi (tanečný fitness program). Bývalá sála pre bábkové divadlo sa upravila, stala s z nej galéria, kde sa konajú výstavy. V novej časti na prízemí je klubovňa klubu dôchodcov, ktorú využívajú členovia v pondelok a stredu na pravidelné stretnutia. Pre potreby miestnych organizácií sa prenajíma hudobný salónik.

Vestibuly v starej i novej časti slúžia na rôzne predajné a reklamné akcie, v roku 2024 ich bolo spolu 18. V spoločenskej sále bolo 11 schôdzí, 14 svadiieb a rodinných osláv, 3 plesy, 3 stužkové, 1 venček, spolu 32 akcií. Na 1. poschodí je knižnica a 2 kancelárie.

Pre potreby kultúry sa využíva i Daxnerov dom. Majú tam svoje klubovne MSSD, Nôta a dychová hudba Hradovanka. Využívajú ich v pondelok, utorok, štvrtok. V júni sa tu koná festival dychových hudieb. Oddelenie kultúry a športu spravuje aj múzeá v meste. Sú navštevované sporadicky, najmä žiakmi miestnych škôl, počas letných prázdnin aj návštevníkmi mesta a turistami.

Mestské múzeum je v budove mestského úradu. Je otvorené v pracovnom čase zamestnancov MsÚ.

Rodný dom Dr. V. Clementisa bol pre havarijný stav v roku 2024 zatvorený. Nehnutelnosť je vo vlastníctve Slovenského národného múzea a čaká sa na uvoľnenie finančných prostriedkov na kompletnú rekonštrukciu. Havarijný stav sa priebežne riešil odstraňovaním vzniknutých nedostatkov počas roka. Expozícia sa dočasne presťahovala do MsKS.

Kultúrny dom v Rimavskej Píle nevyužívali žiadne organizácie.

Ukutočnilo sa 49 kultúrno-spoločenských akcií (časť z nich je uvedená v časti Kultúrne a spoločenské podujatia)

Knižnica Augusta Horislava Škultétyho (MsK)

V knižnici pracujú dve knihovníčky, Miroslava Kojnoková a Erika Zerolová. Knižnica je výhodne umiestnená v centre mesta, rýchlo dostupná, v blízkosti všetkých škôl (ZŠ, ZUŠ, EGT, SOŠ). Nevýhodou je umiestnenie knižnice na poschodí prístavby budovy MsKS. Je členom stavovských organizácií Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, Slovenskej asociácie knižníc.

Služby knižnice

Výpožičné služby – absenčné výpožičky beletrie a odbornej literatúry, prezenčné sprístupňovanie literatúry, absenčné sprístupňovanie novín a časopisov, predlžovanie výpožičnej lehoty a rezervácia dokumentov, medziknižničná výpožičná služba (MVS).

Informačné služby – regionálne faktografické a bibliografické informácie, bibliografické a faktografické informácie zo všetkých vedných odborov a spoločenského života, konzultačné a referenčné služby, pomoc pri vyhľadávaní a výbere literatúry, rešeršné služby, voľne dostupná wifi sieť v priestoroch knižnice, kopírovanie čiernobielych a farebných formátov A3, A4, edičná, vydavateľská a propagačná činnosť.

Základné a špeciálne knižnično-informačné služby sú hlavnými výstupmi činnosti knižnice a poskytujú sa prevažne bezplatne. V roku 2024 bola knižnica pre návštevníkov otvorená v dňoch pondelok, stredu a v piatok od 8.00 h do 16.00 h; v utorok od 8.00 do 17.30 h., t. j. spolu 31,5 hodín týždenne. Vo štvrtok bola knižnica pre verejnosť zatvorená, bol sanitálny a administratívny deň.

Používatelia

	2021	2022	2023	2024
Používatelia spolu	486	479	516	512
- z toho do 15 rokov	101	101	119	131
- z toho študenti SŠ a VŠ	77	56	77	59
- z toho dospelí	308	322	320	322
Návštevníci knižnice spolu	4 938	7 057	5 798	7 082
- z toho len návštevníci knižnice	3 242	3 309	3 232	3 419
- z toho len návštevníci na podujatiach	1 696	3 748	2 566	3 663
On-line návštevníci FB stránky	4 240	1 225	1 119	2 198
Počet obyvateľov	3697 (evidencia obyvateľov MsÚ)	3720 (podľa sčítania)	3 720 (podľa sčítania)	3 596 (evidencia obyvateľov MsÚ)
% prihlásených z počtu obyvateľov	13,14	12,87	13,87	14,23

Čitateľmi sú nielen obyvatelia Tisovca a Rimavskej Píly, ale služby využívajú aj čitatelia z okolitých miest a obcí, ktorí v Tisovci študujú, alebo pracujú. Z celkového počtu je z iných miest prihlásených 100 čitateľov, miestnych je 412 čitateľov.

Do knižničného fondu knižnice pribudlo celkovo 339 knižničných jednotiek v celkovej hodnote 5 056,08 €, z toho bolo zakúpených 241 kníh v hodnote 3 621,58 €, priemerná cena knihy vyšla na 15,03 € a darom bolo získaných 98 kníh v hodnote 1 434,50 €, pričom priemerná cena knihy vyšla na 14,64 €. Na obnovu knižničného fondu využili možnosť financovania

z Fondu na podporu umenia (FPU). V FPU – Akvizícia knižníc – vypracovali projekt, ktorý bol úspešný a získali finančné prostriedky na nákup kníh vo výške 1600 €, tým sa knižnica obohatila o 112 knižných jednotiek. Ostatné knihy sa nakupovali z rozpočtu mesta a vlastných poplatkov. Knižnica má predplatené 2 periodiká, Historickú revue, GEO.

V rámci knižnično-informačných služieb poskytovali pre verejnosť bibliograficko-informačné služby formou bibliografií, písomných a ústnych faktografických informácií. Používatelia dostali informácie o službách a fondoch knižnice, o spôsoboch vyhľadávania dokumentov, informácie z on-line katalógov, vybavovali sa telefonické požiadavky používateľov a požiadavky prichádzajúce mailovou poštou. Používateľom a čitateľom poskytli 159 zaregistrovaných bibliografických a faktografických informácií. Pracovníčky knižnice vypracovali spolu 23 rešerší podľa zadania používateľov, spolu 715 záznamov k bakalárskym, diplomovým a stredoškolským odborným prácam. Prostredníctvom MVS bolo z iných knižníc vypožičaných spolu 261 dokumentov a iným knižniciam sa požičalo 365 dokumentov. Vyhľadávanie dokumentov v elektronických databázach a súborných katalógoch Slovenská knižnica, Infogate, Ulib a iných je najmä časovo náročná práca, ktorá si vyžaduje informačné zručnosti a knihovnícku prax.

Celý knižničný fond je spracovaný v elektronickej podobe v systéme Clavius. Používateľom je k dispozícii elektronický on-line katalóg dostupný 24 hodín denne, ktorý ponúka neobmedzený prístup k informačným zdrojom o knižničnom fonde. Prostredníctvom elektronického katalógu môžu používatelia získať informácie o dostupnosti knižného titulu, rezervovať a objednať si ho cez internet. Výhodou je, že prístup k týmto službám môžu mať užívatelia priamo zo svojho pracoviska, školy, či domáceho prostredia, čo značne urýchľuje a zjednodušuje prenos informácií. V roku 2024 bola vykonaná jedna servisná návšteva zameraná na aktualizáciu systému. Počet vstupov do on-line katalógu 481, počet otázok a hľadání 1876.

MsK nemá samostatnú webovú stránku, všetky informácie o knižnici sa dajú nájsť na webovej stránke mesta. V záujme čo najväčšieho dosahu informovanosti využíva najrozšírenejšiu sociálnu sieť Facebook. Vďaka intenzívnejšej činnosti, zverejňovaniu oznamov, knižných tipov, aktuálnych oznamov, fotografií z podujatí, sa zvýšil záujem o činnosť a aktivity.

Vzťahy s verejnosťou, propagačná činnosť

S kultúrno-vzdelávacou činnosťou veľmi úzko súvisí propagačná činnosť. Na mestskej internetovej stránke pravidelne informovali o poskytovaných službách i o podujatiach knižnice. K jednotlivým akciám vo vlastnej rézii zabezpečovali grafický návrh a tlač plagátov a pozvánok, spolu 19 plagátov a 4 bulletiny. Propagáciu činnosti pravidelne zabezpečovali v Tisovskom mesačníku, na nástenkách v priestoroch MsK, na FB knižnice. Knižnica je zapojená do medzinárodného projektu Benchmarking knižníc. Cieľom

benchmarkingu je porovnanie niektorých výsledkov slovenských a českých knižníc.

Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

- z toho výstavy kníh	17
Počet podujatí pre deti	51
Počet podujatí pre znevýhodnené skupiny (seniori, osoby z detských domovov, marginalizované skupiny)	7
Počet návštevníkov podujatí	3663
- z toho deti do 15 rokov	1253
Počet všetkých zorganizovaných podujatí	78
- z toho informačná výchova	15
- z toho výchovno-vzdelávacie podujatia	38
- z toho kultúrno-spoločenské podujatia	40
- z toho výstavy	2

Veselá hra na Šťavici

V letných mesiacoch júl, august pripravili interaktívnu vonkajšiu aktivitu zameranú na poznávanie klasických rozprávok v prírodnom areáli Šťavice. Deti spolu s rodičmi plnili úlohy podľa pripravených tabuliek a výsledky odovzdali v knižnici, následne boli deti ocenené a dostali sme malé darčeky.

Noc literatúry

Slovenské ženy v národnom hnutí – 5. ročník podujatia na spoznávanie regionálnej literatúry, tento raz zamerané na ženy spisovateľky, spojené s rovnomennou výstavou zapožičanou z Matice slovenskej Martin.

Prečítané leto

Už po štvrtýkrát bola MsK aktívnou účastníčkou celoslovenského podujatia. Pre záujemcov pripravili 9 aktuálnych výstaviiek kníh k daným témam a zároveň 5 podujatí – zábavné čítanie, tvorivé aktivity, hry.

Veselé tekvičky

Jesenné obdobie je tradične spojené s tvorivými dielničkami, na ktorých si môžu deti spolu s dospelými vytvoriť tekvicové strašidielko, alebo inú kreatívnu hračku či ozdobu. Teraz boli aktivity pripravené aj pre žiakov špeciálnych tried ZŠ.

Besedy

Pre žiakov 1. a 2. ročníka zorganizovali besedu s regionálnou spisovateľkou Ivonou Ďuričovou.

Výstavy

Pripravili, buď v priestoroch knižnice, alebo v Galérii MsK 17 výstav, 9 x tematická výstavka kníh Prečítané leto, 2 x Malý princ, predajná výstava

obrazov Insitní maliari, pokračovala výstava obrazov Evy Wilson, výstava Slovenské ženy v národnom hnutí.

Knihobúdk

je už od roku 2021 pred budovou knižnice. Slúži širokej verejnosti na požičiavanie a výmenu kníh. Obyvatelia mesta i návštevníci si túto službu výmeny kníh veľmi pochvaľujú. Pravidelne ju dopĺňajú najmä darovanými knihami a časopismi.

Spolupráca s organizáciami v meste

MsK najčastejšie spolupracuje s oddelením kultúry a športu, na jednotlivé podujatia využíva priestory mestského kultúrneho strediska, galériu, spoločenskú sálu, veľkú klubovňu. Dobrá spolupráca je s miestnymi školami, ktoré často zabezpečujú dobrovoľníkov pri organizovaní akcií. Spolupracuj s MO Matice slovenskej, evanjelickým cirkevným zborom v Tisovci a na Rimavskej Píle, Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov, detským domovom, domovom dôchodcov a sociálnych služieb, klubmi dôchodcov, Komunitným centrom v Rimavskej Píle. Spolupráca je obojstranná. Najmä pri organizácii podujatí pomáha viacero dobrovoľníkov. V roku 2024 traja dobrovoľníci pomáhali pri tvorbe, grafike plagátov, štyri dobrovoľníčky pri akcii Noc literatúry.

KINO POD HRADOVOU

Počet objednaných filmov 26, premietnutých 21, predaných lístkov 682. V kinosále boli problémy s elektrikou, vypadávalo osvetlenie. Problém je i v kúrení. Je málo vykurovacích telies, sála nie je zateplená, teplo uniká cez strechu, čo najmä v zimných mesiacoch nie je príjemné sedieť dve hodiny na predstavení. V letných mesiacoch, júl a august, je letné kino. Využíva sa priestor medzi MsKS a ZŠ. Premieta sa raz do týždňa, po zotmení. V ponuke sú rôzne žánre. Je to príjemne strávený večer a teší sa záujmu nielen Tisovčanov, ale aj divákov z okolia.

Mesačne sa vytlačí 465 ks **Tisovského mesačníka**, ročne 5115 ks. Je k dispozícii zdarma v niektorých obchodoch.

Súbory nadväzujú na bohaté kultúrne tradície Tisovca. Mesto vytvára podmienky pre kultúrne aktivity ich členov všetkých vekových skupín a podporuje ich činnosť. Sú obohatením kultúrneho a spoločenského života v meste. Vystupujú pri rôznych príležitostiach.

Detský folklórny súbor vedie Patrícia Cavarová, korepetítorkou je Diana Vojenčíková. V súbore je 15 detí.

Dychová hudba Hradovanka má 18 členov, dirigentom je Milan Matucha. *Mužský spevokol Sama Daxnera (MSSD)* má 16 členov. Predsedom je Peter Rukavica, dirigentkou Gabriela Rufusová. Prevažná väčšina členov je v seniorskom veku.

DS Daxner – v súbore aktívne pracuje 12 členov. Členovia tiež aktívne pomáhali pri organizácii divadelného festivalu mladých v Tisovci – FEDIM. *Spevácky zbor Nôta* má 20 členov, diriguje Marta Svobodová.

ŠPORT

17. februára Klub slovenských turistov (KST) zorganizoval jubilejný 50. zimný výstup na Trstie. Výstup sa nazýva zimný, ale okolitá príroda tomu nezodpovedala. Nezachránil to ani 2 metrový snehový fľak za chatou. Hlavná časť turistov prišla podľa organizátorov, Rodana Štrbu a Jaroslava Brndiara, netradične po zelenej značke od Krokavy, ďalší z Tisovca, z Dielika, Polomu. Približne 160 účastníkov výstupu zjedlo 60 litrov kapustnice, ktorú uvaril Peter Rukavica a vypili 60 litrov čaju. V chate bola inštalovaná výstava fotografií Milana Slabeja, ktorý fotografoval i teraz. Každý účastník výstupu dostal odznak.

25. – 28. apríla sa konal 20. ročník prehliadky a súťaže terénnych vozidiel **OFF ROAD TISOVEC** Od štvrtku do nedele sa v Tisovci zhromaždilo, predvádzalo, jazdilo a súťažili vozidlá s posádkami z celého Slovenska aj zo zahraničia. Súčasťou podujatia sú už tradične vystúpenia rockových kapiel.

19. – 21. júla zorganizoval **Back to elements** medzinárodné zápasnícke sústreďenie s českým reprezentačným trénerom pre registrovaných zápasníkov. Tréningy v telocvični boli prístupné i pre verejnosť. Túto udalosť zaznamenali i návštevníci kúpaliska, kde sa zvýšil počet a pohyb vyšportovaných jedincov.

Občianske združenie Back to elements má svoje začiatky v roku 2014, keď si zo starého zničeného skladu telocvičného náradia v budove ZŠ začali budovať telocvičňu. Autorom myšlienky, zakladateľom OZ a jedným z trénerov, je Erik Lopusný, ktorý mal od detstva k športu vždy blízko. Názov odkazuje na prepojenie starogréckeho vnímania telesnej kultúry reprezentovanej na hrách v Olympii, späť k základom. Vzniklo tak tréningové centrum, ktorého cieľom je motivovať deti, mládež i dospelých k pohybu.

V roku 2020 získali v silnej konkurencii grant 3000 € v programe Nadácie Slovenského olympijského a športového výboru.

V súčasnosti je v OZ 54 detí, z toho cca 15 z rodiny Dianiškovcov a Lopusných. Deti sú rozdelené do troch vekových skupín:

1. škôlka a 1. ročník
2. 2. – 5. ročník ZŠ
3. dorastenci, 12 – 16 roční

Každá skupina má tréning dvakrát do týždňa.

Dospelých členov je 19, prevahu tvoria ženy. Trénerom všetkých skupín je Erik Lopusný, pomáha Bianka Guzmová.

Najväčším úspechom je, že vydržali a pracujú všetky skupiny.

21. septembra si na Šťavici pripomínal 40 rokov svojej činnosti **turistický oddiel KOS Rimavská dolina**. Spomienkového podujatia sa zúčastnilo 53 súčasných členov a rovnaký počet bývalých členov a hostí zo spriatelených turistických oddielov, sponzori, podporovatelia. Účastníkom budú pripomínať toto jubileum spomienkové predmety, taška, bavlnená šatka s oddielovým výročným sloganom, odznak, samolepka, pero, medovník a nápoj KOSovička.

28. septembra sa konal tenisový turnaj vo štvorhrách. Zúčastnilo sa ho 10 dvojíc. Turnaj sa nedohral pre dážď.

26. októbra sa konal 7. ročník **tenisového turnaja** o Putovný pohár. V štvorhre už druhýkrát zvíťazili tenisti z Popradu, ktorí zvíťazili nad domácimi, bratmi Petrom a Pavlom Michalkovcami. Druhá časť turnaja bola súbojom hráčov Tisovca a Hnúšte. Hnúšťania postavili seniorského účastníka Majstrovstiev Slovenska Jána Mixtaja a skúseného hráča Juraja Remeňa. Za Tisovec hrali otec a syn Mesárovcí z Revúcej, ktorí sú na čele mestskej tenisovej ligy. Vyhral Tisovec. Prínosom tisovského tenisu je príslušník mladšej generácie Boris Kriška. Hostujúcim členom spolku je Ján Pašiak z Bratislavy, ktorý konštatoval, že úroveň tenisu v Tisovci je porovnateľná s bratislavskou v tejto kategórii.

Aj v tomto roku podporilo mesto športové kluby a združenia

Názov združenia	Výška dotácie	Poskytnutá dňa	Vyúčtovaná dňa
Tisovský spolok tenistov	700,00 €	13.05.2024	27.11.2024
KST TO KOS Rimavská dolina Tisovec	2 310,00 €	10.05.2024	10.10.2024
KST Tisovec	900,00 €	13.05.2024	19.11.2024
Speleoklub Tisovec	400,00 €	22.05.2024	29.11.2024
Klub RTVŠ	1 800,00 €	09.05.2024	14.10.2024
International Sport Club Tisovec	900,00 €	09.05.2024	11.11.2024
Mestský športový klub Tisovec	15 600,00 €	07.05.2024	28.11.2024
Extreme Offroad Tisovec	800,00 €	09.05.2024	27.11.2024
OZ Veselá stonožka	700,00 €	13.05.2024	26.11.2024
Slovenský rybársky zväz	1 530,00 €	17.05.2024	25.11.2024

MESTSKÁ POLÍCIA

Bezpečnosť v Tisovci a na Rimavskej Píle ovplyvňujú nezamestnanosť a sociálna situácia, ktorá z nej vyplýva a podieľajú sa na kriminalite. Mestská polícia (MsP) má troch členov, Ján Barto, náčelník, členovia Ľubomír Husanica a Roman Bálint. V roku 2024 pôsobili cez projekt ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny prerušovane v miestnej občianskej poriadkovej službe 4 príslušníci - dvaja na Rimavskej Píle a dvaja v Tisovci.

Na MsP bolo v roku 2024 podaných celkom 339 oznámení. Oznámenia boli rôzne. Závažné, i menej závažné. Občanov trápi najmä tzv. drobná kriminalita, alebo otravujúca kriminalita, t. j. správanie sa časti tzv. neprispôsobivých osôb, ich životný štýl, drobné krádeže, rušenie verejného poriadku dospelými i deťmi, nelegálne skládky odpadu, znečisťovanie verejných priestranstiev, okolia vodných tokov, samotných vodných tokov, neporiadok a pod. Oznámenia sa týkali aj túlavých psov a psov, ktorých si majitelia nezabezpečili proti úteku a túlili sa ulicami mesta. Tieto porušenia zákona sa nedostanú do žiadnych štatistík, ale občanov najviac trápia. Problémovými miestami sú :priestor pred ZŠ, autobusová stanica, malá železničná stanica, športový areál, park a okolie budovy SMT s. r. o., Sokolovňa, ulica Partizánska, Srdiečko, Šťavica, pod múrom na ulici Hviezdoslavovej, okolie katolíckeho kostola, ulice Podhradová, Sládkovičova, Jozeffyho, v Rimave "plecháč". Na Rimavskej Píle cigánska osada, Ľajtmanka, športový areál, okolie okolo cintorínov, chatová oblasť Bánovo a Rejkovo pri vleku. Toto sú lokality, ktoré musí MsP každý deň v dobe služby kontrolovať, pretože tu bývajú neprispôsobivé osoby, alebo sa tu rôzne osoby schádzajú a dochádza k rušeniu verejného poriadku a znečisťovaniu verejných priestranstiev.

Osobitnú pozornosť venovali námestiu a jeho okoliu v dobe poberania sociálnych dávok. Okrem kontroly verejných priestranstiev vykonávala MsP na žiadosť pracovníčok pošty i kontrolu samotnej pošty, hlavne v prvý deň poberania sociálnych dávok. Tu sa zhromažďujú osoby, ktoré si preberajú rôzne dávky. Keď prídu viaceré rodiny s početnými deťmi, je tam rušno. Preto tieto osoby MsP vykazuje von z budovy pošty, aby mohli jej pracovníčky nerušene pracovať.

Bolo spáchaných päť trestných činov. Išlo o porušovanie domovej slobody, ku ktorému došlo na Hviezdoslavovej ulici, ublíženie na zdraví na Sládkovičovej ulici, opakovanú krádež, porušovanie domovej slobody a zneužitie platobnej karty. MsP postúpila tieto trestné činy obvodnému oddeleniu policajného zboru v Hnúšti alebo Okresnej prokuratúre v Rimavskej Sobote.

MsP Tisovec objasnila celkom 85 priestupkov, z toho 83 priestupkov sa riešilo v blokovom konaní v celkovej sume 865 € a 2 priestupky boli predložené na Okresný úrad v Rimavskej. 26 priestupkov sa vybavilo dohodávaním na mieste.

MsP vykonávala aj ďalšie služobné činnosti, doručovanie písomností pre políciu, súdy, prokuratúry, exekučné úrady, okresné úrady, ZŠ, poslancom MsZ, pre mesto. Hliadka mestskej polície doručila a spracovala 1558 písomností. Ďalej bolo rozdaných 450 ks zelených vreciek po rodinných domoch spolu s informačnými letákmi na recykláciu skla. MsP odchytila 4 psy. Psy, ktorým MsP našla majiteľov, boli vrátené a ostatné boli dané do útulkov v spolupráci s občianskym združením Tisovské labky. Mesto Tisovec má podpísanú zmluvu s útulkom vo Filákovke. Spolupráca je na nízkej úrovni. Viazne zo strany útulku vo Filákovke.

MsP vykonáva i preventívnu činnosť. Využíva pritom kamerový systém. V Tisovci a na Rimavskej Píle je spolu 44 kamier. Mestskí policajti vykonávajú službu pešou obchádzkou v kombinácii s motohliadkou. Služobným motorovým vozidlom Škoda – Superb najazdili celkom 6035 km.

V Tisovci a na Rimavskej Píle sa zvýšila intenzita dopravy, najmä nákladných vozidiel a kamiónov. V meste je vytvorených málo parkovacích miest, najmä na sídlisku na Francisciho ulici. Problematická je najmä Partizánska ulica, pretože ide o cestu prvej triedy č. 72, ktorá spadá pod Slovenskú správu ciest (rozpočtová organizácia Ministerstva dopravy SR) a mesto ju nemôže riešiť.

MsP vykonáva aj iné činnosti, ktoré priamo nesúvisia s jej činnosťou. Vykonáva a rieši úlohy najmä v sociálnej a školskej oblasti. Spolupracuje s terénnymi sociálnymi pracovníčkami a so ZŠ. Informuje rodičov detí, zabezpečuje dovoz detí do ZŠ a pod. MsP zabezpečuje dohľad pred ZŠ pri príchode žiakov do školy ráno, v dobe od 07,30 hod. do 08,00 hod., a popoludní, keď sa končí vyučovanie, v čase od 12,40 hod. do 13,00 hod. a potom od 13,30 hod. do 14,00 hod. Často sa stávalo, že žiaci zostávali pred ZŠ, a tak dochádzalo medzi nimi ku konfliktom. Problémová bola i autobusová zastávka. MsP zabezpečovala verejné kultúrne a športové akcie, ktoré organizovalo mesto, alebo bolo spoluorganizátorom. Najväčšia akcie, s najväčšou účasťou divákov, boli v apríli OFF ROAD Tisovec 2024, v júni Dni mesta. MsP dohliadala nad verejným poriadkom počas prezidentských volieb v marci, počas konania volieb do Európskeho parlamentu v júni, pri 150. výročí vzniku železničnej trate Jesenské – Tisovec v septembri. Náčelník MsP Ján Barto ich hodnotí ako veľmi dobre zvládnuté.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Dôraz sa kladie na zber a triedenie odpadkov. V predchádzajúcom období sa odpad zbieral do veľkoobjemových kontajnerov. Vznikom centra Rudov dvor sa preniesol do tohto zariadenia. Tam sa sústreďuje nebezpečný odpad (chladničky, batérie, farby, akumulátory) stavebný odpad. Bežný odpad – papier, sklo, plasty – sa zbiera do farebných kontajnerov, ktoré sú rôznych miestach v meste, na sídliskách, pri školách, MsKS, alebo občania môžu v určených termínoch, obyčajne vyhlásených v mestskom rozhlase, vykladať triedený odpad v plastových vreciach pred svoje domy. Okrem toho firma Brantner s. r. o. 4 x do roka zbiera papier a jedlé tuky výmenou za papierové obrúsky, toaletný papier a vreckovky. Biela dodávka má presne stanovený časový harmonogram na určených zberných miestach. Občania sú v predstihu informovaní oznamom v mestskom rozhlase a bol i vytlačený jednostranový kalendár s harmonogramom vývozu a zberu plastov, kovových obalov, skla, papiera v kontajneroch, papiera vo vreciach, papiera výkup (Brantner) a biologicky rozložiteľného odpadu v hnedých nádobách, ktoré občania vykladajú pred svoje domy. Hnedé nádoby sa nevyvážajú v zimných mesiacoch.

Rieku Rimavu čistia dobrovoľne miestni rybári. Opilovanie stromov sa robí brigádnicke. Mesto raz do roka, obyčajne v júni pred Dňami mesta, vyhlasuje dobrovoľnícku akciu Za krajší Tisovec. Ťažko je vyhodnotiť kvalitu ovzdušia. Najbližšia monitorovacia stanica je v Hnúšti. Ak sú prekročené hodnoty, Slovenský hydrometeorologický ústav pošle MsÚ výstrahu a obyvateľstvo je informované prostredníctvom rozhlasu a v Tisovskom mesačníku ex post.

Rudov dvor

priestor pri veľkej stanici je centrom zberu mestského odpadu. Pomenovanie dostalo od miesta, kde sa v minulosti uskladňovala železná ruda, ktorá sa spracúvala v železiarňach.

Pozostáva z dvoch prepojených častí, **mestskej kompostárne**, ktorá funguje od roku 2018. Podľa platnej legislatívy, musí každé mesto mať kompostáreň. Jej cieľom je zhodnocovať biologicky rozložiteľný komunálny odpad. Finančné prostriedky, 561 973, 60 €, získalo mesto od ministerstva životného prostredia. Bolo kúpené zberové vozidlo s rotačným lisovaním, traktor s hydraulickou rukou a čelným nakladačom, štiepkovač, miešač, drvič biomasy, príves na veľkoobjemové kontajnery, 690 ks zberových hnedých nádob s objemom 240 l. Mesto do projektu vložilo 29 578 €. Spracúva sa papier a lepenka v malých množstvách, drevo, biologicky rozložiteľný odpad, zemina, odpad z trhovísk.

Druhá časť tvorí priestor pre rôznorodý odpad, ktorý sa tam triedi. Sú tam kontajnery pre papier, sklo, plasty, farby, tlačiarenské farby, drevo, elektroodpad, chladničky, televízory, jedlé oleje, šatstvo, pneumatiky. Občania môžu priviezt', doniesť, odpad. Neplatia za to nijaký poplatok.

Výnimkou je stavebný odpad, za ktorý sa platí 38,40 € za jednu tonu. Otvorenou otázkou je, ako môžu občania, ktorí nemajú osobné vozidlo alebo iný prostriedok, priviezt' odpad.

Týždenne sa vyprodukuje 11 000 kg smetí (komunálny odpad). Všeobecne sa prekračuje limitované množstvo odpadu podľa legislatívy. Najviac odpadu je v letných mesiacoch, keď ľudia upratujú, prerábajú. Najmä rekonštrukcie domov, bytov, ktoré si robia občania svojpomocne, nie cez firmy, navyšujú množstvo odpadu. Mesto nemôže podnikat' s odpadom. V zariadení pracujú traja zamestnanci. Šimon Pastýr, šofér a operátor všetkých zariadení a Ladislav Maďar na polovičný úväzok. **Kto je 3 ?**

Čistička odpadových vôd

Nachádza sa v dolnej časti Tisovca, Pod zlámancami, a je aj v tme neomylné rozpoznateľná podľa zápachu. Je to mechanicko-biologická čistička. Vlastníkom je Stredoslovenská vodárenská spoločnosť a. s. Banská Bystrica, prevádzkovateľom Veolia. Komplex, pozostávajúci zo 4 budov a technických zariadení bol vybudovaný v roku 1978. Bolo v ňom zamestnaných 11 pracovníkov, 8 strojníkov, 1 údržbár, 1 laborantka a 1 majster, špecificky len pre Tisovec. V rokoch 2010 – 2012 prebehla rekonštrukcia. V súčasnosti pracuje v areáli 7 zamestnancov, z toho 5 strojníkov, 1 údržbár a jeden majster pre prevádzky v Tisovci, Klenovci a Hnúšti. Túto pozíciu zastáva Roman Šustek.

V Tisovci je 9670 m kanalizácie a prípojok, 2 prečerpávacie stanice odpadovej vody na ulici P. Šífrika, vybudované v rokoch 2014 – 2016. Na kanalizačnej sieti sa nachádzajú aj 4 odľahčovacie objekty, ktoré sú aktívne len pri privalových dažďoch.

Na Rimavskej Píle je 5427 m tlakovej kanalizácie s prípojkami na 82 kusov domových čerpadiel, vybudovanej v rokoch 2003 –2007. Je tam aj gravitačná kanalizácia dlhá 247 m s prečerpávacou stanicou, postavenou v roku 2019, ktorá je napojená na tlakovú kanalizáciu a bude sprevádzkovaná v roku 2025.

ŠKOLSTVO

Základné informácie o školách, ktoré sú v Tisovci, sú zo Správ o výchovno - vyučovacej činnosti, jej výsledkoch a o podmienkach školy, dokumentu ktorý sú všetky školy podľa zákona povinné spracovať za príslušný školský. Pretože školský rok presahuje dva kalendárne roky, informácie o školách uvádzam v kalendárnom roku druhého polroku školského roku. HP

Materská škola Tisovec

Pedagogickí zamestnanci - Počet: 8 učiteliek, 2 pedagogické asistentky		
<i>triedne učiteľky</i>	<i>učiteľky</i>	<i>pedagogic. asistentky</i>
Júlia Hodoňová	Eva Šichtová	Rebecca Ilčíková
Jana Fábryová	Skarlet Brnová	
Beata Cibuliaková	Petra Gendová, Mgr.	
Denisa Katreniaková, Mgr.	Jitka Mertinyáková, Bc.	Lucia Cavarová
ĎALŠÍ ZAMESTNANCI zamestnanci ZŠS	upratovačka – práčka	školníčka
Soňa Denešová, vedúca	Drahomíra Durecová	Ida Bálintová
Katarína Ivargová		
Janka Sečkárová		
Zuzana Adameková		
Nepedagogickí zamestnanci – Počet: 4 kuchárky, 1 upratovačka, 1 školníčka		

Riaditeľkou školy je Júlia Hodoňová

Trieda, názov	DETI				
	Vek detí	Počet detí	z toho ŠVVP	z toho PO	z toho OPŠD
1. Spievankovo	2-3 roky	15	0	0	0
2. Maliarkovo	3-4 roky	17	0	0	0
3. Pohybko	4-6 rokov	22	0	0	0
4. Rozprávko	5-7 rokov	25	1	1	1
Spolu	2-7 rokov	79	1	1	1

(ŠVVP – špeciálne výchovno -vzdelávacie potreby
 PO - podporné opatrenia, OPŠD – odložená povinná školská dochádzka)

Okrem školského vzdelávacieho programu Šťastné dieťa, majú deti veľa aktivít, ktoré pokrývajú mnoho oblastí. Spolupracujú v nich s miestnymi inštitúciami, jednotlivcami. Vyberám z nich : návšteva divadelného predstavenia O Ježibabke, zahral domáci DS, zoznámenie sa s hudobnými nástrojmi v ZUŠ-ke, návšteva múzea, knižnice, fašiangový karneval, stretnutie s poľovníkom, pozorovanie a kŕmenie zvierat na farme, noc bez rodičov v MŠ, rozlúčka predškolákov v obradnej sieni mesta. Deti sa zapájali do výtvarných súťaží. Separovali odpad, zbierali starý papier, výmenou za toaletný. MŠ je zapojená do školského mliečneho a ovocného programu.

Projekt Dajme spolu gól – športové aktivity pod vedením odborníka – futbalového trénera z radov rodičov. Tento projekt bol v spolupráci so Slovenským futbalovým zväzom v odpoľudňajších hodinách – jesenná a jarná časť. Zapojili sa do neho deti od 5 rokov. Dostali vlastné dresy a škoľe zostali lopty, bránky a ďalšie telocvičné náčinie. Krúžková činnosť - v spolupráci so Základnou umeleckou školou v Tisovci – výtvarný a hudobný krúžok

Silnými stránkami školy sú spokojnosť detí a rodičov, individuálny prístup k deťom a rodičom, bezplatné obedy pre predškolákov. Slabými stránkami sú absencia výučby cudzieho jazyka, škola nemá v programe plavecký výcvik, vysoká chorobnosť detí, s negatívnym dopadom na dochádzku, nezamestnanosť rodičov, ktorá ovplyvňuje ich sociálne postavenie a životný štýl.

Priestorové a materiálne podmienky

Materská škola je štvortriedna, umiestnená v účelovej budove. Prízemie dvoch prepojených budov tvoria vstupné chodby, šatne, hygienické zariadenia a dve triedy. Podobné rozdelenie je aj na poschodí. Medzi budovami je hospodársky pavilón, kde je školská kuchyňa, plynová kotolňa, práčovňa, kabinet pomôcok. Triedy sú doplnené o nový nábytok, každá trieda má vlastný počítač a predškoláci už pracujú aj s interaktívnou tabuľou, ku ktorej pribudli dva interaktívne displeje do ďalších tried. V triedach sa pravidelne obmieňajú hracie kútiky, všetky šatňové skrinky sú vymenené za nové. Postupne sa dokupujú hračky, didaktické pomôcky, športové náradie. V dvoch triedach je vymenená podlahová krytina za plávajúcu podlahu, čo by bolo potrebné aj v ostatných dvoch triedach, pretože, viac ako 40-ročná podlaha je už nevyhovujúca, a to nielen z estetického hľadiska, ale hlavne z bezpečnostného a hygienického. Vo všetkých triedach boli vymenené WC pre zamestnancov.

Exteriér tvorí veľký uzavretý dvor s pieskoviskom pre každú triedu. Na dvoch pieskoviskách sa zrekonštruovalo ohradenie. Škola má vlastné dopravné ihrisko s potrebnými dopravnými prostriedkami. Dvor je vybavený záhradnými prvkami – hojdačkami, šmýkačkami, drevenými zostavami, domčekmi. Je obľúbeným miestom pre hry a spoločné aktivity. Exteriér

školy oddeľuje od cesty betónový plot, ktorý je z vnútornej strany dvora pomaľovaný rozprávkovými motívami. Škola potrebuje betónový plot aj na zadnom dvore, pretože pletivové oplotenie už neplní svoj účel. Na dvor chodia zvieratá, srnky a líšky, ktoré ničia ovocné stromčeky, úrodu a znečisťujú dvor, kde sa hrajú deti. Kosenie, výsadbu a starostlivosť o zeleň a kvetinové záhony a skalky, si škola zabezpečuje z vlastných zdrojov.

Škola sa prezentuje v TM, pravidelnými vystúpeniami na akciách mesta a spoločenských organizácií a na svojej webovej stránke. Tá je na veľmi dobrej úrovni, aktualizovaná, prehľadná, s množstvom fotografií z jednotlivých akcií.

Materská škola Rimavská Píla

Riaditeľka školy: Andreja Medveďová.
 Zamestnanci : Mgr. Lenka Dolinajová, učiteľka
 Mgr. Daniela Dianišková, pedagogická asistentka
 Aneta Mániová, kuchárka
 Soňa Denešová, vedúca školskej jedálne

Dve aktivačné pracovníčky, pridelené zriaďovateľom na 4 hodiny, sa striedali pri upratovaní všetkých priestorov a dodržiavaní hygienických požiadaviek v interiéri a exteriéri MŠ.

Počet detí

Vekové zloženie detí	Počet detí	Z toho ŠVVP	Z toho pokračovanie PPV
2 - 7	18		
2 - 3	1		
3 - 4	3		
4 - 5	5		
5 - 6	9	5	4

(ŠVVP - špeciálno-výchovno- vzdelávacie potreby
 PPV - povinné predprimárne vzdelávanie)

Do 1. ročníka ZŠ v Tisovci bolo prijatých päť detí. Štyri deti boli testované testami školskej zrelosti. Pracovníčky Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Rimavskej Sobote týmto deťom neodporučili vstup do ZŠ, tie pokračovali vo vzdelávaní v MŠ.

Vyučovalo sa podľa školského vzdelávacieho programu Sovičky. Okrem toho uskutočnili podujatia: prikrmovanie vtákov, fašiangový karneval, spoznávanie veľkonočných tradícií, návšteva knižnice v Tisovci, prvákov v ZŠ, oslava sviatku detí, celodenný výlet do ZOO v Bojniciach, mali

mliečny a ovocný program, bola rozlúčka s predškólákmi v obradnej sieni mesta.

Silnými stránkami sú plná kvalifikovanosť učiteliek, plne organizovaná budova, školský dvor vybavený certifikovaným záhradným náradím, spolupráca s rodičmi, MsÚ, s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, prezentácia školy na verejnosti

Negatívnymi stránkami sú veľká chorobnosť mladších detí, nepravidelná dochádzka detí zo sociálne znevýhodnených rodín, nezáujem niektorých rodičov.

Materiálne podmienky

Materská škola je v prízemnej budove s tromi osobitnými vchodmi, jeden do materskej školy, druhý do školskej jedálne s hospodárskou časťou a tretí do kotolne, ktorá bola zrekonštruovaná na plynovú. V časti materskej školy sa nachádza jedna priestranná trieda s príslušenstvom a spálňa, ktoré sú zariadené nábytkom, hračkami, pomôckami, poskytujúce dostatočný priestor pre pohyb, voľné hry aj ciele vzdelávacie aktivity detí. Priestory sú účelové, prostredie je estetické a vkusné, pravidelne sa obmieňajú hracie kútiky, pribudli nové hračky a detská literatúra, nové didaktické pomôcky, detské nábytkové skrinky, molitanové oddychové kútiky. Súčasťou zariadenia je školská záhrada s pieskoviskom, dreveným altánkom, lavičkami na oddych, priestrannou trávnatou plochou, ktorá poskytuje možnosti na športové, aj hrové aktivity detí. Z rozpočtu mesta bol zakúpený kombinovaný sporák s rúrou na pečenie. Z financií na predškólákov sa kúpil dotykový digitálny displej, doplnilo sa vybavenie triedy a učebné pomôcky, ktoré vyhovujú súčasným podmienkam a potrebám detí.

Na návrh zriaďovateľa mesta Tisovec Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky k 01.09.2024 MŠ v Rimavskej Píle vyradilo so siete škôl SR.

Okolnosti, ktoré k tomu mestských poslancov viedli, boli vysoké náklady na prevádzku a neefektívnosť vynaložených finančných prostriedkov. Klesal počet detí a dochádzka rómskych detí bola nízka.

Rozpočet a čerpanie v finančných prostriedkov v školskom roku 2023 /24.

Rozpočet na kalendárny rok 2023.....	115 654 €
Čerpanie od 01. 09. 2023	39 466 €
Rozpočet na kalendárny rok 2024	108 408 €
Čerpanie do 31. 08. 2024	83 177 €
Čerpanie spolu	122 643 €
Dotácia zo štátneho rozpočtu / za predškólákov ...	7 956 €
Príspevok na čiastočnú úhradu od rodičov - školné.....	110 €

Toto neľahké rozhodnutie nastoľuje dve vážne otázky – ako sa bude riešiť predškolská príprava detí zo sociálne znevýhodnených rodín a zo strednodobého hľadiska príprava a adaptácia rómskych detí všeobecne, aby sa problém pripravenosti či nepripravenosti nepresunul na ZŠ, a na aký účel sa využijú priestory MŠ. Tú druhú sa iste vďaka aktívnym Piňanom podarí vyriešiť, tá prvá, zložitejšia, má ďalekosiahly dopad nielen na mesto a región.

Základná škola Dr. V. Clementisa

Vedúci zamestnanci

Riaditeľka školy	PaedDr. Katarína Dominiková
Zástupkyňa riaditeľky školy	PaedDr. Anna Keletiová
Vedúca školskej jedálne	Janette Balážiková
Výchovná poradkyňa	Ing. Miroslava Kochanová

Celkový počet zamestnancov školy:		47
Z toho	počet zamestnancov školy:	39
	počet zamestnancov školského klubu detí:	3
	počet zamestnancov školskej jedálne:	5
Počet pedagogických zamestnancov v základnej škole:		31
Z toho	počet kvalifikovaných učiteľov/učiteľiek:	27
	počet nekvalifikovaných učiteľov/učiteľiek:	0
	počet pedagogických asistentov	4
	počet pedagogických zamestnancov doplňujúcich si kvalifikáciu:	1
Počet pedagogických zamestnancov v školskom klube detí:		3
Z toho	počet kvalifikovaných vychovávateľiek:	3
	počet nekvalifikovaných vychovávateľiek:	0
	počet pedagogických zamestnancov doplňujúcich si kvalifikáciu:	0
Počet nepedagogických zamestnancov:		8
Z	Ekonomka	1

Sekretárka	1
Upratovačky	5
školník/správca počítačovej siete	1

Počet žiakov

Roč.	Počet tried	k 15.09.2023			k 31.08.2024			so ŠVVP ¹⁾ (integrované h)			zo sociálne znevýhodnených o prostredia		
		Spolu	CH	D	Spolu	CH	D	Spolu	CH	D	Spolu	C	D
1.	2	34	12	22	35	12	24	0	0	0	6	2	4
2.	2	32	16	16	32	16	16	0	0	0	0	0	0
3.	2	40	18	22	41	19	22	2	0	2	4	2	2
4.	3	40	20	20	40	20	20	2	2	0	2	2	0
5.	3	43	21	22	44	21	23	2	2	0	6	2	4
6.	1	24	10	14	24	10	14	1	1	0	1	0	1
7.	1	24	13	11	24	13	11	3	2	1	2	2	0
8.	3	40	19	21	40	19	21	0	0	0	2	2	0
9.	3	44	25	19	44	25	19	4	3	1	0	0	0
spolu	20	321	154	167	325	155	170	14	10	4	23	12	11

Výsledky celoštátneho testovania žiakov T 9

Názov	Počet zúčastnených žiakov	Dosiahnutá úspešnosť (%)	Priemerná úspešnosť v SR (%)
Testovanie žiakov 9. roč. z matematiky	33	53,9	58,2
Testovanie žiakov 9. roč. zo slov. jazyka	33	55,4	61,3

Údaje o počte, úspešnosti a prijatí žiakov na štúdium v stredných školách

Roč.	Gymnázium						SOŠ študijný odbor			SOŠ učebný odbor/odborné učilište		
	s osemročným štúdiom			so 4 alebo 5 ročným štúdiom			PRI	ÚP	PRI	PRI	ÚP	PRIJ
	PRI	ÚP	PRI	PRI	ÚP	PRI						
H	S	J	H	S	J	H	S	J	H	S		
8. roč.				9	8	7				2	2	2
9. roč.				10	10	10	22	22	22	2	2	2
Spolu				19	18	17	22	22	22	4	4	4

(PRI – prihlásení, ÚP – úspešne vykonali prijímaciu skúšku, PRI – prijatí)

Bolo umiestnených 54 žiakov, z toho 9 žiakov ukončilo povinnú školskú dochádzku, ale nepokračuje v štúdiu na strednej škole.

V škole sú štyri špeciálne triedy, po jednej vo 4.,5.,8.,9. ročníkoch, spolu 32 detí. Žiaci sú do nich presunutí z bežných tried podľa presne určených pravidiel. (podrobnejšie v zápise kroniky z roku 2023, str.....)

V škole sú tri oddelenia školského klubu, predtým názov školská družina. Sú v nich deti 73 z prvého stupňa, ktoré ostávajú v škole aj po vyučovaní, pokiaľ si ich nevyzdvihnú rodičia, alebo iní určení dospelí. Pod vedením vychovávateľiek sa venujú rôznym aktivitám v interiéri alebo vonku. Klub má vytvorené špeciálne miestnosti. Dve oddelenia sú zariadené novým nábytkom a vybavené televízorom. Na oddychovú a športovú činnosť využívajú telocvičňu, školské ihriská a oddychovú zónu pri klube. K dispozícii majú aj učebne s interaktívnou tabuľou. Škola poskytla možnosť vykonávať pedagogickú prax v rámci duálneho vzdelávania žiačkam Súkromnej strednej odbornej škole pedagogickej EBG v Brezne. Dve z nich sú absolventky domácej ZŠ.

Okrem plnenia školského vzdelávacieho programu škola poskytuje škola príležitosti na vzdelávanie zaujímavými formami v mnohých ďalších oblastiach. Uvádzam niektoré aktivity:

Profesionálna orientácia pre žiakov deviatego ročníka, Pasovačka prvákov, vianočný program, vianočné trhy, Hudobno-tanečná akadémia, Týždeň netradičného učenia, ktorého súčasťou boli prezentačné dni, didaktické hry, remeselné workshopy, športový deň, enviro deň a dopravná výchova zameraná na jazdu na bicykli, prezentačný deň stredných škôl a diskusia s bývalými žiakmi. Škola sa pravidelne zapája do charitatívnych akcií –

Deň narcisov, projekt Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok, Naším seniorom. Boli tematické a preventívne prednášky, napr. alkohol a iné závislosti, nelegálne drogy, zdravý životný štýl, sociálne vzťahy v triede, konflikty v triede, duševné zdravie, prevencia obezity, antidoping a fair play, šikana, kyberšikana, reklama a jej dôsledky, nebezpečenstvá internetu, populárno-náučné prednášky Ľudia, mýty verzus dejiny, Čo skrýva vesmír, Zvieracie kuriozity. Uskutočnili sa viaceré exkurzie.

Žiaci sa zapájajú do predmetových olympiád. Olympiády sú mnoho desaťročnou súčasťou nášho vzdelávacieho systému v základných a stredných školách. Boli i za predchádzajúceho režimu. Organizujú sa zdola, systémom – školské kolo, okresné, regionálne, celoštátne. Víťazi a úspešní riešitelia získavajú benefity, ktoré sa im môžu zohľadniť pri prijímacích skúškach do vyššieho typu školy. V tomto roku sa žiaci zapojili do olympiády v slovenskom jazyku, angličtine, matematike, geografii, biblickej, kde traja žiaci postúpili do celoslovenského kola. Je viacero špecializovaných súťaží, kde žiaci súťažia. Niektoré majú dlhú celoštátnu tradíciu, napr. recitačná súťaž Hviezdoslavov Kubín, niektoré sú novšie s regionálnou pôsobnosťou, recitačná súťaž Timravina studnička, literárne súťaže Hrebendova kapsa, Dobšinského rozprávkový Gemer, Mináčov literárny Klenovec. Sú výtvarné súťaže, počítačové a samozrejme športové.

Škola je zapojená do mnohých projektov. Uvádzam ich tak, ako sú uvedené v Správe . Sú obrazom širokého spektra oblastí, v ktorých sa škola angažuje, rozmanitosti vyhlasovateľov a konkrétnych prínosov pre školu. V celkovom pohľade sú dôkazom aktivity školy a dobrej stratégie.

názov projektu	vyhlasovateľ	prínos pre školu
English one	Ministerstvo školstva, MPC, British council	Digitálny obsah, moderné vzdelávacie materiály na vyučovanie angličtiny.
Prispôsobenie sa zmene klímy - Modré školy	Úrad vlády SR	Výsadba zelene, vzdelávacie aktivity, nádoby na zachytávanie dažďovej vody.
Moja prvá škola	EDULAB	Metodický materiál na vyučovanie anglického jazyka na 1. stupni.
Zelená škola	Občianske združenie CEEV Živica	Vzdelávacie aktivity, odborná pomoc a školenia zamerané na ETV.
Recyklohry		Aktivity zamerané na separovanie odpadu.
Záložka do knihy spája školy.	Slovenská pedagogická knižnica	Výmena záložiek medzi školou v Ludgeroviciach..
Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov POP 3	NIVAM	Pracovné miesta 3 pedagogických asistentov.
Premena školy zvnútra	LEAF	Dvojročný mentoringovo-koučingový program.
Oáza poznania a spolupráce	Rezervný fond predsedu vlády SR	7 541€ na rekonštrukciu Oázy poznania a spolupráce

Moderná školská knižnica	MAS – MP a ČH	800€ zakúpenie materiálu, doplnenie knižného fondu a zariadenia
NP eDIT 2 – digitálne vybavenie škôl	MŠVV a M SR	notebook – 9 ks pre pedagógov 2. stupňa PC – 3 ks do študovne pre žiakov 7 351,20 €
Zvýšenie kvality primárneho vzdelávania v ZŠ Dr. V. Clementisa rekonštrukciou počítačovej učebne	Mnisterstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR	počítačová učebňa osvetlenie a kabeláž v triedach, kabinetoch a na chodbách, podlaha nové linoleum na 3 chodbách 1 pracovné miesto – pedagogický asistent 170 000€
Rekonštrukcia šatní, sociálnych zariadení a podlahovej krytiny	MŠVV a M SR	šatne a sociálne zariadenie pri TV 53 313,89 € malá telocvičňa – výmena podlahy 56 008,36 €

Škola popri dosiahnutých úspechoch si uvedomuje i nedostatky. Treba vylepšiť priestorové a materiálne vybavenie učebne techniky. V kmeňových triedach chýbajú IT tabule Vyššia účasť rodičov na živote školy a potreba intenzívnejšie pracovať s nadanými žiakmi sú výzvami do budúcnosti.

Priestorové a materiálno-technické podmienky

Škola má na výchovnovzdelávaciu činnosť dostatočné priestory. Každá trieda má svoju kmeňovú učebňu. V škole sú odborné učebne: multimedialna, výtvarná, fyziky a techniky, chémie a biológie, učebne jazykov a informatiky. V každej učebni je interaktívna tabuľa a dataprojektor. Všetky učebne spĺňajú priestorové aj hygienické požiadavky. Vedenie školy má osobitné kancelárie, rovnako aj ekonómka a sekretárka. Vlastné priestory má školník a upratovačky. Učitelia majú kabinety, zborovňa sa využíva na porady. Na hodiny telesnej a športovej výchovy sú k dispozícii dve telocvične, ihriská, v lete bazén. Chýbajú dielne, samostatná učebňa techniky. Všetky priestory sa postupne zveľaďovali, maľovali a zatraktívnil. Platí heslo Aj prostredie vychováva. V rámci týždňa netradičného učenia počas workshopu žiaci 9. ročníka namaľovali plot a nábytok v Oáze, urobili stojany na bicykle a poskladali auto pre deti zo

školského klubu. Kúpou edukačných portálov Taktik, Wordwall, Smartbooks, Fono 3 sa zatraktívnilo vyučovanie. Na vyučovanie informatiky sa kúpila sada Microbite s príslušenstvom, inteligentné autíčko, sada robotov.

Školská jedáleň je priestranná a svetlá. Školská kuchyňa je veľká a modernizuje sa. Kúpil sa lapač hmyzu, mobilná klíma, chladnička, regály, stoly a stoličky. Vedúca kuchyne má priestrannú kanceláriu. Potrebná je renovácia steny, je prasknutá, príčinou je klesania budovy.

V priestoroch školy je školský bufet, ktorý poskytuje občerstvenie žiakom aj zamestnancom. Prevádzkuje ho súkromný podnikateľ z Tisovca, Ján Krekáň, rodič a člen rady školy.

Škola je priestranná, energeticky a na prevádzku veľmi náročná. Normatív na prevádzku klesá, náklady stúpajú.

Základná umelecká škola

Riaditeľ školy Mgr. Milan Matucha, Dis.Art.

V škole pracuje 11 zamestnancov, z toho 9 je pedagogických, 2 nepedagogických.

Počet žiakov

Ind. forma	Skupinová forma		SPOLU	Pozn.
HO	VO	TO		
103	95		198	
103	54	44	201	

HO – hudobný odbor, VO – výtvarný odbor, TO – tanečný odbor

Najväčšiu vekovú skupinu tvoria žiaci do 15 rokov. Dobre je zastúpený i prípravný ročník a prvý ročník. Neštuduje nikto dospelý.

ročník	hudobný	výtvarný	tanečný	spolu
Prípravný (MŠ+ZŠ)	13		7	20
prvý	21	6	8	35

V hudobnom odbore je široká ponuka - klavír, keyboard, akordeon, zobcová flauta, priečna flauta, klarinet, saxofón, bicie, husle, gitara, orchestrálna hra, zborový spev.

Pedagógovia aj žiaci sú aktívni vo verejných vystúpeniach v Tisovci aj na iných miestach. Žiaci hudobného odboru prezentujú výsledky svojho štúdia na triednych koncertoch, absolventskom koncerte, na vernisážach, na podujatiach mesta, / ekumenické služby Božie pri príležitosti spomienky na obeť represálií v 50-tych rokoch 20. storočia, Mesiac úcty k starším, vianočný koncert, valentínsky koncert, Deň matiek, Deň učiteľov, koncert pedagógov, účasť pedagógov na dramaticko-hudobnom pásme pri

príležitosti 690. výročia prvej písomnej zmienky o Tisovci. Rovnako verejne sa prezentuje tanečný i výtvarný odbor.

Tanečníci vystúpili na plese EGT.

Žiaci hudobného odboru v rôznych súťažiach dosiahli dobré výsledky. Uvádžam najvýznamnejšie v celoslovenskom meradle : Anna Matuchová zlaté pásmo v hra na husliach, Samuel Sendrei zlaté pásmo v dychových nástrojoch, Diana Vengrínová získala 1. miesto v hre na keyboarde.

Výtvarníci sa zapojili do súťaží Fašiangy na Gemerí a v Malohonte, Krásy MAS očami detí, Divadlo očami detí, Vesmír očami detí.

Učitelia a žiaci sa zúčastnili viacerých workshopov. Tanečníci navštívili súkromné konzervatórium v Liptovskom Hrádku, Divadlo štúdia tanca v Banskej Bystrici. Škola zabezpečila návštevu detskej opery v Banskej Bystrici a návštevu hradu v Slovenskej Ľupči.

Pokračuje v projekte Rodinná pohoda.

ZUŠ spolupracovala so všetkými školami v Tisovci, školami v okrese Rimavská Sobota, detským domovom Škovránok, vystupovali v domove dôchodcov, v OLÚP Predná Hora. Veľmi dobre spolupracuje je s mestom ako zriaďovateľom. Mesto poskytlo obradnú sieň i spoločenskú sálu v MsKS pre potreby školy.

ZUŠ Tisovec sídli v budove ZŠ Dr. V. Clementisa, v pavilóne nad školskou jedálňou. Ideálny je časovo nenáročný presun žiakov zo školského klubu, ktorý je v hlavnej budove a susedí s pavilónom, kde sa nachádza ZUŠ.

Evanjelické gymnázium

Riaditeľka školy	Mgr. Miroslava Štefániková
Zástupkyňa riaditeľky školy pre výchovu a vzdelávanie	Mgr. Jaroslava Szczyrbová
Vedúca pre ekonomické a technické činnosti	Ing. Hana Homoľová
Duchovný správca	Mgr. Vladimír Ticháň

Škola poskytuje vzdelanie v študijnom odbore gymnázium so zameraním na bilingválne štúdium. Vyučuje sa podľa učebného plánu platného od 1.9.2019. Je to dobre spracovaný dokument, ktorý odráža aktuálne a moderné trendy vo vzdelávaní.

V školskom roku 2023/2024 začalo školu navštevovať 177 žiakov. V priebehu roka 1 žiak prestúpil, 1 žiačka odišla a 1 žiačka študovala v zahraničí, vo Francúzsku. Na škole boli dvaja žiakov z Ukrajiny. Škola má 9 tried 5-ročného bilingválneho štúdia.

		1.A	1.B	2.A	3.A	3.B	4.A	4.B	5.A	5.B	SPOLU
15.9.2023		21	19	33	18	18	19	17	15	17	177
30.6.2024		19	20	34	18	18	19	17	15	17	177

Prijímacie skúšky do 1. ročníka - máj a jún 2024

Počet prihlásených uchádzačov o štúdium - 1. + 2. kolo.	62
z toho prijatých	42
zapísaných	42
prijatých na odvolanie	9
Počet prijatých žiakov po zápise, odvolaní a prestupe	42

Prihlášky na vysoké školy

30 z 32 žiakov 5. ročníka si podalo spolu 78 prihlášok na VŠ, z toho 56 na slovenské VŠ, 12 na české VŠ a 10 na iné európske univerzity, Dánsko, Fínsko, Írsko, Malta, Rakúsko.

Najväčší záujem majú uchádzači o štúdium na slovenských VŠ o odbory marketing, management, ekonómia, financie, bankovníctvo, psychológia, medicína, veterinárne lekárstvo, farmácia, fyzioterapia, IKT.

Škola odštartovala pilotný projekt pre žiakov 3. ročníka Orientačná prax. Je zameraný na pomoc pri výbere budúcej profesie. Uskutočnila sa počas konania maturitných skúšok. Väčšina žiakov orientačnú prax absolvovala v súkromných firmách, 22 žiakov, 4 žiaci v neziskových organizáciách.

Z množstva rôznych aktivít, ktoré sa v škole uskutočnili, z projektov, do ktorých sa škola zapojila, vyberám :

Projekty

Medzinárodný projekt Erasmus +

- spolupráca so strednými školami vo Francúzsku, Maďarsku
- Nemecko – kurz manažmentu
- Fínsko – job shadowing (školenie pozorovaním práce iných)
- Španielsko, Tenerife – environmentálny workshop

Zmúdri do škôl – bezplatný rozvojový program pre žiakov a učiteľov

Chuť žiť – prevencia porúch správania, výživy a šikanovania

Duchovné aktivity

Školský rok sa začal, ako je to zvykom, službami Božími. Ako hosť sa predstavil známy organista Matej Kucbel z Banskej Bystrice. Hosťom bol a s pozdravom v kostole vystúpil Ondrej Lunter, predseda BBSK.

Okrem služieb Božích v kostole pri príležitosti cirkevných sviatkov sa koná pravidelné raz do týždňa chaple v MsKs. Podieľajú sa na ňom žiaci, vystupujú hostia. Súčasťou ranných pondelkových porád pedagogického zboru sú devotions, duchovné zamyslenia (*uvádzam tieto aktivity anglickými výrazmi, lebo tak sa ustálili v komunikácii školy, HP*).

V prvom polroku vybraní žiaci 1. – 3. ročníka pravidelne navštevovali domov dôchodcov, v druhom polroku boli tieto návštevy príležitostné. Na stretnutiach so seniormi bola príjemná atmosféra, nechýbal spoločný spev kresťanských piesní, rôzne hry a aktivity na základe témy stretnutia. Tieto chvíle boli obohatením nielen pre seniorov, ale aj pre žiakov. V spolupráci s cirkevným zborom Tisovec a OZ Pomocnica počas adventu žiaci pripravovali balíčky pre sociálne slabšie rodiny v Tisovci a Rimavskej Píle. V balíčku boli aj medovníčky ktoré upiekli a ozdobili žiaci V spolupráci s cirkevným zborom Tisovec sa počas roka konali rôzne dobrovoľnícke aktivity. Žiaci pomohli pri vymaľovaní priestorov farského bytu, pri jeho uprataní, pri umývaní okien v byte, pri údržbe farskej záhrady. V období adventu a pôstu sa žiaci zúčastňovali adventných a pôstnych stredno týždňových služieb Božích v priestoroch tisovskej fary.

Vzdelávacie akcie

Mnoho aktivít je zameraných na IT, (informačné technológie). Počas Girl's Day – Deň dievčat vybrané dievčatá navštívili firmy v Bratislave, ako motiváciu študovať a pracovať v tomto sektore. Žiaci sa zapojili do rôznych súťaží v IT, napr. IT Fitness test, SIP- súťaž v spracovaní informácií na počítači. V CISCO Akadémii absolvovali kurzy v angličtine a získali certifikáty.

Do súťaže I- Bobor sa zapojilo 90 žiakov. Hlavným cieľom je podporiť záujem o informačné a komunikačné technológie a logické algoritmické myslenie u všetkých žiakov. 17 úspešných riešiteľov získalo diplomy. Najlepší v kategórii „senior“ bol Jonáš Bábela, ktorý s percentilom 98,21 v rámci Slovenska obsadil 97. miesto. V kategórii „junior“ bola z najlepšia Diana Vašová s percentilom 95,72 obsadila v rámci Slovenska 514 - 515. miesto.

Ďalšou oblasťou, o ktorú majú žiaci záujem, je manažent a podnikanie. Manažér a podnikateľ Jozef Kováč, rodák z Tisovca, vedie vzdelávanie v programe Biznisforum, ktoré je podporované Rozvojovou agentúrou BBSK a mladí podnikatelia môžu získať grant v hodnote 300-€.

Zúčastnili sa Festivalu podnikavosti – Rozbehn sa! v Banskej Bystrici. Bol zameraný na spoznanie príbehov rovesníkov, ako rozbehnúť nápad s minimálnym štartovacím kapitálom 100€.

Zapojili sa do ekonomickej olympiády. Denis Dovala sa zúčastnil krajského kola ekonomickej olympiády v Banskej Bystrici. Zo 72 súťažiacich sa dostal medzi najlepších v kraji a postúpil do celoslovenského kola ako jeden z troch postupujúcich. Na celoslovenskom kole v Bratislave postúpil do ústneho kola medzi top 10 mladých ekonómov Slovenska. V ústnom kole obhájil svoje vedomosti a obsadil 6. miesto.

V rôznych formách sa venovali finančnej gramotnosti. Zapojili sa do celosvetového projektu Global money week, ktorého garantom je Národná banka SR.

Matematická súťaž Attomat sa konala dištančnou formou. Zúčastnilo sa jej 7 žiakov školy. Najúspešnejším riešiteľom sa stal Jonáš Bábel, ktorý obsadil 10. miesto v kategórii OPEN. Zo súťažiacich z Banskobystrického kraja bol najlepší.

Environmentálne aktivity

Škola zapojila do celosvetovej akcie Clean Up Day. Žiaci zbierali odpad v prírode v blízkom okolí svojho bydliska, aj v Tisovci. Zo zaslaných fotografií pripravili plagáty. Žiaci 2. ročníka mali brigádu na sysľovisku. Pracovníci OZ Živá planina ich poučili o správaní sa v NP a udržiavaní čistoty aj v okolí bydliska. Za zber a odovzdanie elektroodpadu V rámci workshopu globálneho vzdelávania absolvovali žiaci 3. ročníka rovesnícke vzdelávanie o elektroodpade. V marci sme si pripomenuli Svetový deň recyklácie. Žiačky 4. ročníka si na chapel pripravili prezentáciu o separovaní. V apríli pri príležitosti Dňa Zeme absolvovali žiaci 1. ročníka rovesnícke vzdelávanie o elektroodpade. Následne sme sa presunuli na náučný chodník Pod'te s nami za sysľami. Opravili spadnutý náučný panel, čistili lúku sysľov od náletových drevín a starého odpadu, vyzbierali odpadky na trase náučného chodníka. Akcia sa uskutočnila v spolupráci s OZ Živá planina. Žiaci 3. ročníka v rámci prírodovedného workshopu testovali pomocou sady Ekolab kvalitu vodných zdrojov na trase Zbojská – Burda. V škole pokračuje separovaný zber papiera, plastov, skla, kovov, alkalických batérií a elektroodpadu. Separujú sa aj použité zubné kefky.

Športové aktivity

Európsky týždeň športu, Memoriál Petra Šošika, Štrba race, badminton družstiev

Charitatívne aktivity

Biela pastelka- vyzbierali 64 €, Deň narcisov, Modrý koník- zbierka UNICEFF – pomoc deťom postihnutých vojnou a marginalizované skupiny -167 €

V programe Medzinárodná cena vojvodu z Edinburgu – DofE pokračovali v nábore nových členov, aj dokončovaní bronzových, strieborných aj zlatých ocenení. Aktívne pracujú 5 členovia. Tri žiačky získali zlaté ceny.

Aplikovaná ekonómia

Vo vzdelávacom programe Aplikovaná ekonómia, ktorá je zastrešená neziskovou organizáciou Junior Achievement (JA) Slovensko, pôsobila v tomto roku študentská firma Greenture š. f. Školské firmy od svoj počiatku v roku 1995 sú vlajkovou loďou EGT. Okrem získania teoretických a praktické znalostí v oblasti podnikania, robia dobré meno škole i mestu na Slovensku i v zahraničí.

Hlavným produktom firmy Greenture š. f. v tomto roku boli raňajkové ovsené a pohánkové kaše s pridaním morinky, superpotravy 21. storočia. V decembri 2023 sa študentská firma zúčastnila veľtrhu JA firiem ČR v Hradci Králové, kde získala 1. miesto v kategórii najlepšia prezentácia a 2. miesto v kategórii najkrajší stánok. Z viac ako 40-tich študentských spoločností sa dokázala prebojovať na 5. miesto v celkovom hodnotení TOP firiem.

Firma Greenture bola aktívna v dobrovoľníctve. Žiaci sú k nemu vedení od začiatku a školské firmy sú dobrou príležitosťou aplikovať kresťanské hodnoty v praxi. Greenture vyhlásila v decembri mikulášsku zbierku pre deti zo znevýhodnených rodín v Muránskej Dlhej Lúke. V januári navštívili deti. Upiekli si vlastnú pizzu, zahráli ping pong, búrali jazykovú bariéru. V apríli sa stretli opäť, tentokrát v EGT. Vrcholom podujatia bola súťaž plná zábavy a napätia. Žiaci deťom odovzdali aj oblečenie, ktoré zozbierali na charitatívnom bazáriku. Bazárik organizovali v marci v rámci dňa 29 recyklácie. Fungoval vo forme swapu. Každý mohol niečo priniesť, vymeniť si svoje oblečenie za nové, alebo si niečo zakúpiť. Zo získaných finančných prostriedkov nakúpili ceny a veci, ktoré deti môžu využiť vo svojom každodennom živote. Študentská firma pracovala s dobrým hospodárskym výsledkom na konci svojej činnosti a preto mohla odovzdať ešte finančný dar a malé darčeky deťom z MDL.

Ďalšie aktivity, ktoré študentská firma úspešne organizovala, boli halloweenskú párty, Ulov si svojho zelenáča, školský zájazd na vianočné trhy do Budapešti, vianočný volejbalový turnaj, školský ples "Roaring 20's", či športový deň. V apríli sa študentská firma úspešne prezentovala na celoslovenskej súťaži Veľtrh podnikateľských talentov, ktorý každoročne organizuje nezisková organizácia JA Slovensko. Veľtrh sa konal v bratislavskom centre Nivy a študentská firma získala tri prvé miesta, jedno druhé a žiačka Nina Vavreková ocenenie Manpower Leadership Award. V máji študentská firma získala ocenenie ako TOP tím Aplikovanej ekonómie cenu za tvorivosť, odvahu a podnikavosť, ktoré im udelila na valnom zhromaždení Slovenská obchodná a priemyselná komora v Bratislave. Štátny tajomník Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky ocenil 9 učiteľov a 9 prezidentov najúspešnejších študentských firiem Slovenska v

roku 2024. Medzi ocenenými bola aj študentská firma Greenture. 22 žiakov, ktorí splnili podmienky, získali certifikát za úspešné absolvovanie predmetu Aplikovaná ekonómia. Žiaci piateho ročníka pokračovali v programe JA Slovensko n. o. s názvom Učebnica ekonómie a podnikania. Po úspešnom zvládnutí záverečného testu získalo 9 žiakov, z celkového počtu 10, certifikát za úspešné absolvovanie vzdelávacieho programu.

Škola ma vlastnú knižnicu, v ktorej je 858 titulov odbornej literatúry, 11 284 titulov krásnej literatúry, noviny, časopisy. Je zaregistrovaných 67 čitateľov, z toho 85 % sú žiaci a 15% učitelia. Celkovo bolo 93 výpožičiek, z toho beletria 70, odborná literatúra 23, časopisy 27. Tituly v angličtine tvoria prevahu. 44 % výpožičiek bolo v slovenčine, 54 % v angličtine, 2 % v češtine. V knižnici je 1 PC pre knihovníka, 1 x PC pre používateľov knižnice, jedno multifunkčné zariadenie - farebná tlačiareň /kopírovací stroj /skener. Prevádzková doba je utorok od 9.30 - 11.30 hod. a štvrtok v čase od 9.30 - 12.10 hod.

Propagácia školy : Tisovský mesačník, Evanjelický posol spod Tatier, TASR, SME, Denník N, Nový čas, Echoviny.sk, Rimava. Prezentovali sa aj prostredníctvom RTVS a televízie Markíza.

Priestorové a materiálne-technické podmienky školy sú dobré.

Stredná odborná škola

Riaditeľka školy Ing. Anna Kožiaková

V škole učí 17 pedagógov a pracuje 7 nepedagogických zamestnancov. SOŠ poskytuje štúdium v troch 4 ročných maturitných odboroch: elektrotechnika, manažment regionálneho cestovného ruchu, grafik digitálnych médií. V 12 triedach je spolu 147 žiakov.

Trieda Počet žiakov

I.A 6, I.B 6, I.C 18, II.A 9, II.B 6, II.C 14
III.A 10, II.B 8, III.C 17, IV.A 12, IV.B 8, IV.C 19

Ako z uvedeného prehľadu vyplýva, triedy majú menší počet žiakov. Najväčší záujem je o štúdium v odbore grafik digitálnych médií, triedy C.

Škola vytvára príležitosti aj pre mimoškolské aktivity. Pracuje viacero záujmových krúžkov: Animácia voľného času, Hravá 3 D tlač, Výpočtová technika trochu inak, Nadšenie pre objektív, Voľná grafika, školská firma

v projekte Junior Achievement Slovensko, rozširujú vedomosti a spôsobilosti žiakov. Žiaci navštevovali i strelecký, športový krúžok.

SOŠ sa zapojila do mnohých súťaží v rôznych oblastiach. Uvádzam niektoré z nich: Odborné - SOČ, Veda je zábava, Mladý odborník Gemera, recitačné - Deň Štúrovskej poézie, Hviezdoslavov Kubín, literárne súťaže vo vlastnej tvorbe – Dobšinského rozprávkový Gemer, Cena Gustáva Reussa, Cena Dominika Tatarku, Krídla Ivana Laučíka, Hrebendova kapsa, Literárny Lučenec. Zapojili sa do športových súťaží v bedminton, flórbale, futsale / sólový futbal / , volejbale, halovom veslovaní.

Prebieha dlhodobý projekt Charta Erasmus +/- Cieľom programu je podporovať rovnosť príležitostí a prístupu, inklúziu, rozmanitosť a spravodlivosť pri realizácii mobility žiakov v programoch Erasmus +/-, krátkodobý Erasmus + Praha, Rozvíjajme sa vo svojej profesii.

Materiálne vybavenie školy je na dobrej úrovni. Zodpovedá požiadavkám študijných odborov. Uvádzam tabuľku, ako zaujímavú informáciu, aké vyučovacie pomôcky sa používali v roku 2024.

Názov	Počet ks
Počítačové zostavy	57
Tlačiarne	31
Skener	2
Meotar	3
Televízor farebný	4
DVD prehrávač	1
CD prehrávač	5
Interaktívna tabuľa	13
Notebooky	101
Dataprojektor	19
Kopírovací stroj	2
Multifunkčné tlačiarne	3
Fotoaparáty	8
Kamery	6
Tablet	29
Čítačka čipových kódov	1
Server	1
360 ⁰ kamera goprofusion	1
HTC virtuálna realita	1
3D tlačiareň	3

Priestorové podmienky sú veľmi dobré, až nadštandardné. Spolu je 24 odborných učební. Sú to učebne pre jazyky, matematiku, výpočtovú

techniku, elektrotechniku, audiovizuálnu techniku, administratívnu korešpondenciu, fotoštúdio, chemické laboratóriá. Učiteľia majú k dispozícii 9 kabinetov, rokovaciu miestnosť, zborovňu. Je 5 kancelárskych miestností, žiacka a učiteľská knižnica, oddychová miestnosť pre žiakov, bufet, ktorý má v prenájme miestny podnikateľ ...Krekáň, veľká zrekonštruovaná telocvičňa. Ku škole a internátu patrí športový areál, ktorý sa postupne modernizuje. Interiér školy je príjemný, s dizajnovými prvkami, ktoré odrážajú charakter školy.

Budovy školy a internátu boli postavené v roku 1951. Navrhol ich Juraj Tvarožek, jeden z najvýznamnejších slovenských architektov medzivojnového obdobia. K jeho významným stavbám patrí napr. obytný dom a kino Metropol v Bratislave. Odbornosť a nadčasovosť diela Juraja Tvarožka dokumentuje, že aj po viac ako 70 rokoch budova školy stále poskytuje veľmi dobré až nadštandardné podmienky. Len škoda, že neodborné zasahovanie do exteriéru oboch budov, školy i internátu, zničilo tento pekný komplex, postavený vo funkcionalistickom štýle, ktorý mohol byť ozdobou Tisovca. HP

Silnými stránkami školy okrem iných, sú vysoká kvalita odborného vzdelávania, priestorové a materiálne vybavenie školy, spojenie školy s praxou, tradícia školy. Problémy spôsobujú energeticky náročná budova, nízka vedomostná úroveň žiakov, prichádzajúcich z 9. ročníka základných škôl, populačný pokles, možná fluktuácia IT odborníkov, konkurencia škôl v regióne, nepriaznivá sociálno-ekonomická situácia v rodinách, nedostatok miest na pracovnom trhu v regióne.

Súčasťou školy je **školský internát**.

Riaditeľkou internátu je Ing. Anna Kožiaková, vedúcou vychovávateľkou Bc. Marcela Krekáňová.

V internáte pracujú 4 vychovávateľky a 2 nepedagogickí zamestnanci.

V internáte je ubytovaných 61 žiakov, z toho 44 dievčat. 16 žiakov je zo SOŠ, 45 z EGT.

Ubytovacia kapacita je 81 miest v 32 izbách. Izby nemajú vlastné hygienické zariadenia, tie sú spoločné, na každom poschodí osobitne. Na I. poschodí sú ubytovaní chlapci, na II. poschodí dievčatá. Na prízemí sú k dispozícii na ubytovanie dve trojposteľové izby s príslušenstvom. Na prízemí internátu sa nachádza kuchynka s jedálenským kútom, ktorá je vybavená elektrickým sporákom, mikrovlnnou rúrou, varnými kanvicami a chladničkou. Žiaci majú k dispozícii okrem študovne aj počítačovú miestnosť s pripojením na internet. Môžu využívať spoločenskú miestnosť, ktorá je zariadená 2 sedacími súpravami s možnosťou sledovania televízie a interaktívna tabuľa, ktorá sa využíva na vzdelávacie a voľno časové aktivity žiakov. K dispozícii sú rôzne spoločenské a športové hry (stolný futbal,

biliard, stolnotenisový stôl, elektronické šípky. Na chodbách chlapcov a dievčat je umiestnený televízor spolu so sedačkou a kreslami. Na prízemí internátu sa je výdajná školská jedáleň. Celodenné stravovanie zabezpečuje reštaurácia Centrál v Tisovci. Dve miestnosti jedálne sa podľa potreby využívajú aj ako spoločenské priestory na aktivity. Na prízemí je vrátnica, zborovňa pre vychovávateľov a kancelária pre vedúcu vychovávateľku. Pre žiakov je k dispozícii farebná tlačiareň. V časti suterénu je umiestnený stolnotenisový stôl. Žiaci využívajú na športové vyžitie nový areál športového ihriska, altánok a novovybudované posedenie s ohniskom, kvalitne vybavenú posilňovňu a telocvičňu SOŠ.

CIRKEV

Evanjelický cirkevný zbor Tisovec

Farári   Mgr. Vladimír Ticháň, zborový farár v Kokave nad Rimavicou,
administrátor do novembra 2024

Mgr. Iveta Korenková, zborová farárka z Hnúšte,
administrátorka od decembra 2024

Zborový dozorca   Juraj Maťko

Organistka   Alica Brzková,
v prípade potreby zastupovali Mgr. Lýdia Magyarová,
PhDr. Boris Mauer, Ing. Ján Belica

Napriek tomu, že cirkevný zbor stále nemá vlastného farára, prebiehajú aktivity v zbore, najmä s mládežou.

Besiedku, deti 4 – 12 rokov, vedie Mgr. Veronika Dianišková. Dorast, mládež 13 – 15 rokov, vedú Lýdia Maďarová a dcéra Rebeka Demjanič. Táto skupina úzko spolupracuje s CZ Rimavská Píla. Mládež, vek 15 – 24, sa stretáva raz za dva – tri týždne vo firme Tiswood. Sú to stredoškólači z Tisovca, Rimavskej Píly, Hnúšte, Klenovca. Vedie ich Lýdia Maďarová. Každý druhý týždeň sa stretávajú pod vedením Ing. Eriky Guzmovej ženy. r 24. marca bolo v Pomocnici stretnutie manželov. Zišli sa viaceré manželské páry z Tisovca, Rimavskej Píly, Klenovca, Kokavy.

7. júla bol zborový guláš na chate v Rejkove.

6. októbra bolo v rámci SB Poďakovanie za úrodu. V kostole bola výstava ovocia, zeleniny, kvetov.

17. novembra na mládežníckych SB hrala hudobná skupina EGT.

V tomto roku sa rekonštruoval farársky byt. Vymenila sa kuchyňa, prerobila kúpeľňa, vymaľovalo sa. Pri upratovaní pomáhali i žiaci EGT.

Pokračovali práce na sanácii zvlhnutých múrov kostola úpravou exteriéru na severnej strane.

Evanjelický cirkevný zbor Rimavská Píla

Od 1. januára 2024 je námestným farárom (zástupca farára v cirkevnom zbore) ThDr. Marian Bodolló, PhD.

Zároveň pracuje ako zdravotnícky pracovník v nemocnici v Hnúšti.

Zborovým dozorcóm a kantorom v jednej osobe je Ing. Ján Belica, v prípade potreby zastupuje organistka z tisovskeho zboru, obyvateľka Rimavskej Píly, Alica Brzková.

Služby Božie (SB) sa konali 62 krát s priemernou účasťou 33 poslucháčov. Na Štedrý večer prišlo na SB 120 ľudí, na veľkonočnú nedeľu 80 a na slávnosť konfirmácie 72. Slávnostným kazateľom 18. augusta bol Ján Hroboň, biskup Západného dištriktu, a 13. októbra kazateľ Bratskej jednoty babtistov z českého Ašu Alois Boháček.

V čase neprítomnosti domáceho farára zastúpil diakon Ján Belica. Okrem tradičných SB bolo 10 rodinných SB, ktoré vedie Ing. Ondrej Magyar. Konajú sa štvrtú nedeľu v mesiaci. Priemerná návšteva na nich je 50 účastníkov.

V strede týždňa sa konali biblické hodiny. Bolo ich 44 s priemernou účasťou 5 poslucháčov.

Boli pokrstené tri deti, dvaja chlapci a jedno dievčatko.

Počas SB bola päťkrát prislúžená Večera Pánova. Spolu ju prijalo 242 veriacich, z to 147 žien a 95 mužov.

2.júna bola slávnosť konfirmácie. Bolo konfirmovaných 6 mladých veriacich, 3 dievčatá a 3 chlapci.

Vnútromisijnú činnosť tvoria

1. Sobotné mami kluby

sú stretnutia v komunitnom centre, každú druhú sobotu. Vedie ich Janka Belicová . Je to misijná a evanjelizačná činnosť zameraná na deti. Priemerná účasť je 8 detí.

2. Dorast

tvoria mladí ľudia z Tisovca a Rimavskej Píly. Vedú ich manželia Rebeka a Miroslav Demianovičovci. Stretávajú sa každý piatok v telocvični ZŠ v Tisovci alebo vo firme Tiswood.

V júli sa uskutočnili tri tábory, z toho dva na Rimavskej Píle a jeden bol spojený spolu s tisovským cirkevným zborom.

3. Biblické hodiny

Konali sa v strede týždňa, bolo ich 44 s priemernou účasťou 5 poslucháčov. V marci boli evanjelizačné večery pod názvom Pre Teba. Premietali sa v komunitnom centre a na fare. Priemerný počet bol účastníkov šesť.

4. Vyučovanie náboženstva

Farár Marián Bodolló vyučuje náboženstvo v ZŠ v Tisovci. Evanjelické náboženstvo na prvom stupni navštevuje 14 detí, na druhom stupni 18.

5. Pastorálna činnosť kňaza

Vykonal 35 pastorálnych návštev. Navštívil všetkých presbyterov a

ostatných členov zboru, buď pri príležitosti životného jubilea, alebo v prípade vážnych životných zápasov.

Ako zdravotnícky pracovník v nemocnici v Hnúšti na oddelení dlhodobo chorých vykonal v máji a júni troje SB a Večeru Pánovu.

Cirkevný zbor pomohol materiálne oddeleniu dlhodobo chorých. Opakovane poslal posteľnú bielizeň a bielizeň pre pacientov.

Zborové presbyterstvo, potvrdené výročným konventom, pracuje od tohto roku v novom zložení. Je omladené a aktívne. Má 10 členov.

Cirkevný zbor riešil i materiálne veci. Opravili bránu do dva farského úradu a začali opravovať fasádu na kostole. Využili finančnú podporu z programu Ministerstva kultúry SR Obnov svoj dom.

20. apríla sa konal v cirkevnom zbore konvent Rimavského seniorátu. Zúčastnila sa ho Renáta Vinczeová, generálna dozorkyňa Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Rímsko - katolícky cirkevný zbor

Farár- ThDr. Artur Ciepelski, PhD.

V cirkevnom zbore je evidovaných veriacich.

Pokrstených bolo 16 ľudí, z toho 13 detí a 3 dospelí. K prvému svätému prijímaniu pristúpilo 8 veriacich, z toho 4 deti a 4 dospelí. K sviatosti birmovania pristúpili 3 veriaci. Manželstvo uzavreli 3 manželské páry. Ukutočnilo sa 8 pohrebov.

Cirkevný zbor je aktívny. Sú zapojené všetky vekové skupiny.

Z bohatej činnosti zboru vyberám:

1. január - Začiatok nového občianskeho roka je zároveň aj Svetovým dňom pokoja. Po svätej omši sa pred kostolom uskutočnilo Agapé – pohostenie, blahoželania, rozhovory.

6. január - Na slávnosť Zjavenia Pána sa pri svätej omši posväcovala voda, soľ a krieda, ktoré sa používajú pri posvätení a označení príbytkov, počas pastoračných návštev rodín.

18. - 25.január. - Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov – V tomto týždni veriaci spájali s celým kresťanským svetom v modlitbe za jednotu kresťanov.

3.február - Podľa starobylej tradície cirkvi sa po svätej omši udeľovalo sviecami svätoblažejské požehnanie.

11.február - Pri príležitosti svetového dňa chorých si modlitbami pripomenuli všetkých chorých a trpiacich.

14. február - Popolcová stredou vstúpili kresťania do 40 dňového pôstneho obdobia, ktoré je časom duchovnej obnovy a prípravy na blížiacu sa veľkonočné sviatky.

V piatky, počas pôstneho obdobia o 15:00 hod. sa konali Pobožnosť krížovej cesty, Obrady Veľkonočného Trojdnia. Svätým trojdním, Štvrtok Pánovej

večere, Piatok utrpenia Pána, Svätá sobota, sa duchovne pripravovali na hlbšie prežívanie tajomstva vykúpenia počas veľkonočných sviatkov. 7. apríl - V nedeľu Božieho milosrdenstva spolu so všetkými ctiteľmi Božieho milosrdenstva na celom svete sa modlili modlitbu preloženú do takmer všetkých svetových jazykov v spojení so svetovým centrom Božieho milosrdenstva v Krakove – Lagievnikach.

20.apríl – Naštívil muzikálové predstavenie Predobraz v kinosále v Pohronskej Polhore.

9. jún - V nedeľu pri príležitosti sviatku Nepoškvrneného srdca Panny Márie sa tradične stretli pri soche nanebovzatej Panny Márie na Šťavici, kde sa modlili za svoju farnosť a mesto. Následne po pobožnosti pripravil pohostenie rodina Mat'ková. Pripomenuli si 52. výročný deň smrti rodáka biskupa Mons. Róberta Pobožného, rožňavského apoštolského administrátora.

30.jún. – Bola ďakovná pobožnosť za uplynulý školský rok. a vyhodnotenie súťaží- Prvé piatky, Školská, Celoročná, Miništrant roka.

Júl – August – Bola prázdninová súťaž pod názvom Prázdniny nech nie sú prázdnymi dňami.

28.júl – Pripomenutie 4. svetového dňa starých rodičov a seniorov, ktorý ustanovil pápež František. Nazval ho sviatkom stretnutia, ktoré má prehĺbovať puto medzi starými rodičmi, deťmi a vnúčatami, medzi manželmi v rokoch alebo medzi mladými a seniormi. – Pri tejto príležitosti sa uskutočnila svätá omša za starých rodičov a seniorov, po ktorej nasledovalo pohostenie vo farskom dvore.

Pravidelné skúšky zboru a následne vždy raz do mesiaca v nedeľu detsko-mládežnícke sv. omše.

1. novembra bola ekumenická bohoslužba v dome smútku na Muránskej ulici.

2. novembra bola svätá omša omša na cintoríne v Hámre.

1. decembra na prvú adventnú nedeľu bolo posväcovanie adventných vencov a sviec.

24. decembra sa od 19,00 hod. oficiálne začal jubilejný svätý rok 2025. Konala sa polnočná svätá omša.

Pri farnosti pracuje zmiešaný ekumenický cirkevný spevokol Nôta a mládežnícky spevokol, ktorý vystupuje raz do mesiaca na omši.

EKONOMICKÁ OBLASŤ

Mestské lesy Tisovec s. r. o.

Stopercentným vlastníkom je mesto Tisovec. Hospodári na lesných pozemkoch mesta Tisovec o výmere 2471,38 ha. Od roku 2016 a následne

2018 užíva spoločnosť aj nelesné pozemky vo vlastníctve mesta o výmere 285,68 hektárov.

Konatelia - Ing. Karol Kubíni, Robert Boháčik

Dozornú radu tvoria poslanci MsZ, predseda JUDr. Mário Keleti, členovia Matej Binder, Ing. Ján Belica.

Hlavným predmetom činnosti je hospodárenie na lesných a nelesných pozemkoch mesta, drevárska prvovýroba (výroba stavebného reziva), drevárska druhovýroba (stolárska dielňa), služby v odvoze dreva, preprava sypkých materiálov a zemné práce s bagrom.

Rok 2024 bol druhým rokom hospodárenia podľa nového Programu starostlivosti o lesy (PSL) platného na roky 2023 – 2032. Objem ťažby je v porovnaní s predchádzajúcim PSL nižší o 30%. Ekonomicky bol rok 2024 zložitý, lesníctvo je poznačené neustálym poklesom cien, čo v reálnej ekonomike poznačenej infláciou a neustálym rastom cien, zvýšením DPH, konsolidáciou, znamená každodenný boj o fungovanie firmy, o udržanie finančne podhodnotenej pracovnej sily. Hospodárenie sa presúva do listnatých porastov, a práve obchod s listnatým drevom je špecifický, pretože najväčší podiel z ťažby tvorí drevo na výrobu celulózy, kde je možné umiestnenie len u jedného odberateľa (Mondi SCP Ružomberok), ktorý ovláda trh s týmto sortimentom. Časť dreva sa umiestni na vykurovanie domácností palivovým drevom.

V roku 2024 ukončili prenajímateľ priestorov bývalej správy na Sládkovičovej ulici firme, ktorá prevádzkovala krajčírsku dielňu, dôvodom bolo zrušenie výroby. Dlhodobý prenájom dom na Hviezdoslavovej ulici pokračuje.

Celkovo za rok 2024 spracovali 11 491 m³, z toho 5155 m³ ihličnatého a 6336 m³ listnatého dreva. Priemerná cena na ťažbu dreva bola 21,10 €/m³. Celkový obrat z predaja a služieb dosiahol sumu 648 807, 29 €. Pre obyvateľstvo budú pripravené aj dodávky lacnejšieho dreva pochádzajúceho z výchovných ťažieb (porasty do 50 rokov-tenšie drevo).

V priebehu celého roka podporovali sponzorsky rôzne športové a kultúrne podujatia. Počas celého roka udržali zamestnanosť rôznou formou na úrovni cca. 20 – 25 pracovných miest. Vlastníkovi lesných pozemkov mestu Tisovec bol vyplatený nájom 58 000 € .

Služby mesta Tisovec s. r. o. (SMT)

zamestnávali deväť stálych zamestnancov, jedného na dohodu a jednu (ekonómka) na živnosť.

Hlavnou činnosťou SMT bola výroba a rozvod tepla. Výroba tepla oproti minulému roku narástla o 1,3 % a cena stúpla o 0,3 %. Výroba tepla

z drevnej štiepky predstavuje 99,9 % celkovej výroby. Zemný plyn sa používal len pri revíziách prehliadkach a väčších poruchách kotlov. Oproti roku 2023 celková cena tepla pre nebytové objekty stúpla o 6,4% a pre bytové objekty klesla o 2,7 %. Kotolne na zemný plyn ostávajú ako záložné zdroje.

Ďalšou činnosťou SMT bol vývoz tuhého komunálneho odpadu pre mesto Tisovec Rimavskú Pílu vozidlom LIAZ, zakúpeným v roku 2007.

Ďalšie služby, ktoré SMT poskytovali, sú zimná údržba komunikácií, auto doprava, údržba verejného osvetlenia a mestského rozhlasu, malopredaj tovaru, informačné centrum, zberné stredisko logistických spoločností DHL, DPD a GLS. SMT sa podieľali na výmene 126 ks svietidiel verejného osvetlenia, ako pokračovanie II. etapy projektu modernizácie verejného osvetlenia na celej Rimavskej Píle a na uliciach Bakulíniho, Malinovského, Muránskej a Štefánikovej v Tisovci.

Spravovali 209 bytov prvej kategórie a 84 bytov druhej kategórie, kde poskytovali kompletne služby v oblasti údržby a správy bytov.

V tomto roku bol dosiahnutý negatívny hospodársky výsledok 41 502,74 €, pri výnosoch 739 340,23 € a nákladoch 780 842,97 €. Významnú časť straty tvorí stredisko Kníhkupectvo vo výške 10 083 €. Vo výrobe tepla boli vysoké náklady na opravu kotlov na štiepku, cca 25 000 €, a z častých výpadkov elektrickej energie sa pokazil hlavný server riadenia dispečingu kotolní a všetkých KOST -iek/ kompaktná odovzdávacia stanica tepla /, kde náklady na jeho výmenu boli vo výške cca 10 000 €.

Neuhradená strata minulého obdobia predstavuje sumu 168 436,87 € a po roku 2024 bude navýšená na sumu 209 939,61 €.

Cestné a stavebné mechanizmy

V obchodnom registri je spoločnosť vedená ako **CSM Industry s. r. o.**, hoci sa často spomína aj ako UDS Industry, pretože hlavným výrobným programom je UDS. (univerzálny dokončovací stroj). V textoch sa objavuje aj prepojenie s UDS Machinery s. r. o., ktorá predala časť podniku CSM Industry s. r. o.

Presný počet zamestnancov pre rok 2024 nie je verejne dostupný. V roku 2017, keď spoločnosť CSM Industry prebrala výrobu po predchádzajúcom podniku, prešlo do novej spoločnosti viac ako sto pracovníkov. V roku 2008 pôsobilo vo firme CSM okolo 550 zamestnancov. Nedávno, v súvislosti so spustením výroby obrnených vozidiel Patria, bolo vytvorených do 40 nových priamych pracovných miest, čo naznačuje nárast počtu zamestnancov. Jediným spoločníkom (majiteľom) a zároveň štatutárnym orgánom (konateľom) spoločnosti CSM Industry s. r. o. je Tomáš Maroš, MBA. Informácie o správnej rade spoločnosti CSM Industry s. r. o. nie sú verejne dostupné v bežných vyhľadávaniach. Spoločnosti s ručením obmedzeným

nemajú povinnosť zriaďovať správnu radu, majú konateľ'a (štatutárny orgán) a valné zhromaždenie spoločníkov.

CSM Industry s. r. o. pokračuje v hlavnom výrobnom programe, ktorým je produkcia univerzálnych dokončovacích strojov (UDS) v rôznych prevedeniach (UDS universal, UDS Defence, UDS Rescue & Firefighting, UDS Forestry, UDS Metalurgy).

Okrem toho spoločnosť v roku 2024 výrazne rozšírila svoju výrobu o obrnené vozidlá Patria.

Calmit s. r. o.

Manažment – riaditeľ závodu: Ing. Martin Ranostaj

Počet zamestnancov k 31.12.2024 – 50

Výrobný program rovnaký ako minulý rok. Došlo k poklesu výroby spojený z dôvodu celkového oslabenia priemyslu.

S spolupráca s mestom a inštitúciami v meste pokračuje vo forme finančnej podpory tisovských spolkov (OZ Rybársky zväz Tisovec, OZ Nová Burda, OZ Athéna)

Problémy, ktoré komplikovali chod podniku, vidí spoločnosť v odpore skupiny mestských poslancov voči dekarbonizácii výroby vápna (zníženie emisií CO₂) - náhrada fosilných palív za biomasu.

Išlo o konflikt medzi snahou spoločnosti o ekologizáciu a dekarbonizáciu výroby, čo je v súlade s celosvetovými trendmi, a požiadavkou mestského zastupiteľstva a verejnosti na transparentnosť, dôkladné posúdenie rizík a zabezpečenie ochrany životného prostredia a zdravia obyvateľov.

Správa STVR (Správy RTVS) z 21. marca s názvom – Mestskí poslanci v Tisovci sú v spore s primátorom. Dôvodom je zmena výroby vápna – opísala situáciu, vrátane vyjadrení primátora, konateľ'a spoločnosti Calmit a stanoviska ministerstva životného prostredia, bola kľúčovým bodom, ktorý vyvolal rozruch medzi poslancami a viedol k zvolaniu mimoriadneho zasadnutia dňa 28. februára.

Poslanci vyjadrili nespokojnosť s tým, že neboli dostatočne informovaní o zámere spoločnosti Calmit zmeniť výrobný proces a využívať biomasu. Kritizovali primátora za nedostatočnú komunikáciu so zastupiteľstvom. Konateľ spoločnosti Calmit priznal, že komunikácia s poslancami mohla byť lepšia.

Aj keď ministerstvo životného prostredia rozhodlo, že zmena palivovej základne na biomasu s cieľom dekarbonizácie sa nebude posudzovať podľa zákona o EIA (Environmental impact assesement proces, v ktorom sa posudzuje vplyv projektu na životné prostredie) s odôvodnením, že biomasa má priaznivejší efekt ako petrolejový koks, poslanci a aktivisti požadovali transparentné posúdenie vplyvu na životné prostredie. Niektoré odbory ministerstva s týmto rozhodnutím nesúhlasili.

Proti rozhodnutiu ministerstva bol podaný rozklad, ktorý riešila odvolacia komisia.

Napriek proklamovaným výhodám biomasy oproti fosílnym palivám existovali obavy z potenciálnych negatívnych dopadov na lokálne životné prostredie a zdravie obyvateľov, najmä vzhľadom na blízkosť závodu k mestu. Poslanci chceli mať istotu, že nový výrobný proces nespôsobí ďalšie znečistenie.

Zápisnica zo zasadnutia mestského zastupiteľstva, konaného 28.02.2024 a uznesenie mestského zastupiteľstva č. 273/2024 zo dňa 14.03.2024, ktoré sú verejne dostupné na webovej stránke mesta, poskytujú detailný pohľad na priebeh sporu, požiadavky a reakcie poslancov. Najaktívnejšie v tejto kauze vystupoval poslanec Mário Keleti.

Tiswood s. r. o.

Riaditeľom a konateľom spoločnosti bol Ing. Ondrej Magyar, druhou konateľkou spoločnosti bola Mgr. Lýdia Magyarová.

Spoločnosť s 10 zamestnancami vyrábala garnížové komponenty na export a nábytkové polotovary pre tuzemského odberateľa. Finálne výrobky - garnížové zostavy dodávala tuzemským špecializovaným firmám. Export komponentov z dreva na nemecký trh klesol o medziročne viac ako 70%, zo štyroch odberateľov dvaja zastavili výrobu úplne a dvaja predali firmu. V čase recesie firma odkúpila technologický celok výroby drevených tyčí od nemeckého partnera, spustenie tejto linky sa očakáva v r. 2026.

Ekometal s. r. o.

Manažment firmy tvoria

Ing. Peter Kardoš – konateľ

Ján Stejskal – výrobný riaditeľ

Peter Brndiar – hlavný technológ

Ing. František Demko – manažér výstupnej kontroly

Vo firme sa oproti roku 2023 nič nezmenilo. Pracuje 26 zamestnancov.

Výrobný program je ten istý, rôzne strojné dielce do automobilového priemyslu, automatizácie a robotizácie, komponenty strelných zbraní a munície. Vlastným výrobkom je tlmič hluku výstrelu pre športových strelcov a poľovníkov, ktorý sa pred pod značkou SILEN-TEC.

Locoproject s. r. o.

Firma má 19 zamestnancov.

Projekt s austrálskou spoločnosťou BHP dospel do fázy výroby. Je naplánovaná výroba 6 ks akumulátorových banských lokomotív, 2 ks

prepravných plošín, určených na presun lokomotív do bane, a komplexný sortiment náhradných dielov na lokomotívy. Vyrobené lokomotívy budú podrobené všetkým potrebným testovacím procedúram, aby boli splnené požiadavky na funkčnosť a bezpečnosť. Fáza balenia a nakladania by sa mala byť v roku 2025.

Okrem týchto lokomotív spoločnosť vyrobila širokú škálu náhradných dielov pre spoločnosti ATUT Poľsko, Lentimex.

Zamestnanci absolvujú potrebné lekárske prehliadky, požadované odborné školenia, dostávajú ochranné pomôcky. Prijali sociálny program pre roky 2024 – 2029, ktorý ponúka zamestnancom celý rad výhod a benefitov. Zároveň prijali etický kódex ako jednotný postup, štandard a pravidlá správania sa vedenia organizácie a jej zamestnancov v rámci pracovného vzťahu so zamestnancami, dodávateľmi a tretími stranami.

Spoločnosť sa snaží prostredníctvom projektov vyhlásených EU zlepšovať pracovné prostredie a zvyšovať kvalitu práce a celkovú výkonnosť firmy. Cieľom pre nasledujúce roky je vybudovať modernú spoločnosť zameranú na predaj finálnych výrobkov, vybavenú najnovšími progresívnymi technológiami, zaručujúcimi vysokú kvalitu a efektívnosť.

Firma je nápomocná mestu a jeho komunite. Aj keď momentálne nemajú konkrétne aktivity, ich cieľom je podporovať mesto v jeho snahe o rozvoj, kvalitu života obyvateľov a komunitné projekty.

Brysyrt

Rodinná bryndziareň, založená v roku 1921, má v tomto roku už za sebou 103 rokov existencie.

Majiteľom firmy je Ľuboš Manica, ktorý so svojimi synmi Ľubošom a Tomášom, chce udržať rodinnú tradíciu. V bryndziarni pracujú 2 stáli zamestnanci a podľa potreby 1 – 3 brigádnici.

Za rok vyrobili 160 ton bryndze, ktorú predávajú po celom Slovensku, 70 % produkcie, a vyvážajú aj do Maďarska, kde sa predáva v obchodných sieťach. Syr kupujú od slovenských dodávateľov zo širokého okolia. Syr vykupujú každý týždeň. Týždenne nakupujú 3 – 3, 5 tony syra, čoho sa vyrobí 3300 – 3500 kg čerstvej bryndze. Najväčšia produkcia bryndze je v máji, a podľa majiteľa firmy, odborníka, je najkvalitnejšia ovčia bryndza v auguste, lebo ovčie mlieko má v tom čase najväčší obsah tuku. Hlavným cieľom a zároveň úspechom bude podľa majiteľa nejakým spôsobom prežiť. Cieľ ostáva rovnaký.

Agrofarma Dianiška s r. o.

História

Firmu založili bratia Peter a Miroslav Dianiškovci, ktorí mali od malička vzťah k domácim zvieratám a k prírode. Poľnohospodárstvu sa venovali už ich starí rodičia, ktorí chovali hovädzí dobytok a ovce v lokalite Jaslište. Po zmene politických pomerov v roku 1948 starí rodičia prišli o zvieratá, pôdu a lesy a museli vstúpiť do jednotného roľníckeho družstva. Počas tohoto obdobia chovali dobytok len v malom množstve, okolo 10 kusov hovädzieho dobytku a oviec.

Po zmene v Novembri 1989 dostali možnosť získať pôdu späť a tým šancu začať podnikáť. V roku 1998 si založili živnosť samostatne hospodáriaceho roľníka a postupne začali nakupovať zvieratá a rozširovať stádo. Začínali s počtom 20 kusov a postupne chov rozmnožili. Prenajali si priestory a v roku 2008 založili terajšiu firmu. Firma nakúpila pôdu, ktorá slúži na pasenie oviec, chov a výrobu krmovín na zimné obdobie. Zdedili lesné pozemky a venujú sa lesníctvu. Hospodária na 785 ha poľnohospodárskej pôdy a lesa.

Firma sa rozrastala a počet stáda stúpol na 1200 kusov oviec a 45 kusov hovädzieho dobytku bez trhovej produkcie mlieka. Hovädzí dobytok má voľný pohyb v oplôtkoch a to aj počas zimného obdobia. Slúži na predaj mladých býkov a mäsa.

V roku 2013 pomocou eurofondov opravili a rozšírili bytovú jednotku ovčín v Rovni, kde je umiestnené jedno stádo oviec. Ďalšie stádo sa nachádza v Jaslištiach, kde bol ich pôvodný salaš.

Hlavným produktom firmy

je ovčie mlieko, z ktorého sa vyrábajú výrobky tradičným spôsobom. Ovčie mlieko sa získava od oviec pasených na pasienkoch, ktoré sú súčasťou Národného parku Muránska planina. Výrobky sú vyrobené z čistého nepasterizovaného a nehomogenizovaného mlieka, preto sú zaradené medzi probiotické funkčné potraviny. Konečný výrobok zostáva živý a môže ďalej zrieť, preto musí byť celý proces od výroby až po predaj starostlivo kontrolovaný. Vyrábajú ovčí hrudkový syr, biele zlato - 100% ovčiu bačovskú bryndzu, žinčicu, oštiepok, tehlu, ovčí údený syr, údené i neúdené parenice, ovčie údené i neúdené nite, uzlíky.

Výrobky predávajú doma vo dvore a vyvážajú ich do predajní v Brezne, Pohronskej Polhory, Banskej Bystrice, Rimavskej Soboty a do Českej republiky

Vo firme pracuje 10 zamestnancov, 2 živnostníci a 4 zamestnanci na dohodu.

Manažéri firmy sú Peter a Miroslav Dianiška.

Ďalšiu generáciu rodinnej firmy reprezentuje Ing. Romana Dianišková, absolventka EGT. Na Slovenskej poľnohospodárskej univerzite v Nitre vyštudovala medzinárodný manažment a podnikanie a agrárny obchod a marketing. Vo firme zabezpečuje agendu, dotácie, zakresľovanie pôdy, nájomné zmluvy, projekty, eurofondy, komunikáciu s úradmi, marketing,

prípravu účtovníctva, ubytovanie, a keď je potrebné, je vo výrobe aj na farme aj pri zvieratách. Do tejto mladej generácie patria i Romanin brat Marek Dianiška a bratanci Matej a Jakub Dianiškovci. Zabezpečujú celú potrebnú starostlivosť o pozemky a zvieratá.

Firma spolupracuje s mestom. Zúčastňuje sa na podujatiach, ktoré organizuje mesto, prezentuje mesto na podujatiach svojimi výrobkami. Stará sa o okolie mesta, o cesty, o lesné a poľnohospodárske pozemky. Prezentuje mesto aj na sociálnych sieťach, kde videá s okolím Tisovca a prácou na farme dosahujú viac než 250 000 videní.

Úspechy

Naj agromanažér 2023, ocenenie produktov Značkou kvality, Regionálna značka Gemer-Malohont. Za najväčší úspech považujú, že firma prosperuje a "živí" už tretiu generáciu rodiny, pracujú v nej všetky deti, vyrába kvalitné produkty, za ktorými za zákazníci stále vracajú a sú ochotní za nimi aj vycestovať.

Za najväčší problém považujú nedostatočnú pracovnú silu. Mladí ľudia stratili vzťah k poľnohospodárstvu či lesníctvu a je problém nájsť ľudí so záujmom o túto prácu

Ich víziou a plánom je rozvoj agroturistiky. Vybudovali ubytovacie jednotky, ktoré chcú sprístupniť ľuďom, aby si zažili farmársky život.

Včelia farma Dianiška

vznikla ako nový projekt, kde chceli ešte viac využiť potenciál prostredia NP Muránska planina. V minulosti boli na statku slamené úle, kde si každá gazdovská rodina vyprodukovala med. Po opustení statkov vymizli tradície a tým sa včelárstvo zredukovalo len na záujmovú činnosť.

Za týmto projektom stojí Marek Dianiška. Už v detstve ho lákalo včelárstvo. V roku 2020 získal prvé miesto v kategórii lesný kvetový med v 15. ročníku súťaže o najlepšie slovenský med, ktorú organizuje Slovenský zväz včelárov. Ten bol v roku 2019 certifikovaný ako regionálny produkt GEMER-MALOHONT, čo potvrdzuje jeho kvalitu. Med sa predáva v domácej predajni a rozváža sa spolu s ovčím výrobkami po našom regióne až do Banskej Bystrice a exportuje sa do Čiech

Agrospol Hradová, s. r. o.

História

Firma vznikla 27. apríla 1997. Založil ju Ing. Jozef Komjaty, ktorý za predchádzajúceho režimu pracoval v Jednotnom roľníckom družstve v Tisovci, a Ján Roško. Mala 70 zamestnancov, ktorí sa starali o rastlinnú aj živočíšnu výrobu. Mali 200 kusov dojných kráv a 200 kusov oviec, čo bolo dosť na ručné dojenie. V tom istom roku Jozef Komjaty zamestnal vo firme Denisa Komjatyho, svojho vnuka, ktorý práve ukončil základnú vojenskú službu. Bol šoférom a súbežne ho starý otec učil pracovať na farme

a zasväcoval ho do firmy. V roku 1998 nečakane zomrel Jozef Komjaty. Podiel po ňom prevzala jeho dcéra, Iveta Nováková, vyštudovaná banská inžinierka. Pracovala ako vedúca laboratória v Slovenských magnezitových závodoch v Hačave, neskôr ako učiteľka v Strednej priemyselnej škole chemickej v Tisovci. Za druhej Mečiarovej vlády (jún 1992 – marec 1994) bola prednostkou Okresného úradu v Rimavskej Sobote. V roku 1994 bola zvolená za poslankyňu Národnej rady Slovenskej republiky za stranu HZDS, pracovala v rozpočtovom výbore. Iveta Nováková priviedla do firmy svoju priateľku Alenu Segedyovú, ktorá sa stala konateľkou spoločnosti. Medzi ňou a Jánom Roškom nastali nezhody, bol mu vyplatený jeho podiel a z firmy musel odísť. V tom čase bola firma v strate. Na pomoc prišiel nový spoločník Miloslav Šebek. Po odchode Aleny Segedyovej sa stal v roku 2010 konateľom firmy Denis Komjaty.

Produkty

Uskutočnili sa zmeny, rozšíril sa chov oviec, maštale sa prerobili na ovčiny, prerobila sa dojáreň na ovce, firma rozšírila pozemky. Aktuálne má zhruba 170 ha pôdy, 150 ha má v prenájme. Chová 1800 bahníc, 200 jariek, 60 ks hovädzieho dobytky. Zameriava sa na produkty z ovčieho mlieka – biely, údený syr, bryndzu, žinčicu. Všetko sa robí na prírodnej báze. V roku 2020 získala firma certifikát ekologického hospodárenia. Zamestnáva 10 ľudí.

Momentálne na pôde Agrospol Hradová sídli aj novovytvorená firma Ichtys SK s .r. o.

Branislav Brndiar – samostatne hospodáriaci roľník

Začal podnikat' v roku 2005. Zamestnáva jednu osobu – manželku Tatianu. Pomáhajú im rodičia Brndiarovci.

Braňo mal od detstva vzťah ku zvieratám. Doma chovali ovce, nutrie. Starká Brndiarová ho podporovala v jeho záujme.

Začal podnikat' s 2 kravami. Na začiatku ich mal na majetku Ľudovíta Krišku na Rimavskej Píle. Pomoc im poskytol Pavel Rosiar st.. Neskôr mal kravy u Jána Rošku na Polome. Brndiarovci mali v Dúhovom na svojom majetku chliev, ktorý nebol napojený na elektriku, preto zabezpečil centrálu na elektriku, lebo nedojili ručne. Od Juraja Byssa kúpil záhradu v Losinci, kde bola elektrika.

V súčasnosti hospodári na rozlohe 104 ha. Okrem Tisovca obhospodaruje trvalo trávnatý porast na Hačave. Vlastní 62 kusové stádo, kravy, býky jalovice, teľatá, ktoré sa chovajú na mäso. Teľatá sa predávajú do Talianska a do Turecka. Pre vlastnú potrebu má rodina 3 ošípané a 20 sliepok, 5 dojných kráv na mlieko, na kŕmenie ošípaných, a z mlieka vyrábajú nite, parenice, uzlíky, syrové torty, produkty vysokej kvality. V Losinci si prerábajú dom na obývatel'nú chatu.

Ako samostatne hospodáriaci roľník vidí problém v slabej podpore poľnohospodárstva a v tom, že sa Slováci ľahko vzdávajú svojej pôdy.

Ing. Karol Csölle – samostatne hospodáriaci roľník

Od roku 2003 sa zaoberá chovom koní. Celkovo obhospodarovaná výmera je cca 100 ha, z toho v katastrálnom území Tisovec 40 ha, najmä. Chov koní je zameraný na ťažbu dreva a agroturistiku. Spolupracuje s občianskym združením Pod Okrúhlou skalou.

Je zároveň majiteľom, konateľom a štatutárom **Malohontská lesná, s. r. o.**, ktorá bola založená v roku 2008. Hlavnou náplňou činnosti spoločnosti je správa lesných pozemkov o výmere cca 560 ha, z toho 190 ha v katastrálnom území Tisovec (Rejkovo, Suché doly).

Karol Csölle je príkladom podnikateľa, ktorý sa prisťahoval do Tisovca s rodinou z Bratislavy, hoci všeobecný trend je opačný. Rodina sa úspešne aklimatizovala. Dcéry Tatiana a Linda, absolventky EGT, sa svojej okrem svojej práce venujú i agroturistike v jazdeckom klube Pod Okrúhlou skalou.

Jazdecký klub Pod Okrúhlou skalou

Má základňu pod Okrúhlou skalou v Rejkove. Vedú ho sestry Csölleové, Mgr. Tatiana Kradláková a Ing. Linda Csölleová, PhD.

Začal svoju činnosť v roku 2019.

Klub ponúka celodenný trekking, (fyzicky náročná turistika v prírodnom prostredí, forma putovania) 1 – 4 dni, pre pokročilých, individuálne lekcie jazdenia pre všetky vekové skupiny a úrovne, skupinové jazdenie, individuálne a skupinové vychádzky do prírody, krokové vychádzky, 7 dňové detské letné jazdecké kurzy (6 –17 rokov), základy práce zo zeme a starostlivosť o kone.

V sezóne 2024 sa uskutočnilo 12 trekov, 30 dní na trekoch v sedle, 7 dvojdňoviek, 4 trojdňovky a 1 štvordňovka, 726,1 km na trekoch, 24 267 výškových m stúpania a 25 000 m klesania, sezóna dlhá 5,5 mesiaca od polovice apríla do posledného októbrového víkend. 1 nový trek s krásnymi trasami okolo Tisovca, okrem domácich jazdcov aj 2 ženy z Francúzska.

Vyberám zo spomínania Tatiany:

Narodili sme v Bratislave, no naše srdcia sú už navždy zrastené s krásnym tisoivským chotárom a Muránskou planinou. K láske ku koňom nás priviedol náš otec. Bolo to práve jeho rozhodnutie presťahovať sa z Bratislavy do Tisovca a fakt, že sa už ako malý chlapec zamiloval do koní, ktoré rozhodli o našom osude. Začalo to jedným ťažným koňom – Katou, úžasnou kobyľou, ktorá pomáhala ocinovi ťahať drevo z hory v ťažkom teréne okolia Tisovca. Po tom, keď sme sa presťahovali do Tisovca, kde otec najprv chodil len na týždňovky, nás postupne pri Kate učil pohybovať sa okolo koní. Čoskoro si splnil sen a kúpil prvého jazdeckého koňa a zanedlho ďalšie dva. Za pár rokov sme sa naučili celkom obstojne jazdiť a ocino nás začal brávať na vychádzky. Neskôr,

keď sme sa už bližšieho okolia nabažili, otec vymyslel pre nás darček na Deň detí - dvojdňovú túru na novovzniknutý salaš Zbojská. Bol to neskutočný zážitok – ísť celý deň na koni, cez náročný terén, búrku, a ten kôň ani nemihne okom a bezpečne vás donesie až do cieľa. Postupom času počet koní rástol. Niektoré boli potomkami našich milovaných kobýl, ktoré pôvodne aj mohli byť na predaj, ale rýchlo sa stali členmi rodiny a tí sa predsa nepredávajú. U nás našli bezpečné útočisko a domov aj mnohé nepochopené konské duše, o ktoré sa predošli majitelia nevedeli, alebo neboli ochotní postarať. Niektoré boli dokonca týrané a prišli s veľkými psychickými aj fyzickými traumami. U nás však konečne našli bezpečné miesto, pochopenie a lásku. Kone sú u nás vždy na prvom mieste. Nikdy sme žiadneho nepredali, ani neposunuli ďalej, ak mu jeho vek či diagnóza nedovoľovali vykonávať žiadnu užitočnú činnosť. Všetky naše kone sú členmi našej rodiny a môžu si tu užívať dôstojnú starobu či „invalidný dôchodok“.

Ako sme dospievali, mali sme ambície súťažiť v konskom športe. Tie nás však postupne prešli, keď nám došlo, že tie kone z toho nemajú radosť. A tak sme sa venovali skôr budovaniu dôvery a poznávaniu konskej psychiky a potrieb. Avšak ako počet koní rástol, začali sme pociťovať potrebu vymyslieť nejaké využitie. Najprv sme začali učiť jazdiť našich rovesníkov. Keď sme boli staršie a mohli sme preberať viac zodpovednosti, začali sme láske ku koňom a jazdeniu učiť mladšie, ale aj staršie generácie, či už na pravidelnej báze, alebo nárazovo na týždňových jazdeckých kurzoch. Okolie Tisovca, Muránska planina a Veporské vrchy sú nádherné a čoraz častejšie jazdci začali prejavovať záujem o dlhšie túry do okolia. A tak sme v roku 2019 zorganizovali náš prvý viac-dňový trek na koňoch. Bol to štvordňový trek cez Veporské vrchy a Muránsku planinu. V tomto období, a v podstate aj dodnes, sú naše treky unikátne a to aj tým, že sa nevraciamy do základného tábora, ale každý deň sa presúvame a prespávame na novom mieste. Postupne sme naše trasy obohacovali o nové lokality, predlžovali ich. Teraz siahajú od Podpoľania, cez Veporské vrchy, Muránsku planinu až po Slovenský raj, pričom na záver treku sa vždy vrátíme po kopyte do Tisovca. Terén v okolí Tisovca je viac než náročný. Strmé svahy, veľké prevýšenia a kamenistý terén robia aj 30 km za deň skutočne náročnou túrou, s ktorou mávajú kone z iných oblastí problém.

V roku 2022 prišla ponuka ísť pracovať so stádom žrebčov a valacho muránskych norikov na Veľkú lúku na Muránskej planine kvôli fotografovaniu plemena pre účely jeho propagácie Vladimírom Hurajtom, ktorý týmto koňom robí veľkú reklamu. Noriky sú chované polo divokým spôsobom. Nikdy v živote sme si nemysleli, že by sa nám mohol splniť tajný sen, že by sme niekedy mohli pracovať s týmto vzácnym stádom. Okolnosti a dôvera šéfa žrebčína na Veľkej lúke Jána Senka nám splnili sen. Naše kone boli skvelé, pracovali ako profesionáli, napriek tomu, že so stádom koní robili prvýkrát.

Jazdenie na koňoch ponúka i **Branislav Kriška**, ktorý ponúka jazdy na koňoch deťom i dospelým

Urbariálna spoločnosť(US), pozemkové spoločenstvo

Členskú základňu k 31.12. 2024 tvorilo 335 členov a dvaja správcovia zo zákona, Slovenský pozemkový fond a Národný park Muránska planina. Pokles členskej základne oproti minulému obdobiu bol zapríčinený prevodom vlastníckych vzťahov. Scelujú sa podiely a tým sa zjednodušuje evidencia, majetok sa nezmenšuje.

Výbor spoločnosti pracoval v nezmenenom zložení: Vladimír Pašiak,

predseda, podpredsedníčka Oľga Belušiaková, tajomníčka Janka Rončáková, členovia, Branislav Kriška, Ing. Jaroslav Hecko. Predsedom dozornej rady je Jaroslav Brndiar.

US hospodári na ploche 1 042 ha. Hospodársky nevyužitelných je 79,8 ha v stupni ochrany A. Za túto plochu si US uplatňuje náhradu. 80% obhospodarovanej plochy spadá do ochranných pásiem NP Muránska planina a chránených areálov, ktoré boli schválené bez súhlasu US.

Štruktúra hospodárenia v lesných porastoch pozostáva z ťažby, pestovnej činnosti a obhospodarovania porastov, (zalesňovanie, výsek a likvidácia nežiadúcich drevín, hygiena lesa, ochrana sadeníc vyžínaním, proti ohryzu zverou). Upravili a udržovali lesné cesty, zväžnice, budovali približovacie koridory na dočasné použitie. Na tieto práce sa spotrebovalo z 1460 ton šotoliny. Zemné úpravy boli v lokalitách Kačkava, Dielik, Huta. Zabezpečovalo ich LZ Poľana. Pri smrekových porastoch boli inštalované feromónové lapače. V rámci protipožiarnych zabezpečení boli spriechodnené bezpečnostné koridory.

SOCIÁLNA A ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Primárnu zdravotnú starostlivosť zabezpečujú

MUDr. Anna Žiaková, všeobecná lekárka pre dospelých, ambulancia v MsKS

MUDr. Peter Šuran, všeobecný lekár pre dospelých, ambulancia na Malinovského ulici

MUDr. Zuzana Šuranová, zubná lekárka, Malinovského ul.

MUDr. Milota Bindasová, detská lekárka, Malinovského ul.

MUDr. Peter Marko, gynekológ, ordinuje utorok a piatok, v MsKS

Lekáreň, sieť Vaša lekáreň, vedúca PfarmDr. Jana Strinková, Daxnerova ul.

Centrum pre deti a rodiny (bývalý detský domov)

Oficiálny názov – Detský domov Dalmatín v Tisovci – vznikol v roku 2001, kedy sa presťahoval z Detského domova z Brezna do bývalej budovy jednotného roľníckeho družstva na Malinovského ulici. Riaditeľkou bola PhDr. Katarína Gromová. O 10 detí sa starali 4 vychovávateľia, gazdiná, sociálny pracovník a dvaja technickí zamestnanci. V roku 2006 sa zlúčil s Detským domovom Škovránok v Hnúšti a v roku 2019 sa zariadenie premenovalo na Centrum pre deti a rodiny Hnúšť'a. Centrum poskytuje starostlivosť o deti, ktoré sú v ňom umiestnené na základe rozhodnutí súdu a pomoc deťom a ich rodinám v teréne formou ambulantnej a terénnej sociálnej práce.

Riaditeľkou celého zariadenia je Mgr. Ľudmila Sucháčová, ktorá je v Hnúšti.

V Tisovci manažment tvoria sociálne pracovníčky Mgr. Petra Tamášová, Mgr. Monika Matčková, špeciálna pedagogička Mgr. Beata Hudecová. Psychológ Mgr. Michal Balik, sídli v Hnúšti a v Tisovci pracuje podľa potreby.

V Tisovci je skupina 10 detí MOTÝLIK, 6 – 18 rokov. Deti navštevujú školy príslušné školy. Stará sa o nich 6 vychovávateľov, z toho 3 sú pedagogickí, 2 pomocní pedagogickí a 1 pomocná s ekonomickou agendou, tzv. gazdiná, ktorá zabezpečuje nákupy potravín, jedálny lístok. Je tam 5 zariadených detských izieb, kuchyňa, jedáleň, obývací izba, spoločenská miestnosť, knižný kútik, chodba. Hygienické zariadenie je spoločné pre dievčatá aj chlapcov, kúpeľňa so sprchovým kútom a osobitné WC.

Špecializovaná skupina pre deti s ťažkým zdravotným postihnutím LIENKA, má 8 detí vo veku 0 – 18 rokov. Stará o nich 6 zamestnancov, z toho 4 zdravotné sestry, 1 pomocná vychovávateľka, 1 gazdiná. Pre špecializovanú skupinu LIENKA je bezbariérová úprava, kuchyňa, obývačka, detské izby, rehabilitačná miestnosť.

Skupinu MLADÍ DOSPELÍ tvorí 5 mladých dospelých, 1 chlapec a 4 dievčatá, žijúcich v samostatnom byte. V byte pre mladých dospelých sú dve samostatné izby, kuchyňa, kúpeľňa so sprchovým kútom a osobitným WC.

Centrum považuje za úspech každý jeden možný návrat dieťaťa do prirodzeného rodinného prostredia a úspešnú prácu s rodinou. Z Lienky sa vrátilo do rodinného prostredia od roku 2022 5 detí.

Zariadenie sociálnych služieb Tisovček

Riaditeľka - od roku 2014 Mgr. Mariana Kókaiová, pracuje od vzniku zariadenia, od roku 1997.

(1997 – 2014 Ing. Valéria Huňová)

Zariadenie sociálnych služieb Tisovček, predtým dom dôchodcov, bol zriadený Krajským úradom v Banskej Bystrici dňa 1. marca 1997 ako zariadenie pre seniorov s celoročným pobytom. Otvorený a uvedený do prevádzky bol dňa 18. októbra 1997. Od 1. decembra 2001 poskytuje služby a starostlivosť aj pre občanov s duševnými poruchami a telesnými postihnutiami. Od 1. júna 2002 je jeho zriaďovateľom Banskobystrický samosprávny kraj. Je rozpočtovou organizáciou s vlastnou právnou subjektivitou.

V zariadení pracuje spolu 25 zamestnancov. účtovníčka, správca, 4 kuchárky, 3 práčky – upratovačky, údržbár, 2 sociálne pracovníčky, inštruktorka sociálnej rehabilitácie, sestra, 8 opatrovateliek. Starajú sa o 43

klientov, 29 žien, 14 mužov. Prevažka žien je charakteristická od samého vzniku zariadenia. Najmladšia klientka má 35, najstaršia, ... Brndiarová 99 rokov. Priemerný vek je 76 rokov. Zariadenie sa delí na dve časti – zariadenie pre seniorov, kapacita 31 klientov, a domov sociálnych služieb, 12 klientov.

Budova domova je nehnuteľnosť vo výpožičke od mesta Tisovec. Pôvodne slúžila ako materská škola, ktorá bola v 60-tych rokoch minulého storočia vybudovaná v akcii Z (brigádnickej činnosťou).

Okrem tematických aktivít, sú to aktivity individuálne, ktoré sa poskytujú individuálne zvlášť osobe, prispôsobenej jej zdravotnému stavu a jej požiadavkám - nácvik chôdze, individuálny osobný program, rôzne prvky terapií, besedy, prednášky, výlety, cvičenia na rozvoj jemnej motoriky, pamäťové cvičenia, výchovno-vzdelávacie aktivity, prechádzky, spoločenské hry, ručné práce, relaxácia, čítanie a pod. Zapájajú sa do akcií mesta svojou účasťou. Niektorí klienti sú členmi mestských organizácií

Každého zamestnanca poteší, keď ho klienti, a najmä ich rodinní príslušníci, pochvália za náročnú prácu, ktorá si vyžaduje porozumenie, ľudský prístup a hlbokú empatiu. Teší ich, že v poradovníku majú stále veľa ľudí, nielen z okolia, ktorí chcú byť umiestnení práve v tomto zariadení. Zariadenie má vlastnú webovú stránku, v ktorej sa dá dobre orientovať a poskytuje všetky potrebné informácie.

ŽIVOT NA RIMAVSKEJ PÍLE

Výbor miestna časť Rimavská Píla je akoby ďalšou komisiou MsZ. Centrom jeho náplne je prepájať prácu MsZ so životom a potrebami občanov Rimavskej Píly, preto jeho predsedom je vždy poslanec, ktorý má trvalý pobyt na Rimavskej Píle

Pracoval v tomto zložení : Ing. Ján Belica, predseda, Adrián Zvara, podpredseda, členovia Pavel Karas, Bc. Edita Miklášová, Martin Šucha, Denisa Mániová, tajomníčka, pracovníčka MsÚ v Tisovci.

Členovia zasadať každý mesiac. Dvakrát do roka podávajú správu o svojej činnosti MsZ. Riešia konkrétne situácie, ktoré znepríjemňujú život občanom na Rimavskej Píle. Vyberám z nich : potreba vyriešiť stekanie vody do dvorov na Hlavnej ulici od Ševcova; na Dlhej ulici smerom od križovatky je polorozpadnutý dom, ktorý ohrozuje okoloidúcich, aj autá (nahnutý do ulice); chýbajú snehové zábrany na streche komunitného centra; potreba zakúpenia várnice, hrnca a naberačky (potrebné pre akcie Mikuláš, Silvester a iné); potreba riešiť prístrešok na železničnej stanici; do osady Hrb bolo odtiahnuté motorové vozidlo; MsP má pravidelne spolu s MOPS (miestna občianska poriadková služba) kontrolovať osadu Hrb; problém s rómskou komunitou je aj na Hlavnej ulici, je tam cca 20 ľudí; treba opíliť konáre na Vansovej ulici smerom k cintorínu, pri rodinnom dome Foltkovcov; zverejniť harmonogram vývozu TKO, biologicky rozložiteľného odpadu a separovaného zberu; zabezpečiť tlač pre starších

občanov, ktorí nemajú internet; prehĺbiť potok Blatný, tiež ostatné bočné potoky, ktoré sú roky neudržiavané, ako potok Dolinka, potok pri rodinnom dome pána Macha; panelová cesta na Ševcovo; tok Rimavy za ihriskom, kde voda ukrajuje kraje brehu; obťažujúce pravidelné parkovanie nákladného auta a občas aj kamióna pri autobusovej zastávke; je problém so signálom na internet, treba zistiť, či má pokrytie a či je možnosť pripojiť sa na vysokorýchlostné optické pripojenie k internetu PMXnet aj na Rimavskej Píle; je potrebné vyriešiť tlakovú kanalizáciu na Hlavnej ulici; výbor vyjadril nespokojnosť, že neboli vopred informovaní o zámere zrušiť materskú školu, hoci sa na to pýtali; kedy sa osadí dopravné zrkadlo na výjazde na Hlavnú ulicu; opakovanou otázkou je presťahovanie sa skladu civilnej obrany; je treba kúpiť záhradnú kosačku pre zamestnancov aktivačnej činnosti, zapracovať do návrhu rozpočtu na rok 2025, v tomto roku by mesto mohlo zapožičať jednu z Tisovca; v osade na ulici Hrb sú cudzí rómski občania, je potrebné skontrolovať mestskou políciou.

Je potrebné doplniť kamerový systém na uliciach Vansovej, smerom hore od ihriska, Železničnej, smerom ku mlynu, Dlhej, od dolného mosta smerom hore, od horného mosta smerom dole, od garáží pána Liptaya a pána Brádnanského smerom ku križovatke; treba upozorniť správcu vodného toku Rimava na úpravu a vykosenie brehu, na orezanie prevísajúcich stromov do toku Rimavy pri hornom moste, na Družstevnej ulici - pri rodinnom dome Frnticovcov; Výbor sa zaoberal sa prípravou Dňa Rimavskej Píly a Memoriálu Vladimíra Rufusa st., riešil sa program, finančné zabezpečenie, objednávky, zmluvy, technické zabezpečenie, tribúna, ozvučenie, občerstvenie, brigáda pred Dňom obce. V dolnom cintoríne po presunutí kontajnera chýbajú koše, je treba zistiť u mestských lesov, koľko finančných prostriedkov je potrebných na výrobu dvoch kusov; v rámci aktivačnej činnosti treba vykosiť parkovisko pri dolnom cintoríne; v spolupráci so Službami mesta Tisovec s. r. o. vyčistiť a prehĺbiť jarok pri ihrisku; na Družstevnej ulici smerom k toku Rimavy je potrebné osadiť dopravnú značku Slepá ulica; zistiť príčinu pomalého prietoku vody na Lajtmanke; opraviť dámske WC a pretekajúci pisoár v mužskom WC v kultúrnom dome; doriešiť kryt na plynovú prípojku a poškodený a prepadnutý poklop kanalizácie pri kultúrnom dome; má byť pravidelná kontrola autobusovej zastávky pracovníkmi MOPS, kde neprispôsobiví občania ničia žľaby; doriešiť s komisiou výstavby, rozvoja mesta a cestovného ruchu priepust od rodinných domov na Vansovej ulici; riešiť s mestskou políciou rómskych občanov, ktorí sa dobývajú do dvorov starších občanov a pália káble alebo iné umelohmotné veci v osade; pretrváva problém s rómskymi občanmi v čase poberania dávok pri COOP Jednote, kultúrnom dome, autobusovej zastávke; je požiadavka postaviť prístrešok na železničnej stanici; je problém s rozhlasom; pod autobusovou zastávkou a budovou pohostinstva až po najbližší rodinný dom chýba osvetlenie-lampa; je potrebné skontrolovať senzory lúčov verejného osvetlenia; kontajnery na

triedený odpad zasahujú do blízkosti komunikácií v rámci aktívnej činnosti priebežne kontrolovať a umiestniť ich na určené miesto; vyčistiť odkvapy na klube družstva ; výtlky na miestnych komunikáciách sa budú rieši budúci rok pri veľkom asfaltovaní; narušovanie poriadku v predajni COOP Jednota - potrebná častejšia kontrola mestskej polície; členovia vyjadrili nespokojnosť so zrušením materskej školy; do budúcnosti riešiť zabezpečenie vianočného stromu s mestom, resp. mestskými lesmi a s občanmi obce; pripravovali zabezpečenie akcií na konci kalendárneho roka - rozsvietenie vianočného stromčeka, privítanie Mikuláša a prípravou Silvestra.

Dni Rimavskej Píly - 17. augusta

Dopoludnia bola súťaž dobrovoľných hasičských zborov. Piľania založili novú tradíciu. Toto podujatie na pamiatku svojich rodákov dostalo meno **Memoriál Jána Valenta a Pavla Koniara**. Bol to I. ročník. Hlavnou cenou bol putovný pohár. Zúčastnilo sa ho 7 hasičských zborov. Prišli dobrovoľní hasiči z Rákoša, Hrachova, Ratkovského Bystrého, dve družstvá z Veľkých Dravcov, domáci postavili tiež dve družstvá.

Súťažilo sa v dvoch kategóriách, podľa obsahu motorovej striekačky.

1. kategória do 1500 cm³, víťazom sa stal Rákoš, domáce družstvo B obsadilo 2.miesto, domáce družstvo A 5. (posledné) miesto.

2. kategória – obsah motorovej striekačky nad 1500 cm³, zvíťazili Veľké Dravce B.

Paralelne prebiehala i súťaž v kotlíkových špecialitách. Zúčastnili sa jej domáci i Tisovčania. V ponuke boli guláše, zabíjačkové špeciality, trhance.

1. miesto si odniesol Milan Bútor so spoločníkmi, ktorí navarili slovenský boršč

2. miesto Ivan Slivka s držkovým perkeltom

3. miesto Pohostinstvo s kapustnicou

Špeciálnu cenu dostala skupina piľanských žien, pod marketingovým menom – Dr. Piľanky robia trhanky – za sladký výrobok trhance. (*Tie sú fakt dobré. HP*)

Ľudová hudba z Tisovca v zložení Daniš, Bysterský, Brndiar, Hronček, hrali na želanie každému a bavili ľudí i počas búrky, ktorá začala o 13, 00hod., trvala hodinu a spôsobila výpadok elektrického prúdu.

V programe vystúpil ľudový súbor z Kokavy. Večer bola zábava v dome kultúry.

Program a súťaž špecialít uvádzala Denisa Mániová.

NAŠI RÓMOVIA

Rómska problematika je citlivou spoločensko-politickou témou. Na verejnosti je mnohokrát tabuizovaná, ale výrazne vnímaná a ovplyvňuje

i bežný život v Tisovci a na Rimavskej Píle. Odráža sa i v jazykovom pomenovaní etnika.

Pojmy Rómovia a Cigáni sa často používajú ako synonymá, no majú odlišný pôvod a význam.

Pomenovanie Róm, Rómovia, bolo prijaté a preferované samotnými Rómami na Prvom svetovom kongrese Rómov v roku 1971 v Londýne. Vyzvali svetovú verejnosť, aby namiesto dovtedy zaužívaných cudzích pomenovaní, napríklad Cigáni, Gypsies, Zigeuner, používali výraz Rómovia. V súčasnosti je výraz Rómovia oficiálnym a politicky korektným označením tohto etnika v medzinárodnom meradle, ako aj vo väčšine krajín, vrátane Slovenska, kde bola rómska národnostná menšina uznaná v roku 1991.

Označenie Cigán sa v Európe bežne používalo až do 70. rokov 20. storočia. Napriek historickému používaniu je dnes slovo Cigáni často vnímané ako hanlivé alebo urážlivé. To je spôsobené najmä tým, že sa s ním historicky spájajú negatívne stereotypy, predsudky a asociácie, napr. cigániť = klamať. Hoci bol na Slovensku prijatý termín Rómovia, slovo Cigáni z verejného priestoru úplne nezmizlo. Paradoxne, niektorí príslušníci rómskeho etnika, najmä staršej generácie, toto slovo stále používajú na svoje označenie a nepovažujú ho za urážlivé. Iní ho však odmietajú.

V Tisovci žije 346 Rómov, na Rimavskej Píle 163, spolu 509, čo predstavuje, 14,2% obyvateľov Tisovca a Rimavskej Píly spolu, v Tisovci 11,4 % a na Rimavskej Píle 34,2 %.

Najviac Rómov v Tisovci žije na Podhradovej ulici, 85. Od dedičov bývalých vlastníkov si odkúpili malé domčeky, ktoré pôvodne obývali robotníci železniari. Pri väčšine rekonštruovaných domov tak, ako je to typické pri týchto úpravách, sa nerešpektovala pôvodná fasáda, a tak sa navždy stratilo čaro tejto časti Tisovca, ktorú starousadlíci poznajú pod názvom „zasranec“. Názov dali miestu kozy, ktoré v tejto časti obyvatelia hojne chovali, presnejšie ich exkrementy, kozie bobky, ktorými bola posiatá cesta. 82 Rómov býva na Hviezdoslavovej ulici, nasleduje Daxnerova ulica, 55, bývalé bytovky, ktoré boli v 50-tych rokoch minulého storočia postavené pre zamestnancov Vápenky. Bývajú na Partizánskej ulici, 45, Sládkovičovej, 24, Štefánikovej, 22, Ľ. Štúra, 21, Muránskej, 11.

Na Rimavskej Píle najviac Rómov, 71, býva na Hlavnej ulici v domoch, na Dlhej ulici, 10, na Potoku, 14 a v Cigánskej osade 68. Cigánska osada je mimo dediny, za železničnou traťou. Lokalita s pekným výhľadom, ale nedôstojná pre bývanie v 21. storočí. Vede tam rozbitá cesta. Obyvatelia bývajú v 6 chatrčiach a dvoch domoch. Chatrče sú poskladané z plechov, dosák, bez vody, bez hygienického zázemia, bez elektriky.

Základnou podmienkou pre vymanenie sa z generačnej chudoby je motivácia a vzdelanie. Základná škola kvôli politickej korektnosti nepublikuje dáta o počte rómskych žiakov. Túto problematiku však vníma veľmi citlivo a zodpovedne. Snahou pedagogického kolektívu je predstaviť v praxi vzdelanie ako hodnotu. Z praktického hľadiska vnímajú Rómov v dvoch skupinách, začlenení a nezačlenení (nespolupracujúci). Najväčším problémom je nepravidelná dochádzka. Rodičia využívajú legálnu možnosť ospravedlniť absenciu svojich detí na určitý počet dní. Ako dôvody uvádzajú, že deti si nemajú čo obliecť, obuť, nemajú peniaze na školské

potreby. Rodičia využívajú aj terénne pracovníčky na ospravedlnenia od detskej lekárky. V špeciálnych triedach, kde sú rómski žiaci, nemôže škola na informovanie rodičov využívať bežný komunikačný kanál, aplikáciu Edu Page, internetovú žiacku knižku. V snahe komunikovať s rómskymi rodičmi obrátili spôsob kontaktu. Nie rodičia chodia do školy, ale škola chodí za rodičmi. Spolupracuje s komunitným centrom, terénne pracovníčky sú mostom medzi školou a rodičmi. V špeciálnych triedach sa učiteľky venujú žiakom a snažia sa maximálne vyťažiť ich potenciál. Problémom nie je ich etnická príslušnosť, ale spôsob života a hodnotový rebríček. Aj keď majú predpoklady pokračovať v štúdiu na stredných školách a sú povzbudzovaní učiteľkami, preferujú zamestnanie, podporovaní rodičmi, aby zarábali čím skôr peniaze, najlepšie ihneď, na ruku. Týka sa to chlapcov. Dievčatá pomáhajú s mladšími deťmi. Vzdelanie nevnímajú ako hodnotu. Najväčší problém je s deťmi a rodičmi z osady a s cudzími Rómami, ktorí sa prisťahovali a nemajú trvalé bydlisko v Tisovci.

Dôležitým pomocníkom a mostom medzi rómskou komunitou a majoritnou spoločnosťou sú dve terénne pracovníčky s osobitným zreteľom na rómsku komunitu, Mgr. Irena Vetráková a Renáta Huľuková. Sídliť v budove MsÚ. Poskytujú poradenstvo a praktickú pomoc v sociálnom zabezpečení, financiách, v zamestnaní, bývaní, zdraví. Osobne poznajú všetkých rómskych občanov v Tisovci a na Rimavskej Píle, ich situáciu, dokonca vedľa ich prezývky.

Rovnako ako škola, aj oni vidia problém v nevzdelanosti. Nevzdelanosť o. i. spôsobuje i obmedzené možnosti zamestnania. Miesto trvalého zamestnania sú to príležitostné brigády, sezónny zber. Za najlepšiu pokladajú prácu v lese. Spoluzitie medzi rómskou a majoritou spoločnosťou terénne pracovníčky hodnotia ako dobré.

Evanjelický cirkevný zbor na Rimavskej Píle sa venuje deťom a mládeži a katolícka farnosť v Tisovci pracuje s Rómami. Vidno to aj na účasti na nedeľňajších omšiach.

Rimavská Píla i v minulosti mala viac rómskych obyvateľov ako Tisovec. Uvádzam spomienky Boženy Folčkovej rod. Luptákovovej, 74, ktorá strávila svoje detstvo na Rimavskej Píle u starých rodičov a takto si spomína na Rómov – Cigánov.

Cigánska osada Hrb sa rozprestiera nad štrekou za železničným priecestím. Vedie tam ulica z dediny a potom poľná cesta celou osadou až po Stvorňovo. Cigánske domy sú roztrúsené. Sú to murované z váľkov, a nie z dreva.

Cigánske priezviská boli Pokoš, Radič, Boldy, Pištula, Ferko, Samko, Anderko, Mušuka, Grlák. Muži pomáhali v dedine ľuďom pri stavbe domov, už ako aj murári, alebo šichníci. V dedine popri Rimave mali formy na výrobu váľkov, ktoré aj predávali a používali na vlastné stavby domov. Veľmi známy bol murár Jančí, ktorého domy sú i dnes v dedine. Muzikantom bol huslíčkar Gusto. Zahral, kde zastal. Známa Cigánka bola Sapanka. Meno dostala, pretože vyrábali, varili sapún, mydlo. Sedávala na prahu v otvorených dverách domu, fajčila veľkú fajku.

Cigánske ženy vyrábali tkanice- povrazy-žochárky a z nich vyrábali žochárinu. Veľa žien pomáhalo ženám z dediny na poliach pri kopaní, ale často im tam dozerali na deti.

Deti chodili do hornej školy. Učenie im robilo problém. Stalo sa, že v jednom ročníku sedeli aj tri roky.

Pohreb zosnulého vykonával katolícky farár. Z dediny, už bol oblečený, vyšiel na Hrb peši k domu. Urobil pohreb a truhlu niesli celou dedinou až do cintorína v smútočnom sprievode. Na cintoríne mali cigánski občania miesto vymedzené hneď na okraji.

Boli dobrí hudobníci. Hrávali počas sviatkov po dedine a tiež na zábavách v dedine.

Cigánskym občanom pomáhali ženy z dediny zo Zväzu žien a Červeného kríža. Nepochádzalo k žiadnym vážnym situáciám.

OBLEČENIE a mobility

Existuje vzťah medzi oblečením a historickou dobou. Odev je kultúrnym a historickým odrazom spoločnosti, v ktorej vznikol. Je svedectvom doby. Dokresľuje hodnoty, normy, životný štýl ľudí v určitom období. Na oblečenie, ktoré je odrazom životného štýlu a ktoré je dominujúce v roku 2024 v Tisovci, vplývajú, zjednodušene hodnotené, minimálne dva dlhodobejšie faktory, Slovensko ako súčasť slobodného sveta a globalizácia, a jeden aktuálny – dopad epidémie covidu 19.

Počas socializmu bolo náročné držať krok so svetovou módu, čo negatívne pociťovali najmä mládež a ženy. „Železná opona“ sťažovala výmenu informácií a tovaru. Módny nemecký časopis Burda so svojou strihovou prílohou bol síce podpultovým tovarom (tovar, ktorý sa nedal bežne kúpiť), ale výrazne ovplyvnil módu a dával príležitosť obliekať sa pekne, moderne. V rozsahu, ktorý si už dnes neuvedomujeme, dievčatá a ženy sa stávali krajčírkami. Šijací stroj bol súčasťou temer každej domácnosti a ručné práce, pletenie, háčkovanie, boli nielen koníčkom, ale aj cestou, ako mať pekné, originálne kusy odevu, ktoré sa nedali bežne kúpiť.

Bezprostredne po páde režimu v novembri 1989, keď sa otvorili možnosti cestovať na Západ, bolo ešte možné vizuálne rozlíšiť ľudí zo Západu a Československa, neskôr Slovenska. Typickým obrazom postsocialistického turistu na začiatku 90-tych rokov minulého storočia bola šuštiaková súprava a igelitka. Dnes už je nemožné podľa oblečenia spoznať Slováka, Slovenku. Zlepšené materiálne podmienky občanov a globalizácia zotrelí vizuálne rozdiely. V minulosti boli rozdiely i medzi mestom a vidiekom. Dnes už nie sú, čo je najvýraznejšie u mladej generácie.

Deti a mládež nosia rifle, predtým úzke, v posledných dvoch rokoch široké, tričká s rôznymi nápismi, najviac s anglickými (ktorým možno ani nerozumejú), mikiny (bunda z teplákového látky s kapucňou). Po návrate do normálneho života po covide sa tepláky, ako pohodlné domáce oblečenie, dostali do verejného priestoru u detí a mládeže. V chladnejšom počasí

vetrovky, šiltovky a jednoduché vlnené čiapky Preferovanou farbou u mladých je čierna farba.

U dospelých sa po covide umocnilo neformálne oblečenie, (*i na miestach, kde by sa formálnosť mala vyžadovať- úrady, školy, inštitúcie, oficiálne podujatia..., kde by sa formálne oblečenie malo podieľať na vytváraní kultúry inštitúcie a jej obrazu, HP*). O to sa snaží i viceprimátorka mesta Marta Svobodová, ktorá napomína mužov poslancov, aby na zasadnutia MsZ chodili primerane oblečení.

Ženy nosia prevažne, nohavice, rifle, blúzky, tričká, vesty. Oblúbenou kombináciou pre dievčatá i ženy všetkých vekových kategórií sú legíny (úzke, predtým jednofarebné, teraz i farebné elastické nohavice) s kratšími šatami alebo dlhšími košeľami, vestami. Legíny majú i $\frac{3}{4}$ dĺžku a v tejto, i dlhej podobe, sa stávajú aj oblúbeným športovým oblečením nielen pre ženy, ale aj pre mužov. Farebná škála u dospelých ženskej populácie je širšia než u mladých. Sukne, šaty sú u dievčat a žien na ústupe.

Oblečenie senioriek, v porovnaní s pred napr. 50 rokmi, je diametrálne odlišné. Predstava, že by dôchodkyňa mala na hlave čiernu šatku, bola oblečená v čiernych dlhších neforemných šatách, je nepredstaviteľná. Seniorky sa cítia slobodné pri širokom výbere farieb a nie je rozdiel medzi ich oblečením a mladšou vekovou kategóriou. Rovnako preferujú nohavice a legíny. Rozhoduje príležitosť a vkus.

Muži nosia rifle, nohavice, tričká, polokošeľe, oblek veľmi zriedkavo a len na veľmi formálnych príležitostiach. V letnom období dlhé nohavice nahradia šortky alebo $\frac{3}{4}$ nohavice. Tento druh oblečenia je pohodlný, ale najmä pri formálnych podujatiach a na istých pracovných pozíciách, podľa každej serióznej príručky o etikete, nevhodný.

Samostatným fenoménom v odievaní sú rifle. Za socializmu boli nedostatkovým tovarom a symbolom „skazeného imperialistického Západu“, aj preto boli také žiadané. Originálne rifle sa dali kúpiť len v Tuzexe, (Tuzex – sieť obchodov socializmu, kde sa za valuty alebo tzv. bony, poukážky získané za devízy, predával západný nedostatkový tovar, ktorý nebol dostupný v bežných obchodoch), alebo prepašovať zo Západu, alebo z Južnej Ameriky, prípadne na čiernom trhu. Po páde totality sa rifle stali jedným z materiálnych symbolov slobody. Postupne sa stali bežným tovarom a súčasťou oblečenia všetkých vekových skupín, od detí po seniorov. Líšia sa len značkami a tvarom, od úzkych po široké. V posledných dvoch rokoch vidíme roztrhnuté rifle na kolenách. Nie je to aktuálna nehoda či zanedbanie odevu, je to proste hit, je to „in“, nech si o tom myslíme čokoľvek. Je to akceptované u všetkých vekových kategórií u oboch pohlaví.

Obuv prešla tiež zmenami. Hitom posledných rokov sa stali tenisky. Na začiatku látkové, v originálnej bielej farbe, teraz sa farebná paleta a materiál rozšíril. Nosia ich všetci, od detí po seniorov, ku všetkým druhom oblečenia, dámy aj ku spoločenským šatám, páni k oblekom. Klasické

lodičky na podpätku u dám, ako bežná súčasť oblečenia, už temer vymizli. Od elegancie sa trend posúva ku praktickosti, pohodliu, neformálnosti.

Týka sa to i pokrývok hlavy. Dnes už nie je bežné vidieť dámu v klobúku, skôr v lete ako ochrana pred slnkom. Deti, muži, ženy nosia šiltovky, v chladnom počasí pletené čapice, športové čiapky.

Rovnako ako oblečenie i účesy sú odrazom doby. Mladé dievčatá preferujú dlhé vlasy, ženy praktické, väčšinou polodlhé a krátke vlasy, ktoré sa ľahko upravujú. Kedysi často žiadaná „trvalá“, chemicky upravené kučery, ktoré dlho vydržali, temer vymizla. Farbenie vlasov je bežné, mnohé ženy to zvládajú samé doma. Veľkou zmenou prešla starostlivosť o vlasy u chlapcov a mužov. Dlhé vlasy, ktoré boli symbolom protestu, ustupujú krátkym upraveným účesom. I chlapci si farbia vlasy. Zelená, ako módnny výstrelok je nahradená najmä blond farbou. V posledných rokoch sa u mladých mužov objavuje plešatosť, ktorá bola predtým problémom seniorov. Príčin je viacero. Módnym hitom sa stali brady. Nechávajú si ich rásť muži každého veku.

Náušnica v jednom uchu, piercing aj na iných častiach tváre, ústa, nos, a iných miestach tela, si obľúbila najmä mládež. Naproti tomu tetovanie sa rozšírilo u všetkých vekových skupín, u oboch pohlaví. (*Nič nového pod slnkom, piercing a tetovanie tu už boli, história sa opakuje. HP*)

Oblečenie a úprava zovňajšku už nie je neklamným znakom príslušnosti osoby k určitej spoločenskej vrstve, ako to bolo v minulosti. Na prvý, letný pohľad, to nie je poznateľné. Pri hlbšom skúmaní však vyjde na povrch zistenie, že nie samotné odevy, obuv, móдне doplňky sú predmetom hodnotenia a zaradenia ich nositeľov do spoločenských vrstiev, ale pôvod týchto tovarov. Ak sú produktami známych svetových módných značiek, čo v realite znamená, že ich cena je mnohonásobne vyššia než podobný neznačkový tovar, ich používatelia sú v časti spoločnosti uznávaní. Naopak, nositelia neznačkových tovarov, najmä deti a mládež, sú predmetom pohrdania, dokonca šikanovania. Tento negatívny fenomén je viac viditeľný vo väčších mestách, kde je spoločnosť majetkovo viac rozdelená. Nie sú dôkazy, že sa to deje aj v školách v Tisovci.

Dopad globalizácie a stieranie medzi životným štýlom mesta a vidieka je najviac viditeľné v používaní mobilných telefónov. Fenomén, ktorý nepozná hranice. Tisovčania všetkých vekových kategórií, rovnako ako ľudia kdekoľvek inde v zaľudnených miesta na svete, urobili zo svojich mobilných telefónov neodmysliteľných spoločníkov vo svojom každodennom živote. Mobilné telefóny, ktorých funkcie a použitie sa rýchlo rozširujú, ich majitelia používajú všade, v dopravných prostriedkoch, v čakárňach, na uliciach, reštauráciách, v školách, obchodoch, v kultúrnych zariadeniach (kde sa stalo bežným upozornenie pred začiatkom predstavení, aby si návštevníci stíšili alebo vypili mobilné telefóny. Je už raritou vidieť človeka v dopravnom prostriedku alebo

využívajúceho čas čakania s knihou alebo s novinami v rukách. Mládež sa pohybuje so slúchadlami na ušiach.

OCENENÍ OBČANIA

Cena primátora mesta

Ing. Peter Mináč – za významný prínos a zásluhy o spoločenský a ekonomický rozvoj mesta počas dlhoročného pôsobenia vo funkcii primátora,

občianske združenie **OFF ROAD Club Tisovec** pri príležitosti 20. výročia vzniku medzinárodného offroadového podujatia a za reprezentáciu mesta, občianske združenie Klub slovenských turistov Tisovec pri príležitosti 100. výročia založenia turistického oddielu a za udržiavanie turistických tradícií v meste,

občianske združenie **Klub slovenských turistov TO KOS Rimavská dolina** so sídlom v Tisovci pri príležitosti 40.výročia založenia turistického oddielu a za propagáciu nášho mesta na turistických podujatiach.

Cena mesta Tisovec

Milan Slabej – pri príležitosti životného jubilea za celoživotnú prácu fotografa mesta, za reprezentáciu mesta doma i v zahraničí.

Profily ocenených

Ing. Peter Mináč

- 1971 – 1975: Stredná priemyselná škola v Brezne.
- 1980 – 1982: Pedagogická fakulta Banská Bystrica (dvojročné pedagogické štúdium).
- 1993 – 1996: Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Ekonomická fakulta (bakalárske štúdium – Ekonomika a správa územných celkov).
- 1997 – 2000: Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Ekonomická fakulta (inžinierske štúdium – Ekonomika a správa území).
- 2001: Absolvent špecializovaného prípravného programu pre štrukturálne fondy EÚ v SR.

Odborná prax pred pôsobením primátora:

- 1975 – 1980: ZŤS Tisovec, OTK-ár, majster.
- 1980 – 1981: SPŠ Tisovec, vychovávateľ, učiteľ odbornej výchovy.
- 1981 – 1986: RD Tisovec, technik.

- 1986 – 1990: MsNV Tisovec, tajomník.

Kariéra primátora Tisovca:

- Ing. Peter Mináč bol primátorom mesta Tisovec od roku 1990 a pôsobil v tejto funkcii viac ako 28 rokov, čím sa stal jedným z najdlhšie úradujúcich primátorov na Slovensku. Svoju kariéru primátora ukončil v roku 2018, pričom v komunálnych voľbách v tom roku už nekandidoval.
- Počas svojej kariéry primátora bol opakovane zvolený, pričom zvíťazil v šiestich komunálnych voľbách.
- Za najdôležitejší projekt svojej kariéry považuje zriadenie Evanjelického gymnázia Tisovec v roku 1992.
- Ďalším významným projektom bolo spustenie premávky historického zubačkového parného vlaku na trase Tisovec – Zbojská, ktorého príprava trvala od roku 1994 do roku 2014.

Ďalšie funkcie a pôsobenie:

- Od roku 2005 bol poslancom Banskobystrického samosprávneho kraja.
- Do roku 1998 pôsobil ako člen Rady ZMOS.
- V rokoch 1995 - 1996 bol predsedom Regionálneho združenia miest a obcí Horehronia a Stredného Rudohoria.
  - Pôsobil v Združení miest a obcí Gemera a Malohontu, bol členom Rady ZMOGM a predsedom euroregiónu Slaná – Rimava.
  - Zastáva funkciu riaditeľa mikroregiónu Muránska planina.
  - Od roku 1990 bol podpredsedom Ústrednej rady ZPOZ Človek – Človeku v SR so sídlom v Banskej Bystrici.
- Od roku 2004 bol členom dozornej rady Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti a. s. – zástupca akcionárov miest a obcí.
  - Bol v spoločnostiach MAP spol. s r.o. a Mestské lesy Tisovec s.r.o.
  - Banskobystrická regionálna správa ciest

Milan Slabej

dlhoročný a uznávaný fotograf Tisovca. Jeho fotografie možno nájsť v *knihách*

Tisovec, naše mesto, slovensko – anglická monografia o Tisovci, fotografie doplnené textami Františka Bábelu a Dušana Kojnoka, vydaná v roku 2007. Bola ocenená ako druhá najkrajšia na Slovensku na výstave Najkrajšie knihy o Slovensku a Najkrajšie propagačné materiály o regiónoch a obciach Slovenska.

Druhá kniha s týmto názvom vydaná v roku 2014 v rámci osláv Dní mesta pri príležitosti 680. výročia písomnej zmienky o Tisovci. Pri jej tvorbe spolupracoval s Miroslavou Kojnokovou, ktorá pripravila texty.

Propagačné a informačné materiály o Tisovci

Je autorom fotografií v rôznych turisticko-informačných mapách a brožúrkach,

ktoré vydalo mesto Tisovec, napríklad Tisovec – Víťame Vás, brožúrka TISOVEC, s podtitulom Pod Hradovou moje mesto leží....

Webové stránky a online galérie

Množstvo jeho fotografií možno nájsť na webových stránkach mesta, v sekciách venovaných fotogalériám alebo prírode, napr. Pohľady na Tisovec. Objavujú na sociálnych sieťach v rámci skupín venovaných turistike alebo miestnym podujatiam, napr. facebooková stránka KST TO KOS Rimavská dolina so sídlom v Tisovci.

Jeho fotografie boli vystavené i v partnerskom meste Shenandoah, štát Iowa, USA.

Časopisy a iné publikácie

Jeho fotografie boli použité v rôznych regionálnych či špecializovaných časopisoch a iných publikáciách venovaných Gemeru, Malohontu alebo Muránskej planine.

Je známy tým, že má veľmi rád krajinky v okolí Tisovca a venuje sa aj reportážnej fotografii, pričom si počas svojej dlhoročnej praxe zaslúžil prezývku „neviditeľný“ pre jeho schopnosť nenarušať priebeh podujatí pri fotografovaní.

18. ročník súťaže **Naj horár**, ktorá sa konala 24. mája na Donovaloch a organizuje ju štátny podnik LESY Slovenskej republiky, zvíťazil v kategórii jednotlivcov **Ing. Pavel Trnavský** z Tisovca, zamestnanec OZ Gemer.

Na súťaži Naj horár sa tradične súťaží v niekoľkých disciplínach, ktoré preverujú široké spektrum vedomostí a zručností potrebných pre prácu lesníka. Patria sem: pestovanie lesa, ochrana lesa, meranie a odhad objemu dreva, hospodárska úprava lesa a lesná hospodárska evidencia, bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci a protipožiarna ochrana, poľovníctvo, hod obojručnou sekerou, streľba z luku, rozborka a zborka motorovej píly, odhad bodovej hodnoty poľovníckej trofeje.

NAJ agromanažér roka

Stal sa ním **Peter Dianiška**, konateľ rodinnej spoločnosti **Agrofarma Dianiška**. V nominovanej súťažnej desiatke agromanažérov získal najviac hlasov. Slávnostné vyhlásenie súťaže bolo 28. mája v Oponiciach, okres Topoľčany. Firmu zakladal spolu so svojím bratom Miroslavom, s ktorým všetko vybudovali popri zamestnaní. Sú treťou generáciou, ktorá sa venuje chovu oviec. Výrobky z ovčieho mlieka produkujú už 25 rokov. Vlani a tohoto roku získali ich produkty Značku kvality Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. (Značka kvality sa udeľuje od roku 2004 na podporu spotreby domácej potravinovej produkcie po vstupe SR do EÚ. Ku 18.08 2023 bolo označených Značkou kvality 1155 výrobkov od 261 výrobcov.)

Spoločnosť je aj nositeľom značky Gemer-Malohont.

(Táto značka slúži na zviditeľnenie a podporu predaja miestnych produktov a služieb, ktoré sú charakteristické pre náš región a spájajú sa s jeho tradíciou a kultúrnym

dedičstvom. Značku udeľuje Miestna akčná skupina (MAS) MALOHONT. Cieľom je podporiť rozvoj regiónu a pomôcť spotrebiteľom orientovať sa v ponuke kvalitných regionálnych produktov (remeselných výrobkov, potravín, poľnohospodárskych produktov, prírodných produktov a služieb ako ubytovanie a stravovanie).

ÚMRTIE

9. októbra zomrel tisoivský rodák JUDr. Alexander Kuchta , nar.26.03.1938, zanietený lokálpatriot, podporovateľ Mužského spevokolu Dr. Samuela Daxnera. Pôsobil ako pedagóg na právnických fakultách Univerzity Komenského v Bratislave, Univerzity P. J. Šafárika v Prešove, na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave. V roku 2018 bol za dlhoročný aktívny prínos v oblasti občianskych aktivít pri príležitosti 80. narodením ocenený Cenou primátora mesta.

Poslednej rozlúčky v Dome smútku vo Vrakuni sa 18. októbra zúčastnili zástupcovia Tisovca, primátor Ján Vengrín, Ján Martiniak, zástupcovia spevokolu Štefan Sabo, Rudolf Keleti, Juraj Maľko, predseda spevokolu Peter Rukavica, ktorý sa v mene všetkých spevokolistov rozlúčil so zosnulým. Na pietnom obrade zazneli reprodukované piesne spevokolu.

PREZIDENTSKÉ VOLBY

Prvé kolo 23.marca

Peter Pellegrini	Hlas – sociálna demokracia	636 hlasov	48, 21 %
Ivan Korčok	NEKA	381	28, 92 %
Štefan Harabin	NEKA	211	16, 02 %
Ján Kubiš	NEKA	34	2, 58 %
Marian Kotleba	ESNS	24	1, 82 %
Igor Matovič.	Slovensko	24	1, 82 %
Patrik Dubovský	NEKA	3	0, 22 %
Milan Náhlik	NEKA	2	0, 15 %

Volebná účasť	Slovensko	51, 91 %
	Tisovec	44, ?

Druhé kolo 6. apríla

Peter Pellegrini	1 074 hlasov	68, 19 % Tisovec	53,12 % SK
Ivan Korčok	501	31 80 %	46, 87 %

Volebná účasť	Slovensko	61, 14 %
	Tisovec	59, 73 %

Volebné okrsky

*Volebný okrsk č. 1 – MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO (stará časť)
galéria*

Ulice: Bánovo, Hviezdoslavova, Kl'ak, Kozí Chrbát, Ľadovo, Ľavkovo,
Partizánska č. 105 – 138, Podhradová, Rejkovo, Roveň, Sládkovičova,
Zbojská

*Volebný okrsk č. 2 – MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO (nová časť)
spoločenská sála*

Ulice: Bakulínyho, Francisciho, Jozeffyho, Nám. Dr. V. Clementisa, bez
ulice

*Volebný okrsk č. 3 – MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO (nová časť)
hudobný salónik*

Ulice: Dielik, Jesenského, Malinovského, Muránska, P. Šífrika, Partizánska
č. 94 – 104, 139 – 169, 1618, Šťavica, Štefánikova

*Volebný okrsk č. 4 – DAXNEROV DOM Volebná miestnosť: Budova
Daxnerovho domu, Daxnerova 781/18, Tisovec*

Ulice: Daxnerova, Markovo, Ľ. Štúra, Suché Doly

*Volebný okrsk č. 5 – RIMAVSKÁ PÍLA Volebná miestnosť: Budova
Komunitného centra, Vansovej 3/1, Rimavská Píla*

Ulice: Dlhá, Dolná, Družstevná, Hlavná, Hrb, Vansovej, Železničná

V prezidentských voľbách boli odmeny pre okrskové komisie : člen 69 €,
predseda 89,7€, zapisovateľ 86,25 € (RTVS, TASR 1.3. 2024)

VOLBY DO EURÓPSKEHO PARLAMENTU

Voľby do Európskeho parlamentu sa konali v 27 členských krajinách
Európskej únie v dňoch 6.- 9. júna. Na Slovensku boli, v súlade s tradíciou
voliť v sobotu, **8. júna**.

Slovensko má 15 mandátov. Kvórum, ktoré musí politická strana
v celoštátnom priemere získať, aby sa mohla uchádzať o mandát, je rovnako
ako v parlamentných voľbách na Slovensku 5 %.

Výsledky Tisovci

Smer – sociálna demokracia	30,07 %
Republika	19,53 %
Progresívne Slovensko.	19,02 %
Hlas – sociálna demokracia	11,43 %
Sloboda a Solidarita	4,62 %
Demokrati	3,72 %
Kresťanskodemokratické hnutie	3,72 %
Slovenská národná strana	2,57 %
Kotlebovci ĽS Naše Slovensko	1,02 %
Srdce vlastenci a dôchodcovia-	
Slovenská národná jednota	0,77 %
Komunistická strana Slovenska	0,25 %
Kresťanská únia	0,25 %
Zdravý rozum	0,25 %
Maďarská aliancia	0,12 %
Slovenská ľudová strana A. Hlinku	0,12 %
Slovenský patriot	0,12 %
Socialisti. sk	0,12 %
Spájame občanov Slovenska -SOSK	0,12 %
Spoločne občania Slovenska	0,12 %
Volt Slovensko	0,12 %

Účasť 26,18 %

(zdroj TM 2024 / 6)

Výsledky Slovensko

Progresívne Slovensko	27,81 %
Smer – sociálna demokracia.	24,76 %
Republika	12,53 %
Hlas – sociálna demokracia	7,18 %
Kresťanskodemokratické hnutie	7,14 %

Účasť 34,38 %

Bola to historicky najvyššia účasť z doterajších piatich eurovoľieb konaných v Slovenskej republike.

Eurovoľby boli organizačne zabezpečené tak, ako všetky voľby, ktoré sa konajú na Slovensku, s malou výnimkou, ktorá prekvapila a dezorientovala niektorých voličov. Voliči z okrsku č.3 (ulice Dielik, Jesenského, Malinovského, Muránska, P. Šífrika, Partizánska č. 94 – 104, 139 – 169, 1618, Šťavica, Štefánikova) nenašli svoju volebnú miestnosť v MsKS, ako

boli zvyknutí, konala sa tam svadba a volebná miestnosť bola presunutá do budovy základnej školy.

Nemáme okrem výsledkov a účasti voličov v Tisovci a Rimavskej Píle spracované dáta, týkajúce veku voličov. Z vizuálneho pozorovania však môžem konštatovať, že volieb, všetkých, ktoré sa na Slovensku konajú, sa v Tisovci k svojmu právu „zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov „ (čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky) najzodpovednejšie pristupujú občania v seniorskom veku.

Možno je to spomienkou na socializmu, kedy účasť na voľbách bola súčasťou vonkajšieho súhlasu s režimom a snahou zbytočne neprovokovať a vyhnúť sa problémom. Oficiálne výsledky volieb vykazovali veľmi vysokú volebnú účasť, často presahujúcu 99 %.

Opačne je to s percentom účasti vo voľbách v súčasnosti. Práve voľby do Európskeho parlamentu v Tisovci, kde účasť je nižšia, než slovenský priemer, ktorý je aj tak nízky, môžu byť jedným z indikátorov, ktorý naznačuje, že napriek 20 rokom členstva v Európskej únii sme sa s našim európanstvom nestotožnili. HP

Zoznam zvolených europoslancov, hlasmi voličov Tisovca a Rimavskej Píly

1. Ľuboš Blaha	SMER – sociálna demokracia	133 hlasov
2. Milan Uhrík	Republika	106
3. Ľudovít Ódor	Progresívne Slovensko	103
4. Erik Kaliňák	Smer – soc. dem.	95
5. Monika Beňová	Smer - soc. dem.	76
6. Branislav Ondruš	Hlas – sociálna demokracia	67
7. Milan Mazurek	Republika	62
8. Judita Lašáková	Smer - soc. dem.	58
9. Veronika Cifrová Ostrihoňová	Progresívne Slovensko	45
10. Katarína Roth Neved'alová	Smer - soc. dem.	31
11. Martin Hojsík	Progresívne Slovensko	30
12. Ľubica Karvašová	Progresívne Slovensko	28
13. Michal Wiezik	Progresívne Slovensko	12
14. Miriam Lexmann	Kresťanskodemokratické hnutie	10
15. Lucia Yar	Progresívne Slovensko	5

VÍZIA MESTA Snívajme spolu!

29. novembra 2023 bol unesením číslo 197/2023 jednomyselne schválený **Aktualizovaný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Tisovec na roky 2024 – 2028 s výhľadom do roku 2030.**

Dokument bol spracovaný v rámci projektu financovaného z Európskeho sociálneho fondu Podpora koordinačných a implementačných kapacít regionálneho rozvoja v okrese Rimavská Sobota.

Dokument pripravila a predkladala vtedajšia prednostka úradu PhDr. Petra Čipková. Má 20 strán. Delí sa na 4 časti :

1. strategická, 2. programová, 3. realizačná, 4. finančná

Uvádzam v plnom znení programovú časť:

Prioritná oblasť	Projekty / aktivity
Ekonomická / PO I	
Opatrenie 1.1 Zvýšenie atraktívnosti mesta kvalitnými službami v oblasti cestovného ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - 1.1.1 Vytvorenie zázemia a služieb pre pobyt návštevníkov mesta - 1.1.2 Zlepšiť dostupnosť okresu, atraktív a turistických bodov v meste - 1.1.3 Rozvoj cyklotopravy prostredníctvom budovania nových cyklociest a ich začlenením na existujúce trasy - 1.1.4 Zvýšenie kvality marketingových nástrojov na zvýšenie počtu návštevníkov - 1.1.5 Rozšírenie vnútornej expozície Rodného domu Dr. V. Clementisa - 1.1.6 Rekonštrukcia Daxnerovho domu - 1.1.7 Zvýšenie rekreačnej vybavenosti vo forme verejných táborísk - 1.1.8 Výbudovanie požičovne bicyklov, e-bicyklov, zakúpenie nových bicyklov a e-bicyklov
Opatrenie 1.2 Plné využitie prírodného, kultúrno-historického potenciálu mesta	<ul style="list-style-type: none"> - 1.2.1 Obnova, rekonštrukcia a reštaurovanie kultúrnych pamiatok - 1.2.2 Rozvoj infraštruktúry prírodného turizmu - 1.2.3 Výbudovanie turistickej rozhľadne na Trstí - 1.2.4 Revitalizácia okolia turistickej útulne KST na Trstí (chata Trstie) a turistickej ubytovne „Sláviček“ - 1.2.5 Výbudovanie oddychového priestranstva / zóny oddychu v lokalite Dielik - 1.2.6 Výbudovanie náučného chodníka na Obadovo očko s doplnkovou infraštruktúrou (vyhladková veža) - 1.2.7 Rekonštrukcia a modernizácia turistickej útulne KST na Trstí (chata Trstie)
Opatrenie 2.1 Zvýšenie konkurencieschopnosti miestnej ekonomiky	<ul style="list-style-type: none"> - 2.1.1 Rozvoj podmienok malého a stredného podnikania v poľnohospodárstve - 2.1.2 Rozvoj mechanizmu odbytu miestnych potravinárskych produktov, miestnych potravín
Opatrenie 2.2 Zvýšenie konkurencieschopnosti mesta a vnútornej schopnosti rozvíjať sa	<ul style="list-style-type: none"> - 2.2.1 Výstavba, modernizácia, rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov - 2.2.2 Modernizácia a rekonštrukcia mostov - 2.2.3 Budovanie požiarňných nádrží a hydrantov - 2.2.4 Vytváranie nových stavebných pozemkov - 2.2.5 Tvorba bezpečného prostredia v meste (Mestská polícia, občianske hliadky, MOaPS, kamerový systém) - 2.2.6 Modernizácia amfiteátra Šťavice - 2.2.7 Dobudovanie Šťavice ako komplexnej oddychovej zóny s amfiteátrom pre obyvateľov mesta a návštevníkov - 2.2.8 Rekonštrukcia a rozšírenie verejného osvetlenia a rozhlasu - 2.2.9 Rekonštrukcia tržnice
Opatrenie 2.3 Budovanie a modernizácia	<ul style="list-style-type: none"> - 2.3.1 Výbudovanie útulku pre psov - 2.3.2 Výbudovanie nových parkovísk, rekonštrukcia a rozšírenie existujúcich parkovísk

lokálnej infraštruktúry	<ul style="list-style-type: none"> - 2.3.3 Zmena a modernizácia web stránky mesta s cieľom zjednodušiť dostupnosť informácií a zlepšiť informovanosť návštevníkov web stránky www.tisovec.com - 2.3.4 Oprava múru mestského cintorína, nové oplatenie cintorínov - 2.3.5 Urnový háj - 2.3.6 Výbudovanie modernej autobusovej zastávky - 2.3.7 Komplexná revitalizácia okolia malej železničnej stanice - 2.3.8 Budovanie psích parkov na aktívne venčenie psov - 2.3.9 Výbudovanie záchytného parkoviska na Dielikú pri zákopoch SNP s doplnkovou infraštruktúrou
Prioritná oblasť	
Sociálna PO / II	
Opatrenie 3.1 Podpora vzdelanosti	<ul style="list-style-type: none"> - 3.1.1 Zabezpečenie dostupnej zdravotnej starostlivosti - 3.1.2 Budovanie centra integrovanej zdravotnej starostlivosti (CIZS) - 3.1.3 Rozvoj angažovanosti obyvateľstva v správe vecí verejných, zvýšenie zapojenia obyvateľstva do rozvojových aktivít na miestnej úrovni
Opatrenie 4.1 Skvalitnenie a rast vzdelanosti obyvateľov	<ul style="list-style-type: none"> - 4.1.1 Zvyšovanie kapacity materskej školy - 4.1.2 Zriadenie záujmového klubu, denného klubu pre deti a mládež - 4.1.3 Skvalitnenie a zvýšenie kvality výučby na ZŠ, MŠ - 4.1.4 Modernizácia a rekonštrukcia školských zariadení - 4.1.5 Modernizácia vybavenia školských zariadení
Opatrenie 4.2 Skvalitnenie a rozšírenie služieb občanom	<ul style="list-style-type: none"> - 4.2.1 Zvýšenie personálnej kapacity opatrovateľskej služby - 4.2.2 Zvýšenie kapacity a spektra zdravotníckych služieb - 4.2.3 Zvýšiť kvalitu a dostupnosť služieb pre aktívne začlenenie zraniteľných skupín - 4.2.4 Zlepšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov mesta - 4.2.5 Rekonštrukcia základov budovy „Sokolovňa“ na sociálne zariadenie - 4.2.6 Aktívne opatrenia trhu práce – podpora nezamestnaných (poskytovanie služieb pre občanov – stolárske práce, murárske práce, vodoinštalatérske práce)
Opatrenie 5.1 Zvýšenie štandardov bývania, hygieny a podpora vzdelávania	<ul style="list-style-type: none"> - 5.1.1 Dobudovanie infraštruktúry a občianskej vybavenosti (prístup k pitnej vode, zavedenie elektrickej siete, dobudovanie kanalizácie) - 5.1.2 Vzdelávanie rodičov a detí z MRK – sociálne, výchovné, poradenské a adaptačné programy - 5.1.3 Revitalizácia vnútroblokov s prvkami zelenej infraštruktúry
Opatrenie 5.2 Zvýšenie zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných a zraniteľných skupín	<ul style="list-style-type: none"> - 5.2.1 Zriadenie sociálneho podniku, chránených dielní

Opatrenie 6.1 Modernizácia infraštruktúry v oblasti kultúry a športu	- 6.1.1 Zvýšenie kvality a úrovne vybavenia kultúrnych inštitúcií - 6.1.2 Zvýšenie kvality športovísk - 6.1.3 Modernizácia, rekonštrukcia, zvýšenie atraktivity mestského kúpaliska
Opatrenie 6.2 Zvýšenie kvality športových aktivít v meste	- 6.2.1 Rozširovanie športových prvkov v areáli ŠARV - 6.2.2 Zvýšenie možnosti spolupráce športových organizácií mesta - 6.2.3 Vybudovanie športoviska v miestnej časti Rimavská Píla - 6.2.4 Zriadenie mechanizmu podpory talentov
Prioritná oblasť Environmentálna PO / III	Projekty / aktivity
Opatrenie 7.1 Zvyšovanie kvality životného prostredia	- 7.1.1 Rekonštrukcia a rozšírenie vodovodnej a kanalizačnej siete - 7.1.2 Sanácia oporného múru – potok Slávča - 7.1.3 Zlepšenie stavu zásobovania vodou, odkanalizovanie mestskej časti Rimavská Píla - 7.1.4 Rozvoj prechodu na obehové hospodárstvo a efektívne využívajúce zdroje - 7.1.5 Zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov a návštevníkov mesta - 7.1.6 Budovanie kontajnerových stojísk - 7.1.7 Revitalizácia verejného priestranstva v meste a miestnej časti (vrátane výsadby krokov, drevín, výsadba estetickéj zelene, kvetinová výzdoba) - 7.1.8 Revitalizácia verejného priestranstva a zelene pri CIZS
Opatrenie 7.2 Využitie obnoviteľných zdrojov energie – zelená energia	- 7.2.1 Mestské kúpalisko – ohrev vody slnečnými kolektormi - 7.2.2 Kuchyná ZŠ, MŠ – výroba elektrickej energie fotovoltaickými panelmi - 7.2.3 Vykurovanie verejných budov tepelným čerpadlom
Opatrenie 7.3 Zníženie emisií CO ² a energetickej náročnosti budov, zvyšovanie energetickej sebestačnosti	- 7.3.1 Rekonštrukcia budovy Mestského úradu – Radnice - 7.3.2 Rekonštrukcia budovy MsKS - 7.3.3 Vybudovanie bezbariérového prístupu do budovy MsKS - 7.3.4 Rekonštrukcia budovy Kultúrneho domu v miestnej časti Rimavská Píla - 7.3.5 Rekonštrukcia budovy domu smútku
Opatrenie 7.4 Budovanie a modernizácia infraštruktúry vodného hospodárstva	- 7.4.1 Regulácia potoka Blatný a toku Rimava v mestskej časti Rimavská Píla od evanjelického kostola v smere na severnú časť - 7.4.2 Revitalizácia rybníka - 7.4.3 Protipovodňové opatrenia
Opatrenie 7.5	- 7.5.1 Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor a mestskú kompostáreň „Rudov dvor“
Odstraňovanie ekologických záťaží a nakladanie s odpadmi	- 7.5.2 Revitalizácia skládky TKO pod Dielikom - 7.5.3 Sanácia čiernych skládok - 7.5.4 Izolačná zelená zóna (bariéra) pod dobývacím priestorom s ložiskom vápenca

Dokument sa číta dobre. Mohli by sme ho nazvať i *Snívajme spolu!* Aby neostal len na papieri, ktorý znesie veľa, a neostalo len pri snoch, musí sa okrem iného systematicky budovať i opatrenie 3.1.3 - *Rozvoj angažovanosti obyvateľstva v správe vecí verejných, zvýšenie zapojenia obyvateľstva do rozvojových aktivít na miestnej úrovni.*

Aby občania mohli byť aktívni, musia byť informovaní.
Informovanosť občanov sa zabezpečuje viacerými spôsobmi.

Mestský rozhlas

V pracovné dni hlásenia dvakrát za deň, približne o 10,00 hod. a 13, 30 hod. Sú to aktuálne oznamy MsÚ, výzvy, komerčné oznamy, pozvánky na kultúrne, športové podujatia, zber odpadu, upozornenia a iné aktuálne informácie. Pokrytie je po celom meste, otázkou je jeho kvalita vo všetkých lokalitách. Rozhlas sa využíva i na oznámenia o úmrtí.

Oficiálna webová stránka mesta - www.tisovec.com

Je členená na základné časti : Mesto, Samospráva, Kam v meste, Občan, Kontakt. Niekedy je orientácia náročná a v niektorých segmentoch nie je aktualizovaná.

Úradná tabuľa mesta

Je umiestnená na trávniku, ktorý je pri evanjelickom kostole. Pozostáva z dvoch hliníkových panelov. Samospráve mesta zo zákona vyplýva

povinnosť umiestniť na nej určené dokumenty a ponechať ich v určenej časovej lehote. Je na nej množstvo tlačенých dokumentov. Sú k dispozícii i na webovej stránke mesta. Zákon je splnený. O reálnej efektívnosti úradnej tabule mesta, ako systémového prvku, ktorý vyžaduje legislatíva, možno pochybovať. Dokresľuje to výrok poslanca Mária Keletiho zo zasadnutia MsZ 28. 02. 2024 : „...ale to by sme tu v meste museli byť všetci ako také stopovacie psy, aby sme si každý týždeň pozerali úradnú tabuľu, čo je na nej zverejnené.“

Tisovský mesačník

Periodicita - jedenkrát do mesiaca. V júli a v auguste jedno číslo. Má 6 strán.

Tisovec.sk - súkromná facebooková skupina, má cca 1300 členov, ktorí zdieľajú informácie, oznamy, ponuky, vyjadrujú sa k veciam, ktoré sú v Tisovci.

Zároveň poslanci mestského zastupiteľstva, ako volení zástupcovia občanov, ktorí do nich vložili dôveru, že budú manažovať správu vecí verejných v ich záujme, majú mať informácie, čo občania chcú, potrebujú, ako reagujú na mnohé situácie a stav v meste. Na tento účel bola zriadená schránka ktorá je na stene pri informačnom centre (predajňa kníh) *Podnety a návrhy občanov mesta Tisovec*. V posledných dvoch rokoch nebola ani jedna pripomienka.

Ako získavajú poslanci spätnú väzbu? Nekonajú sa ani stretnutia, napr. verejné hovory alebo niečo podobné, na stránkach TM neprebíha komunikácia medzi občanmi a poslancami. Zasadnutia MsZ nie sú miestom, kam by občania v hojnom počte prichádzali, pýtali sa a vyjadrovali sa.

POUŽITÉ ZDROJE

Tisovský mesačník, rok 2024, 2025

Zápisnice z MsZ

Zápisnice z komisií MsZ

Správa o činnosti mestskej polície

Správy o výchovno-vzdelávacom procese jednotlivých škôl

CZ ECAV Tisovec Informácia o zborovom živote

Výročná kňazská správa ev. a. v. CZ Rimavská Píla za rok 2024

Vyžiadaná informácia od Artura Ciepelského

Poskytnuté informácie : Oľga Belušiaková, Nikola Jackuliaková, Eva Guzmová, Zuzana Košičiarová, Dagmar Gavalcová, Ľuba Hambeisová, Denisa Demeterová, Silvia Maťková, Janka Rončáková,.... Oľga Oravcová, Mária Bagačková, Vlasta Kekeňáková, Irena Krankušová, Zuzana Gažúrová, Milan Mucha, Ivan Kriška, Miroslav Zvara ml., Peter Vencel, Monika Koncošová, Peter Mináč, Karol Kubíni, Šimon Pastýr, Romana Dianišková, Branislav Brndiar, Mariana Kókajová, Petra Tamášová, Monika Maťková, Irena Vetráková, Renáta Hul'uková, Ľuboš Manica, Katarína Dominiková, Anna Keletiová, Karol Csölle, Tatiana Kradláková, Juraj Svoboda st., Erik Lopušný.

Vyžiadané informácie z : Mestské lesy, Služby mesta Tisovec, Calmit, Tiswwo, Služby mesta Tisovec, Ekometal, Locoprojekt, Urbariálna spoločnosť,

Komjatyová, Chiara: Agroturistika, šanca pre Slovensko, syry v gastronómii –vidiek, maturitná práca, SOŠ Tisovec, 2025

Obchodný register

www.tisovec.com

www.vobraze.sk

www.rimava.sk

www.muranska-planina.com

www.regiongemer.sk

wikipédia

umelá inteligencia Gemini

Zápis do kroniky za rok 2024 obsahuje 105, slovom stopäť, strán.